

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
JULY 7

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT METUCHEN, NJ
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

Published 48 times per year except the first week of May, the last week in June, the second week in September, the last week in December

Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

Phone: 732-549-0445; Fax: 732-549-0466; E-mail: LaiksDSR@aol.com

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

Volume LXIII Nr. 26 (5580)

2012. gada 7. jūlijs – 13. jūlijs

Foto: Imants Urtāns

Lai labi skan!

Lai raiti rit!

Lai izdodas!

Foto: Imants Urtāns

Foto: Imants Urtāns

Jūsu

LAIKS

JAUNO LAIKS

www.laiks.us

Foto: Imants Urtāns

Latvian newspaper

LAIKSFrequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; LAST WK - JUN;
2nd WK - SEPT; LAST WK - DEC**Latviešu nedēļas laikraksts**Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Redakcija Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.usKantoris ASV: 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA
Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466, e-pasts - LaiksDSR@aol.comAbonēšanas maksa ASV dolāros: 1 gadam US \$ 136.00;
6 mēn. US \$ 78.00; 3 mēn. US \$ 45.00.Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.
Laikrakstā iespējams, ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos
rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli par pašu jautājumu
var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Redaktore: Ligita KovtunaTālr.: +371 67326761, +371 29439423, fakss: + 371 67326784,
e-pasts: ligita@laiks.us
Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, LV-1010**Redaktore ASV:** Astra MooraTālr./fakss: 818-980-4748, e-pasts: laiks@juno.com,
astere2000@aol.com (fotografijām)

6157 Carpenter Ave. North Hollywood CA 91606 USA

Kanadas ziņas: Mārtiņš Štauers: tālr.: 514-639-8722,
e-pasts: stauvers@yahoo.ca, 104-3000 Notre Dame Street,
Lachine, QC, H8S 2H1
Rūdolfs Norītis: tālr.: 416-425-4613, fakss: 416-425-4615,
5 Shady Golfway, Unit 1416 Don Mills, ON M3C 3A5**Reklāma laikrakstā Laiks un mājaslapā www.laiks.us**ASV - Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466,
e-pasts - LaiksDSR@aol.comRīgā - Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us**ABONĒJIET LAIKRAKSTU****LAIKS**"LAIKA" abonements ASV maksā: 3 mēnešiem US \$45,-
6 mēnešiem US \$78,-
1 gadam US \$136,-
Gaisa pasts 1 gadam ASV US \$225,-
6 mēnešiem US \$120,-

Ārpus ASV "LAIKS" tiek piesūtīts tikai pa gaisa pastu

Kanadā 1 gadam US \$235,-
pusgadam US \$125,-**Latvijā** 1 gadam US \$235,-
pusgadam US \$125,-**Citur pasaulē** 1 gadam US \$295,-
pusgadam US \$155,-Abonentu bez maksas saņems sešus "Jauno Laiks" pielikumus
un gada beigās nākamā gada kalendāru.**"Jauno Laiks"** 6 numurus var pasūtīt atsevišķi.
Maksa US \$25,-Abonēšanas maksu var atsūtīt ar čeku vai naudas pārvedumu
(rakstot čeku uz "Laiks - Latvian Newspaper Inc." vārda).

Lūdzam noteikti norādīt, no kura laika vēlas laikrakstu abonēt.

Laikraksts Laiks 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA

Lūdzu piesūtīt man laikrakstu "LAIKS" no _____

līdz _____ uz _____ mēnešiem uz sekojošo adresi:

(Mr./Mrs./Ms.) _____

Tālrunis _____

E-pasts _____

Pievienoju čeku, Money Order par US \$ _____

abonementa uzsākšanai/pagarināšanai (nevēlamo svītrot)

Ja adrese mainīta, lūdzam uzdot arī agrāko adresi.

LŪDZAM IEGAUMĒT - abonementu uzsākšanas,
pagarināšanas un adrešu maiņas veic 3-4 nedēļu laikā.**LAIKU** varat pasūtīt arī Rīgas redakcijāLietojiet www.laiks.us**Latvieši ASV militārā akadēmijā**ASV militāro akadēmiju Vestpointā (*West Point, NY*) tās 214. izlaidumā šogad 26. maijā absolvēja 972 kadeti, tostarp 139 sievietes. Akadēmijas absolventus tradicionāli uzrunā augsta ranga valdības amatpersonas, arī prezidents. Šogad uzrunu teica ASV viceprezidents Džozefs Baidens (*Joseph Biden*). Viņš pieminēja, ka pēdējos gados karā krituši 4422 karavīri, tostarp 87 ASV militārās akadēmijas Vestpointā absolventi. Viceprezidents cildināja kadetus par izvēli uzsākt mi-

litāro karjēru laikā, kad ir ļoti liela uzpūrēšanās iespēja. Viņš teica, ka „militārās akadēmijas absolventi ir 9/11 paaudze” un pareģoja: „Jūs kļūsit par labāko paaudzi mūsu valstī!”

Akadēmijā 2008. gadā sāka mācīties 1292 kadeti, tostarp 60 ārvalstu kadeti, kuriem mācību izdevumus sedz galvotājvalsts – parasti ASV. Šogad akadēmiju absolvēja divi daļējas latviešu izcelsmes jaunieši – Roberts A. Mežs (*Robert A. Mezs*), atvaļinātā rezerves plkv. Māra Meža un Karenas Mežas dēls un prāv. Oļģerta Snie-des mazdēls Teodors O. Tagarts (*Theodore O. Taggart*), prāvesta meitas Lindas Tagartas un viņas dzīvesbiedra Gregorija Tagarta dēls.Roberts A. Mežs dzimis 1990. gadā Rodailendā, dzīvojis un izskolījies Vašingtonas pavalstī. Jau vidusskolā Roberts sekoja tēva pēdās un pēdējā vidusskolas gadā bija savas „Vidusskolas rezerves kadetu” (*Junior ROTC*) vienības komandieris. Saņēmis prezidenta Džordža Buša ieteikumu (*Presidential nomination*) Roberts 2008. gadā iestājās militārā akadēmijā un to beidza ar Ārzemju apgabalu mācību (*Foreign Area studies*) diplomu ar specialitāti krievu valodā. Studiju laikā Roberts vienu semestri Voronežas pilsētā Krievijā mācījās valodu. Roberts ir ļoti sekmīgs sportists. Izlaidumā Roberts tika godināts par izcilo krievu valodas prasmī. Tēvam Mārim bija gods nolasīt virsnieka svinīgo zvērestu, māte un Roberta draudzene piesprauda gaišzilos kājnieku leitnanta uzplečus. Roberts karjēru turpinās, būdams kājnieku virsnieks un pēc apmēram četrus mēnešus pamatkursiem Fortbenningas (*Fort Benning, GA*) kājnieku un tankistu centrā tiks komandēts uz 101. izplētnlēcēju divīziju, Fortkambellas garnizonā (*Fort Campbell KY*).Teodors Tagarts dzimis 1989. gadā Ročesterā Ņujorkas pavalstī un, sekmīgi beidzīs vidusskolu, saņēma divus ieteikumus mācīties militārā akadēmijā – no senātores Hilarijas Klintones un vietējā Tautas pārstāvju nama deputāta. Teodors akadēmiju absolvēja, iegūstot diplomu datorzinībās (*Computer Science*). Viņš ir izcils datorspeciālists, saņēmis vairākus apbalvojumus, īpaši par 2012. gada labāko projektu. Studiju laikā vienas vasaras daļu Teodors pavadīja Dienvidkorejā. Visus četrus mācību gadus viņš pārstāvēja savu skolu Eiropas futbolvienībā. Pērnā gada vasarā Teodors beidza izplētnlēcēju kursu Fortbenningā, un vectēvs prāv. Oļģerts Sniedze viņam piesprauda izplētnlēcēju nozīmi, ko pats bija ieguvis, beidzot šo kursu pirms apmēram 60 gadiem. Pēc virsnieka svinīgā zvēresta, Teodoram artilērista uzplečus ar zelta stieniņiem piesprauda viņa māte, tēvs un vectēvs. Viņa draudzene piesprauda zelta stieniņi pie melnās beretes. Teodors virsnieka karjēru turpinās, būdams artilērijas virsnieks un pēc apmēram pusgada pamatkursiem Fortsillā (*Ft. Sill, OK*) tiks komandēts uz Fortkarsonu (*Fort Carson, CO*).Militārā akadēmijā Vestpointā patlaban mācās divi jaunieši no Latvijas. Mikus Igaunis (akadēmiju absolvēs 2013. gadā) šo vasaru pavadīs Dienvidkorejā. Māris Šaba beidza pirmo kursu un pēc apmēram mēneša ilga brīvlaika Latvijā atgriezies skolā. Militāro akadēmiju 2009. gadā absolvēja Dainis Butners no Albanijas, Ņujorkas pavalstī. Viņam jau ir virsleitnanta pakāpe, vienu gadu viņš dienēja Afganistānā un tagad dien Fortkambellā (*Fort Campbell, KY*), *Airborne* divīzijā (*Air Assault*).

Mēs, jau pensionētie virsnieki un vecākie instruktori, novēlam jaunajiem leitnantiem sekmīgu karjēru nākotnē.

Ilmārs H. Dambergs
Vilmārs Kukainis

Leitnants Roberts Mežs ar tēvu Māri Mežu

Riga Ven Travel Inc.**Iepriecini Savu Sirsniņu**
Ar Interesantu Ceļojumu

Uz skaistām Havaju salām

Inese ar vietējo "Gargoyle"

Zvaniet - INESEI ZAKIS
32 South Penataquit Ave., Bay Shore, NY 11706-8815
Tālr.: 631-665-4455, 1-800-291-8311
Fax: 631-665-6164
E-pasts: RigaVen@aol.com

Amerikas latviešu apvienības valde sāk jaunu darba cēlienu ar daudziem uzdevumiem un mērķiem ALAs valdes sēde Rokvilā

ALAs valdes sēdē 9. un 10. jūnijā galvenokārt pārrunāja dalību XIII vispārējos ASV latviešu Dziesmu svētkos Milvokos. ALA atbalsta Dziesmu svētkus Milvokos ar \$30 000 ziedojumu. Dziesmu svētkiem ALAs valde sagatavojusi plašu informātīvo materiālu klāstu un 14. jūlijā no pulksten 9.00 līdz 11.00 rīkos brokastis. Vienlaikus būs iespēja iepazīties ar Trimdas archīvu un materiālā kultūras mantojuma konferences rezultātiem.

Sēdē tika nolemts ciešāk sadarboties ar Latviešu kultūras biedrību TILTS, lai Latvijas viesmākslinieki biežāk varētu iepriecināt plašu latviešu sabiedrību. Š. g. augustā un septembrī notiks ALAs atbalstītā Dailes teātra astoņu akteju turneja pa ASV latviešu centriem, izrādot Raimonda Starpāna lugu „Gūsteknis pilī”.

ALAs valde lēma arī par stipendiju piešķiršanu vasaras vidusskolām, nometnēm un atsevišķiem studentiem. Tāpat kā katru vasaru, tiek rīkoti ceļojumi uz Latviju, kuŗos šogad pieteikušies daudzi dalībnieki. Turpinās darbs, izstrādājot

No kreisās: Andrejs Pildegovičs, Anita Batarga, Juris Mežinskis, Andris Ramāns

ALAs Stratēģisko plānu, kas tiks pabeigts līdz valdes sēdei septembrī. Vienmēr aktuāla un svarīga ir jaunu biedru piesaiste un līdzekļu vākšana, kam jāpievērš īpaša uzmanība.

ALAs kongresa rīkošanu 2013. gadā uzņēmusies Latviešu

biedrība Vašingtonas štatā, un valde pieņēma LBVŠ priekšlikumu – kongress notiks Sietlā.

Vasarā ALAs biedri piedalīsies konferencē „Latvieši pasaulē – piederīgi Latvijai”, ko Rīgā rīko LR Kultūras ministrija, LR Ārlietu ministrija un LR Iz-

glītības un zinātnes ministrija sadarbībā ar Pasaules Brīvo latviešu apvienību (PBLA) un Eiropas latviešu apvienību (ELA).

ALAs valdes sēdes laikā bija vēl viens notikums – Vašingtonas latviešu sabiedrība atvadī-

jās no Latvijas vēstnieka ASV Andreja Pildegoviča. Pēc piecu gadu darba ASV viņš ar ģimeni atgriezās Latvijā. Vēstnieks bija ne tikai darbīgs un veiksmīgs diplomāts, viņš iemantojis latviešu sabiedrības cieņu un mīlestību. Sirsnīgus vārdus viņam un ģimenei teica Vašingtonas latviešu ev. lut. draudzes mācītāja prāveste Anita Vārsberga Pāža, latviešu skolas pārstāvji, Vašingtonas, DC, Daugavas Vanagu apvienības priekšsēdis Ilmārs Damberts, PBLA priekšsēdis Jānis Kukainis un daudzi citi.

ALAs valdes priekšsēde Anita Batarga kopā ar bijušo priekšsēdi Juri Mežinski un priekšsēdes vietnieku Andri Ramānu pasniedza Andrejam Pildegovičam ALAs goda Dzin-tara biedra karti un krūšu piespraudi. Paldies vēstniekam par Latvijas vēstniecības sirsnīgo viesmīlību un vienmēr atsaucīgo sadarbību ar Amerikas latviešu apvienību!

ALA informācijas nozares vadītāja
Taira Zoldnere

Svarīga Amerikas latviešu apvienības pārstāvju tikšanās ar ASV Valsts departamenta darbiniekiem

Sadarbībā ar Apvienoto baltiešu komiteju ASV Valsts departamentā 8. maijā notika divas atsevišķas tikšanās – ar Ziemeļu un Baltijas valstu biroja direktoru Dereku Hoganu (*Dereck Hogan*) un nākamo ASV vēstnieku Latvijā Marku Pekalu (*Mark Pekala*). Uz tām bija aicināti arī ASV baltiešu pārstāvji.

Galvenais sarunu temats ar D. Hoganu bija par neseno notikušo NATO dalībvalstu pārstāvju sanākumi Čikāgā. Vispirms D. Hogans pateicās par Baltijas valstu atbalstu Afganistānas militārajās misijās, piebilstot, ka Baltijas valstis ir stabili ASV partneri.

NATO dalībvalstu pārstāvju sanāsmē tika runāts arī par Baltijas valstu gaisa telpas patulēšanu un nolemts uz nenoteiktu laiku pagarināt šo NATO misiju, Baltijas valstīm piedaloties ar lielāku finansiālu atbalstu nekā līdz šim.

Pastiprinās sadarbība, veicinot kibernetiķu drošību, kur galvenie ir Igaunijas pārstāvji. Lietuviņi bažijas par enerģētisko drošību, jo Kaļiņingradas apgabala, kas pieder Krievijai, un arī kaimiņvalstī Baltkrievijā tiek plānots celt atomelektrostacijas.

D. Hogans uzsvēra, ka joprojām tiek attīstīts Ziemeļu kravu sadales ceļš. Proti, kravu pārvadājumi uz un no Afga-

nistānas galvenokārt notiek caur Latvijas jūras un gaisa ostām. Bija patīkami dzirdēt atzinīgus vārdus par latviešu enerģisko darbošanos, lai šie kravu pārvadājumi turpinātos arī pēc Afganistānas kampaņas beigām. Kravu pārvadājumos

ieinteresēti arī krievi, un patlaban šķiet, ka visi saredz iespēju turpmākai sadarbībai.

Liela nozīme ir Baltijas valstu, galvenokārt Lietuvas pārstāvju treniņiem un apmācībām Afganistānas un citu Vidējo Austrumu valstu muitniekiem, lai

palīdzētu paātrināt muitas procesus. Tika uzsvērtas Baltijas valstu nozīme NATO paplašināšanā, galvenokārt atbalstot Gruzijas Republikas iestāšanās progresu.

Otra tikšanās bija ar nākamo ASV vēstnieku Latvijā Marku

Pekalu. Viņš ir pieredzējis diplomāts, bijis vēstnieka vietnieks Igaunijā un Francijā. Jaunais vēstnieks labi pazīst Baltijas apgabalu.

Apsveikumā M. Pekala atzina Latviju par „nobriedušu demokrātisku” valsti. Runājot par sekmēm ekonomiskās krīzes pārvarēšanā, viņš sacīja, ka Latvija iemantojusi tik lielu cieņu un uzticamību pasaulē, ar kādu var lepoties tikai nedaudzas valstis. Nākamais vēstnieks uzsvēra, ka ASV un Latvijai ir stipras, stabilas un nobriedušas partnerattiecības un solīja darīt visu, lai stiprinātu un attīstītu ASV un Latvijas ekonomisko sadarbību, pieminot Ziemeļu kravu pārvadājumu tiklu attīstību, Baltijas jūras enerģētisko resursu izpēti, palīdzību palielināt uzņēmēju interesi par ieguldījumiem Baltijas valstīs.

Savukārt mēs, ALAs pārstāvji, lūdzām palīdzību atvieglot vīzu saņemšanas noteikumus Latvijas viesmāksliniekiem ASV, interesējāties par studentu apmācību programmām ASV vēstniecībā Rīgā, tika pieminēta arī dubultpavalstniecība. Tikšanās nobēgumā vēlējām vēstniekam laimīgu ceļu uz Latviju, un varbūt nākamreiz jau tiksīmies Rīgā.

ALA informācijas nozares vadītāja
Taira Zoldnere

No kreisās: Raitis Eglītis, Taira Zoldnere, Markus Videnieks, Anita Batarga, Marks Pekala, Jānis Kukainis, Toms Trautmanis, Ilze Garoza

MĀRIS BRANCIS IZSTĀŽU ZĀLĒS

Aizmirstais laiks Gunāra Kroļļa zīmējumos

Visu jūniju Rīgas Mākslas telpas Intro zālē zem Rātslaukuma bija skatāma Gunāra Kroļļa darbu izstāde „Zemapziņas pārnesumi”. Tā pieskaņota šī grafikas meistara jubilejai – 23. jūnijā viņam apritēja 80. gadskārta.

Domājot par Gunāru Kroļli, vispirms jāakcentē viņam raksturīgais radošums, nepārtraukta mainība, saspringta garīgā dzīve, kas atspoguļojas temu risinājumos. Arī rokraksts, ārējā forma no darba darbā neatkarīgas. To nosaka tehnika, kādu viņš izmanto, un tema. Ja sākuma periodā mākslinieks meklēja un atrada visaptverošus tēlus, kas runāja paši par sevi, tad, ar gadiem, kad krājās dzīves pieredze, grafikas lapas kļūst arvien daudzozīmīgākas, dziļākas, sarežģītākas, asociācijām bagātākas.

Jubilejas izstādē eksponēti tikai 20 izmēros lieli (100 × 70 cm) zīmējumi, taču ekspozīcija liekas garīgi piesātināta, vērienīga. Te jāatgādina, ka Gunārs Kroļlis daudzradēs sākumā aizrāvās ar linogriezumu, vēlāk strādāja oforta tehnikā. Laiku pa laikam viņš nodarbojies arī ar akvareli un glezniecību. Nozīmīgs ir arī jubilāra ieguldījums grāmatu ilustrāciju laukā. Liela dzīves daļa pagājusi pedagoga darbā, audzinot jauno grafiku maiņu Latvijas Mākslas akadēmijā. Zīmulis kā tehnika Gunāram Kroļlim uzmanības centrā nu jau ir vairāku gadu garumā. Vēl spilgtā atmiņā ir 2010. gadā Ārzemju

mākslas muzejā redzētā izstāde „Bistamais līdzsvars”, kuŗu bija ierosinājusi astotā pasaules brīnuma – Aleksandrijas bākas atklāšana, par ko vēstīja filma, izstādītajos darbos liela uzmanība bija pievērsta kultūru mijiedarbībai un līdzspastāvēšanai.

Arī jubilejas izstādes darbos laikmeti un dažādu tautu kultūras pastāv vienā laikā un telpā, tās krustojas, saaužoties vienā veselumā. Gunārs Kroļlis it kā būvē savu pasaules modeli, te paķerot neaptēstus akmens blukus no viena perioda un pasaules reģiona, te apdarinātus kvadrātus no cita gadsimta un citas vietas. Tos balsta – kā nu

kuru reizi – kolona, ieejas kāpnes senā templī, zinātnes modelējumi. Akmenī iegravēti pazīstami tēli gan no seno alu zīmējumu klāsta, gan no Mezopotāmijas, gan no Senās Ēģiptes, Senās Grieķijas laikiem vai viduslaiku Eiropas kultūras vēstures. Citkārt darbā blakus Babilonijas vārtiem parādās grieķu kolonnas fragments, ēģiptiešu dievietes siluets iezīmējas kaut kur sānos. Laiks te nepastāv, visu nosaka mākslinieka griba, iztēle. Ielūkojoties zīmējumos, šķiet, ka jubilārs atgādina par bagāto kultūras pagātņi, kas veido šodienas pasauli un ko bieži mūsu virspusējā laikā piemirst. Kāds no

darbiem tā arī saucas „Aizmirstais laiks”, tajā parādās pirmatnējo cilšu gleznojumi uz klinšu alu sienām, un tie tagad liekas tik moderni. Izrādās, nekur tālu savā attīstībā mēs neesam tikuši!

Kā redzams, viņa zīmējumi prasīt prasās pēc krietnas zināšanu bagāžas pasaules mākslas vēsturē. Taču šie laikmetu krustojumi nav pašmērķīgi. Darbu rašanos noteikušas autora pārdomas par pasauli, tās gaitu, arī par mums pašiem. Gunārs Kroļlis tajos atklājas kā filozofs, kurš savas atziņas pauž ar tēliem.

Noteiktu baudu skatītājiem var sagādāt zīmējumu tuvāka

pētīšana. Mākslinieks lietojis dažāda cietuma grafīta zīmuli (vietām sēpiju), te punktējot, te formas veidojot ar īsākām un garākām svītrām, te rūpīgi modelējot formas un gaismēnas, radot gan glezniecisku, gan skulptūrālu iespaidu. Viss uzreiz nav atklāts, jāieskatās, jāiedziļinās, jāmēģina saprast, ko Gunārs Kroļlis te gribējis pateikt, ko redzētais atgādina man, skatītājam, ar citu dzīves un gara pieredzi.

Nav nemaz nepieciešama plaša zāle, neaptverams darbu skaits, lai sastaptos ar mākslinieka talanta lielumu un nozīmību mūsu mākslas vēsturē.

Māris Brancis

Vārti

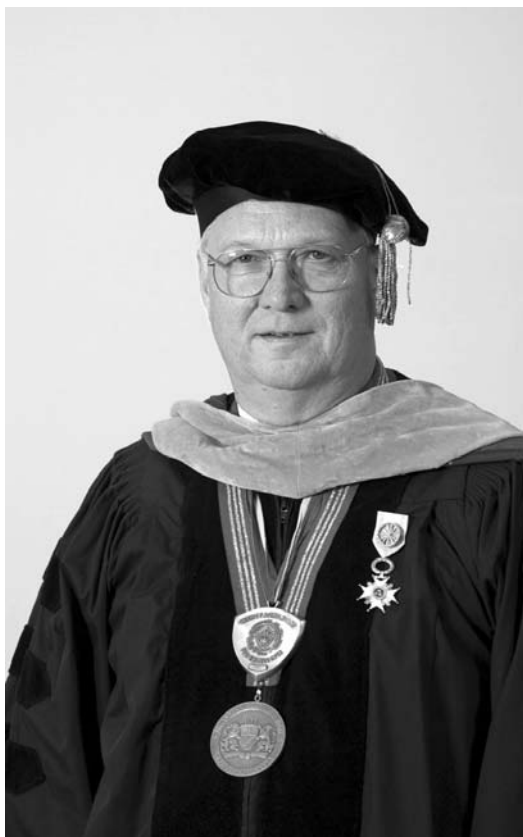

Portrets pašam

Aizmirstais laiks

Bufalo latvietim tiek piešķirts RTU Goda biedra tituls

Paužot cieņu, atzinību un pateicību par nozīmīgu veikumu Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) labā un par atbalstu Latvijas augstākās izglītības attīstībā, RTU Senāts ievēlēja Voldemāru A. Innusu par RTU Goda biedru.

RTU Goda biedra diploma pasniegšanas svinīgā ceremonija norisinājās šā gada 2. jūnijā RTU svinīgās Senāta sēdes un RTU Rīgas Biznesa skolas (RBS) izlaiduma laikā. Šai nozīmīgajā brīdī rektors akademiķis Leonīds Ribickis pasniedza RTU augstāko atzinību – RTU Goda

biedra diplomu, kas apliecina zinātnieka lielo personisko ieguldījumu Latvijas izglītības attīstībā.

Voldemārs A. Innuss ir sniedzis nenovērtējamu ieguldījumu RBS tapšanā un attīstībā. Jau savas pirmās vizītes laikā Latvijā viņš uzsāka pārrunas ar izglītības iestādēm par pasaules līmeņa studiju programmas izveidošanu, ko izdevās īstenot viena gada laikā. Paralleli ikdienas darbam augstajā finanču viceprezidenta amatā *Buffalo State* universitātē viņš vēl joprojām piedalās starptautiskos projektos, lasa lekcijas studentiem un pilda RBS Padomnieka konventa priekšsēdētāja pienākumus Latvijā. Turklāt Voldemārs A. Innuss ir arī baltiešu neatkarības populārizētājs Ņujorkas štata valdībā un latviešu vides veidotājs Ņujorkas štata rietumdaļā.

Svinīgās ceremonijas uzrunā Voldemārs A. Innuss sacīja: «Daudzi uzskatīja, ka 1990. ga-

dā man vajadzēja sākt ar īsiem biznesa kursiem un attīstīt bakalaura grada programmu Latvijā, taču es izvēlējos pilnīgi pretēju stratēģiju – apņēmos pēc iespējas ātrāk radīt augstas kvalitātes biznesa administrācijas maģistra grada programmu. Jāatzīmē tas, ka es uz šo mērķi gāju laikā, kad Latvijā vēl vispār neatzina profesionālo biznesa programmu maģistra līmeni.

Kāpēc to darijām? Tāpēc, ka ticējām, ka MBA angļu valodā ir labākais ieguldījums, ko tajā laikā varējām sniegt Latvijai, piedāvājot valstij augsta līmeņa biznesa profesionāļus, kas spētu efektīvi strādāt starptautiskajā arēnā Latvijas uzņēmumu labā.»

Rīgas Biznesa skola ir pirmā Rietumu stila biznesa augstskola Baltijā, kas, pateicoties Voldemāra Innusa neatlaidībai, pašai izveidoja darbu un vizījai par pasaules līmeņa izglītības nozīmi Latvijas attīstībā, savos 21 darbības gados ir

veiksmīgi attīstījušies kopā ar spēcīgiem starptautiskiem sadarbības partneriem – Bufalo Universitāti (ASV) un Otavas Universitāti (Kanada).

«Esam gandarīti un pateicīgi Innusa kungam, ka jau kopš 1991. gada RBS absolvējuši gandrīz 1000 uzņēmēji, kuŗi ieņem vadošus amatus gan Latvijā, gan ārzemēs, piemēram, tādos uzņēmumos kā *Statoil*, *Latvenergo*, *AirBaltic*, *Lattelcom*, *Valmieras Piens*, *DnB Bank*, *Swedbank*, *SEB*, *Siemens*, *MTG Group* u. c.» uzrunā teica RBS direktors Jānis Grēviņš.

Pašlaik RTU Goda biedru sarakstā ir 14 ievērojami cilvēki, viņu vidū Nobela prēmijas laureāti Vilhelms Ostvalds (*Wilhelm Ostwald*) un *Svante Areniuss* (*Svante Arrhenius*), ķīmiķis Jānis Stradiņš, kā arī citi Latvijas un ārvalstu zinātnes un uzņēmējdarbības pārstāvji.

Gundars Āboliņš atklāj Ameriku

Šā gada aprīlī, Latvijas Koncertu komandētā, kopā ar izciliem Latvijas mūziķiem Ditu Krenbergu un Valtu Pūci man bija iespēja pirmoreiz mūžā doties uz "sapņu zemi Ameriku." Turklāt nevis kā tūristam vai nabaga radniekam, bet gan kā profesionālam māksliniekam, tā teikt – viesizrādēs. Svešatnē mītošajiem tautiešiem vedām uzvedumu "Pasakas par ziediem."

Helsinki lidostā pirms pēdējās kontroles, kur iekāpšanu gaidīja pārsimt ļaužu, skaļruņos piepeši atskanēja: „Dāmas un kung! Šis reiss Nr. AY005 mums šodien ir īpašs, jo kopā ar mums lidos cienījami mākslinieki, kas ar šo lidojumu uzsāk savu koncerttūri pa Amerikas Savienotajām Valstīm. Sveiksim viņus ar aplausiem!” Drusku apmulsām, jo Helsinkos neko tādu nebijām gaidījuši! Un nesagaidījām ar! Šie pārsimt ļaužu, ieskaitot lidostas darbinieces, sāka jaudīgi ritmā sist plaukstas, un viņu priekšā iznāca divi somu puisi un sāka *a cappella* repot, turklāt vēl ar surdotulkotumu! Līdzās mums stāvēja un tāpat apmulsuši brīnījās kāda stīgu kvarteta mūzikanti ar vijoļu futrāļiem rokās. Pirms iekāpšanas vēlreiz ieskatījāties savās pasēs un visu sapratām.

Amerikā ir viegli iebraukt! Kad nonāc līdz rindai pie pasu kontroles un imigrācijas dienesta, uzreiz sajūties kā mājās! Nebeidzama likloču rinda, kuŗā kondicionētā bezgaisā drusku jāpastāv (kādas stundas divas), jo no 36 lodziņiem tikai aiz kādiem 10 kāds sēž un vēsā mierā (tas viņiem laikam vēl no angļiem?) jau trešo reizi ņem pirkstu nospiedumus gaidītājiem *welcome* viesiem. Lielos monitoros virs mūsu galvām „cilpā” rotē kāds sižets par to, cik viegli un patīkami ir iziet šo kontroles procedūru un ka mēs visi esam ļoti „welkami” šajā zemē. Tam visam fonā skan optimisma caurstrāvota un gaiša mūzika, kādu vēl atceros no padomju kinožurnāliem. Mazu disonansi ienes tikai smaidošs melnādains robežsargs, kurš, dungodams tikai viņam vien zināmu blūzu, saspiež manos papīros raibus zīmogus un izknieb manā jaunajā pasē caurumu, piestiprinādams tai mazu papīra stērbelīti (kā reiz Padomjzemē), kas, izrādās, laikam ir vissvarīgākais dokuments, lai iebrauktu valstī. Bet viņš ir priecīgs, jo rīt viņa mammai esot dzimšanas diena!

Amerikā gandrīz viss ir lielāks nekā Eiropā, izņemot cilvēkus. Sākot ar sulu un salātu iepakojumiem veikalos, ledusskapjiem, plītim, veļasmašīnām mājās līdz atomašīnu motoriem, jaudām un dzelziem ielās. Automašīna ar dzinēja tilpumu zem 3 litriem un bez 4x4 neskaitās mašīna. Vienīgais, kas ir divreiz mazāks, ir degvielas cena! Attālumus mēra stundās, bet ātrumu – „mailēs”; svaru – mārciņās, augstumu, dziļumu

un platumu – pēdās. Pie tā jāpierod.

Sirsniņu, atvērtību un pretnākšanu vari sagaidīt ik uz soļa un gandrīz vai no ikviena. Amerikāņi ēd daudz, bieži un pat samērā daudzveidīgi. Visu laiku kaut ko dzer – ūdeni, kafiju no papīra glāzēm, kolu, vai citādas ķīmiskas variācijas. Pārsvarā ar ledu! To ber klāt visam, kam var piebērt! Porcijas arī lielākas! Laikam esmu par sīku Amerikai!

Amerikāņi ir gudri un izglītoti. Daudz lasa. Metro apmēram trešdaļa no visiem braucējiem lasa: puse no papīra, puse no aipada vai kaut ko aifonā. Puse no tiem, kas lasa no papīra, tur rokā gramatu, otra puse – avīzi. 3 metru rādiusā ap mani (apmēram 9 pēdas) 3 sievietes lasīja vienu un to pašu „*Catching Fayer*”. Automašīnās var izlasīt drošības jostu vai s p o g u ļ a lietošanas noteikumus. Visur uzlīmes, norādījumi, instrukcijas. Ja kaut kas nav skaidrs, tad var izlasīt. Bet Ņujorkā uz ielas gan neko daudz nesalasīsi – viss jau uzlasīts un salasīts. Negaidīti tīra pilsēta. Tik tāl, cik tas attiecas uz centru.

Amerikā, lai bez iepriekš sagādātas biļetes tiktu uz kādu no Brodveja mūzikliem, ir jādodas uz 47. ielas un *Broadway* krustojumu pie paša Taimskvēra. Tur pavēlā pēcpusdienā veļ valā kases, kur pat ar 50% atlaidi var šo to dabūt. Elektronisks tablo (gandrīz kā lidostā) apkopojis informāciju un piedāvājumus. Uz „*Lion King*” neko dabūt neizdevās, bet uz „*Jesus Christ Superstar*” atjaunoto iestudējumu gan! Par 70 dālderiem sēdēju parterā vidūci un baudi aktieriski un vokāli perfektu izrādi. Izrādās, ka mūzicēt var arī niansēti, klusi un viegli! Kaut kā savādāk nekā mūsu *mjūziklos* specializējamies teātros un projektos. Pēc izrādes aktieri nekautrējas paņemt rokās krāsainus plastmasas spainišus, nostāties pie izejas un lūgt ziedojumus saviem amata brāļiem Eiropā, kas nonākuši grūtībās. Iemetu 5 zaļos.

Amerikā var viegli satikties. Kad savā brīvdienā biju jau izklaņojies pa Manhetenas lejasgalu, apskatījis Dviņu torņu vietu, kur tagad ir norobežots būvlaukums un slejas jauni debesskrāpi, to skaitā visaugstākais Amerikā, vēl augstāks par *Empire State*; kad biju jau apciemojis pirādziņu tirgotājus Volstrītā (zemenišu nebija), kopā ar hasīdu puikām izvīzinājies ar prāmi šurp turp pa upi uz augšu, uz leju (viņi man ierādīja, kā to var dabūt gatavu bez maksas); apēdis kraukšķīgu pili ar ličijām Čainataunā, iedzēris labu espresso pie itāļu itāļu kvartālā, nonācu Soho.

Raksta autors – Latvijā un Eiropā populārais aktieris Gundars Āboliņš

Kājas jau bija „mīkstas”, tādēļ piesēdu uz soliņa ielas malā pie vienas no daudzajām galerijām, vēroju cilvēkus, kamēr iesnauodos. Kad biju jau kādu laiciņu pagulējis tādu kā diendusiņu, ko Ņujorkā neesot atļauts darīt, nearestēts devos tālāk pa vienu no Soho ieliņām. Te redzu, ka divas sievietes uzmanīgi vēro vienu skatlogu un par kaut ko priecājas. Domāju – papriecāšos es ar! Skatos – viņas priecājas par vienu citu sievieti, kas skatlogā piestiprina kaut kādu uzrakstu. Mēģinu salasīt, kas tur tik priecīgs? Lasu: FRANCESKA KIRKE...

Prasu viņām: kas tā tāda? Viņas man stāsta, ka tā esot viena māksliniece no tādas Latvijas. Prasu: vai tad pati arī ir atbraukusi un vai varētu viņu redzēt vaigā? Dāmas kļūst uzmanīgas un vaicā, kas es tāds esot. Saku, ka es arī no tās Latvijas. Tad viņas mani ved

iekšā un iepazīstina ar Francesku Kirki, kas viena pati tukšajā galerijā vēl pielabo savus darbus pirms izstādes atklāšanas nākamajā dienā. Bijām abi patiesi pārsteigti un priecīgi. Frančeska man veltīja tik daudz komplimentu, kas es vēl ilgi būšu viņai parādā.

Tad vēlējām viens otram veiksmes un labu dienu, sabučojāmies, un es devos tālāk. Tikai iznācis no galerijas es sapratu, ka pirmoreiz mūžā bučoju ar Francesku Kirki esmu Ņujorkā...

Divas dienas Ņujorkā apmetāties pie Centrālparka kādā baznīcā, kurā darbojas arī kristīgās meditācijas centrs un augstāvē ir dažas askētiskas istabiņas mācītājiem vai tālāka ceļa mērotājiem, kur p ā r l a i s t nakti. Mēs arī divas pārlaidām. Stāvu zemāk ir ierikota arī maza koplietošanas virtuvīte, kur pagatavot mazas askētiskas brokastis. Biju piecēlies tā paagrāk un jau lūkojos, ko tādu askētisku iekost, kad virtuvītē ienāca kāds iesirms kungs. Pēc izskata vienā paviljona galā sestdienās spēlējot kāda grupa vai didžejs. Var dabūt ar ābeles malku kūpinātu gaļu un daudzus man vēl nepazīstamus gardumus.

Čikāgas centrā ir nams, kura sienās ir mūrēti akmeņi un mūra gabaliņi no visas pasaules ievērojamākajām celtnēm: no Maskavas Kremļa, no Pompejas termām, no Gizas piramīdas, no Linkolna dzimtas mājas Springfildā un arī viens akmens no Rīgas Pulvertorņa. Kādā sakarā? Neviens man nezināja paskaidrot. Pusdienas ieturējam viena itāļu mafiozo restorānīnā, netālu no Ala Kapones debesskrāpja. Nezaļes neiznikst, un bija garšīgi. Vēl šodien nezinu, kuŗš par to samaksāja...

Visā Amerikā tirgus, kādu mēs to pazīstam, ir tikai dažās pilsētās. Šoppingmoli tos tur jau ir izēduši. Klivlandē viens tāds ir. Pēc mērogiem un iekārtojuma atgādina mūsu Matīsa tirgus paviljonu. Uz balkoniņa vienā paviljona galā sestdienās spēlējot kāda grupa vai didžejs. Var dabūt ar ābeles malku kūpinātu gaļu un daudzus man vēl nepazīstamus gardumus.

Kāds, kuŗš jau vairākkārt bijis Amerikā un izbraukājis to krustu šķērsu, varbūt teiks, ka esmu naiivs vai pat bērnišķīgs, daloties ar tieši šādiem pirmajiem iespaidiem. Man tomēr nekļuva līdz galam skaidrs, kāpēc šiem bezrūpīgajiem, labestīgajiem un labklājīgajiem cilvēkiem ir jādzīvo totālas kontroles (visur bruņoti zaldāti, policija, novērošanas kameras) un nemitīgā bailu sajūtā. Bailēs no nezināmiem teroristiem vienmēr un visur, bailēs kaut ko pārkāpt un tikt iesūdzētam par visu ko, pat par sadzīviskiem sīkumiem un viegli uzliesmojošām dusmām uz politiski citādi domājošiem... Tas man nekļuva skaidrs. Amerika tomēr laikam ir kontrastu zeme.

Pateicamies par sadarbību žurnāla „Figaro” redakcijai

Žurnāls
Figaro

Latviešiem, lai kurā pasaules malā tie nonāktu, vajag tur noteikti uzkāpt kādā augstā punktā vai arī nopeldēties. Tā

Gaŗezera 2012. gada sezonas atklāšana

Kā ik pavasari, arī ņogad 12. maijā latviešu kultūras un izglītības centrā Gaŗezers pulcējās tā akcionāri, lai pārliecinātos par šīs sabiedriskās organizācijas veikumu aizvadītajā gadā un nospraustu mērķus nākamajam darba cēlienam. Saimniecības uzturēšanas un atjaunošanas darbs rit augu gadu. Par to rūpējas darbā saliedētā administrācijas kopa ar administratoru Andreju Dumpi, saimnieku Viktoru Krievu un attīstības un informācijas daļas vadītāju Māru Kori priekšgalā. Atgādināšu, ka Gaŗezera padomi joprojām vada Kārlis Vizulis.

Pēc akcionāru reģistrēšanas kopsapulcei ar sezonas atklāšanai veltītu lūgšanu Karogu kalnā pulcējušos uzrunāja kaplāns, mācītājs Roberts Franklins. Pateicības vārdos Dievam, viņš pieminēja nesenu mūžībā aizgājušā prāvesta emeritus Viļa Vārsberga nopelnus Gaŗezera izveidē, viņam visupirms ņo vietu izraugot un turpmāk aizrautīgi iedvesmojot ASV vidienes latviešus par nepieciešamību veidot te visām latviešu paaudzēm pievilcīgu un nozīmīgu pulcēšanās vietu. Kļūstot par Gaŗezera pirmo administratoru, Vilim Vārsbergam ņi vieta vienlīdz bija arī Dieva nams, kuŗā vienot latviešu jaunatni.

Roberts Franklins, uzrunājot klātesošos, teica: „Mana lūgšana ir kā atgādinājums tam, lai prāvesta Viļa Vārsberga darbs tiktu turpināts un viņa dvēsele atrastu mieru Dieva namā. Gaŗezers turpina būt mazā Latvijā, kuŗa dod iedvesmu kā jaunākajām, tā arī vecākajām paaudzēm. Sešiem no maniem iesvētāmajiem Saginavas draudzes jauniešiem, kas nāk no etniski jauktām laulībām un kuŗu ģimenēs praktiski nerunā latviski, bija iespēja būt Gaŗezera. Un jau pēc 48 stundām viņi vēlējas palikt ņeit vēl ilgāk, jo bija atraduši savas latviskās saknes. Ar Dieva palīgu prāvesta Viļa Vārsberga sapnis un vīzija turpina piepildīties. Lai mūsu mīlestība un darbi Latvijai turpina piepildīties jaunajā sezonā!” Aizvadītā gadā Aizsaulē aizgājuši arī leģendārā GVV skolotāja Mirdza Paudrupe, Gaŗezera atbalstītājs un brīvprātīgais darbinieks Andrejs Keņģis un bijuši administrātores Velta Bērzkalne. Vieglas smiltis mūsu mīļajiem!

Izskanot Latvijas Valsts himnai, Karogu kalnā mastā uzvījās Latvijas Valsts un mītnes zemes ASV karogi.

Ziņojumu akcionāru kopsapulcē nolasīja Kārlis Vizulis.

Āetriem padomes locekļiem ņogad beidzas viņu darbošanās termiņi, tie ir Jānis Strautnieks, Toms Trautmanis un Karina Hāznere, kuri ir nolēmuši nekadidēt nākamajam padomes posmam. Mārtiņš Stāks ir ar mieru vēlreiz kandidēt.

Par Gaŗezera uzturēšanas un paplašināšanas stratēģisko plā-

nu ir izklāstīts *Gaŗezera Ziņu* pēdēja izdevumā, kopsapulcē par to vairāk pastāstīja Gaŗezera attīstības direktore Māra Kore. Izglītības daļas vadītāja Anda Vizule pastāstīja par mācību programmām.

Gaŗezera teritorijas apzaļumošana attīstās, un tajā aktīvi piedalās centra jaunākās paaudzes ļaudis padomes kandidāta Kārla Antona vadībā. Apsveicams fakts – Ruta un Egils Vitandi ir ziedojuši 25 tūkstošus dolaru,

Daugavas Vanagu ASV priekšnieks Zigurda Rīdera teiktajā gan pavidēja doma, ka par daudz novēloti tikusi sniegta informācija akcionāriem, tostarp tagad jau bijušiem lielākajiem Gaŗezera akciju turētājiem – Daugavas Vanagu ASV organizācijai. Pēc vairāku interesentu jautājumiem no klātesošo vidus, skepse par veikto darījumu bija jūtama arī ALA's Informācijas nozares vadītāja Jāņa Kukaiņa vērtēju-

noto Gaŗezera mājaslapu. Gaŗezera interesēs ir, lai ņi mājaslapa palīdzētu ārzemju latviešu sabiedrības attīstībai – no uzskatāmi veidotas informācijas par to, kas mēs esam, ar mācību programmu vispārējo apskatu un izskaidrojumu līdz vienkāršai iespējai ziedot un pieteikt bērņus vasaras nometnēs, skolās, kā arī darba piedāvājumiem.

Par to, kā līdz ņim ir darbojusies Izglītības nozare, pastāstīja ņis nozares vadītāja

skolas (GSS) vasaras tema ir – *Dziesmu svētku vēsture*. Abos posmos GSS audzēkņu kopskaits patlaban ir sasniedzis skaitli 41.

Gaŗezera vidusskolas (GVV) vasaras nedēļu programma ņogad būs saistīta ar temu *Dzeja*. Visi GVV darbinieki un audzēkņi ņovasar būs iesaistīti Dziesmu svētku programmas apgūšanā.

Ir domāts arī par sadarbības turpināšanu ar ALAs jauno valdi, īpaši par jauno izglītības programmu radīšanu. 2013. gadā Gaŗezers būs mājvieta ALAs rīkotajai Skolotāju konferencei.

GVV direktore Sandra Kronīte-Sīpola arī pastāstīja par kādu jaunievedumu, proti, tā kā GVV praksē ir pierādījies, ka audzēkņi savstarpējās sarunās nevar uzlabot savas latviešu valodas spējas, vakaros, pēc mācību stundām visi laipni aicināti viesoties GVV un piedalīties pārrunās ar nelielām audzēkņu grupām par kādu sev tuvu tematu vai par Gaŗezera gandrīz 50 gadu ilgo vēsturi. „Esmu pārliecināta, ka, ņādi darbojoties, mēs rastu ciešāku sadarbību un veidotu apkārtējās sabiedrības un it sevišķi audzēkņu vecāku atbalstu mūsu kopējam darbam GVV,” teica S. Kronīte-Sīpola.

Par aizvadītā gada fināncēm un 2012. gada jauno budžetu pastāstīja Finanču daļas vadītājs Arnolds Ozols. Visupirms viņš atgādināja par to, ka aizvadītais gads Gaŗezera no finānciāla viedokļa bijis samērā interesants, jo ir nācies sabalansēt kā saimnieciskos, tā arī administrācijas neparedzētos izdevumus. Ienākumu daļā aizvadītā gada budžets ir pārsniegts par 25 tūkstošiem dolaru, bet izdevumu daļā iztērēts par 90 tūkstošiem dolaru vairāk nekā paredzēts. Operatīvo ienākumu daļā arī ieņēmts mazāk naudas nekā plānots. Ienākumi no ikgadējiem ziedojumiem Gaŗezera ir bijuši apmēram tādi paši kā iepriekšējos gados. Jāpiemin, ka vētras postījumu sakārtošanas izdevumiem papildus vajadzēja 40 tūkstošus dolaru.

Vienbalsīgi tika pieņemts 2012. gada budžets.

Par jaunajiem padomes locekļiem kandidātiem tika izvirzīti Kārlis Lenšs, Kārlis Antons un Pēteris Skrodelis. Kopsapulcē vienbalsīgi visus āetrus – K. Lenšu, K. Antonu, P. Skrodeli un M. Stāku ievēlēja padomē.

Nobeigumā visu klātesošo vārdā tika izteikta sirsnīga pateicība kopsapulces priekšsēdim Robertam Keņģim un sekretāram Francim Baueram par kopsapulces profesionālo vadību. Pēc tradīcijas, visi nodziedāja „Nevis slinkojot un pūstot”. Pārrunas risinājās arī pie biroja darbinieku un saimnieču sagādātā pusdienu cienasta.

Vilnis Trops
Gaŗezera

Gaŗezera 2012. gada padome - pirmajā rindā no kr. puses: Kārlis Lenšs, Franz Bauer, Anda Vizule, Kārlis Vizulis un Imants Ejups. Otrajā rindā no kr. puses Gunārs Kancs, Vilnis Gertners, Jānis Strautnieks, Mārtiņš Pūtelis, Arnolds Ozols un Mārtiņš Stāks. Iztrūkst esošie padomes locekļi Karina Hāznere, Andris Līzenbergs, Toms Trautmanis, Kārlis Antons un Pēteris Skrodelis

lai Dzintaru apkaimē uzbūvētu ceturto *lūksusa* tipa atpūtas mājiņu. Jauns apbūves projekts tiek plānots Indrānu teritorijā aiz Sprīdišiem, lai nodrošinātu bērņus nometnes dalībniekiem nodarbību telpas.

Ar padomes atbalstu un, iesaistoties *Gaŗezera Draugu* bezpeļņas organizācijai, sākts darbs pie Brīvdabas baznīcas atjaunošanas projekta, kur interesantus attēlu uzmetumus ir izgatavojusi Pētera Lazdiņa arhitektu firma Grandrapidos. Atgādināsim, ka *Gaŗezera Draugi* arī ziedojuši 10 tūkstošus dolaru programmas „Kompleksais risinājums ēku apsekošanai un uzturēšanai” iegādei. Tehnisko risinājumu programmatūras ieviešanai ir uzņēmies Mārtiņš Pūtelis.

Kopš ņā gada marta Gaŗezera īpašumā ir papildu 82 akri zemes no kaimiņu īpašuma *Atbalsis*. Imants Ejups pastāstīja par ņo faktu, atzīmējot, ka „ar ņo Gaŗezers ir nodrošinājies gadiem uz priekšu arī nākamajām paaudzēm dot iespēju latviešiem paplašinātā teritorijā pulcēties sabiedrības kopējiem mērķiem – izglītībai, kultūrai un atpūtai.”

mā – gan par dāvinājumu no *Gaŗezera Draugiem*, kuŗu ir nācies nosegt (lasi – samaksāt) ar izsniegto akciju skaitu, gan arī par atklātības trūkumu darījumā, kā arī par iespējamo interešu konfliktu starp organizēto izpildu komiteju no Gaŗezera puses un *Gaŗezera Draugu* organizāciju zemes dāvinājuma izkārtšanai.

Atspēkojumus skepticīsmam sniedza bijušais Gaŗezera administrators Uģis Grīnbergs. Ar interesantu un izvērstu komentāru klātesošos uzrunāja Gaŗezera grāmatvede Arta Dumpe, savā izskaidrojumā apliecinot, ka nav tikuši pārkāpti bezpeļņas organizācijas statūti.

Revīzijas komisijas ziņojumā tās pārstāvis Lauris Rožkalns atzīmēja, ka, pēc protokolu pārskatiem, komisijas veiktās pārbaudes rezultāti apliecina to, ka Gaŗezera padomes darbība ir bijusi kvalitatīva un līdz ar to paveiktais aizvadītajā gadā ir bijis atzīstams. Revīzijas komisija ir iepriekš pārbaudījusi izstrādāto 2012. gada budžetu un iesaka akcionāriem to apstiprināt.

Informācijas un attīstības vadītāja Māra Kore klātesošajiem sniedza informāciju par atjau-

Anda Vizule. Izglītības nozares uzdevums ir arī piedāvāt pre-timnākošu vīdi, kur jauniešiem būtu iespēja uzlabot latviešu valodas zināšanas, kā arī baudīt latviešu kultūru un iejusties latviešu sabiedrībā. ņim mērķim ir radīts atbilstošs mācību materiāls ar nosaukumu LIV (latviešu izglītība visiem) un aizvadītajā gadā esam darbojusies ņis programmas ietvaros.

Bērņus nometnei (GBN), kuŗā ir pieteikušies vairāk nekā 80 bērņus, ņisvasaras tema ir *Dziesmu svētki*. Nometni turpinās vadīt Iveta Eilande. Nometnes pirmajā un otrajā posmā lielāks uzsvars tiks likts uz latviešu valodas apgūšanu. Beidzoties pirmajiem diviem GBN posmiem, tiek uzsākta arī jauna programma – *Sporta nometne* bērņiem no 8 līdz 14 gadu vecumam neatkarīgi no viņu latviešu valodas prasmes. Visiem latviešu izcelsmes bērņiem būs iespēja nometņot un sportot kopā. *Sporta nometne* notiks **no 30. jūlija līdz 3. augustam**, un sporta nodarbības vadīs pieredzējuši instruktori. *Sporta nometnei* patlaban ir jau pieteikti 15 bērņi.

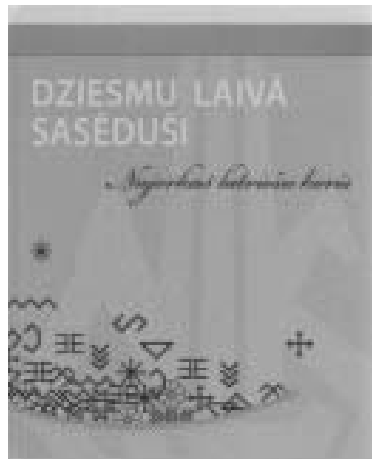
ņogad Gaŗezera sagatavošanas

„Dziesmu laivā sasēduši”

Grāmata par Ņujorkas latviešu kori.

Sastādītāja Maija Spuriņa.

Redaktore Guna Pence, māksliniece Inta Sarkane.

Turu rokās šo 400 lappušu biezo, grezni iesieto, uz kritpapīra iespiesto, inkrustētu ar skaistām kvalitatīvām fotografijām un ne mazāk krāsainām koņa bijušo/esošo dalībnieku atmiņām. Saņemot šo grāmatu recenzēšanai, sajutu zināmu atbildības smagumu, līdzīgi kā saņemot uzdevumu pēc diža mākslas darba iespraukties ar savu necilo dziesmiņu īsi pirms beigām, kad klausītāji jau sāk atstāt zāli. Ko gan vēl jaunu varētu pateikt par šo eleganti nostrādāto grāmatu, kurā Amerikā populārākais latviešu koris jau tik daudz apbērts ar uzslavām un ziediem, ka atliek tikai slavētāju korim pievienot savu čērksstošo balstiņu.

Vispirms acīs neliels uzraksts grāmatas sākumā: „Juņa Padega dāvana korim”. Bet varbūt arī klausītājiem – lasītājiem, koņa diriģentiem, komponistiem, koņa pirmajiem veidotājiem? Jo koris bez auditorijas būtu tikai tamborētāju pulciņš. Grāmatā dāvana taisnīgi sadalīta visiem, gan dalībniekiem, diriģentiem, izpildītājmāksliniekiem, autoriem, gan arī pašiem koristiem.

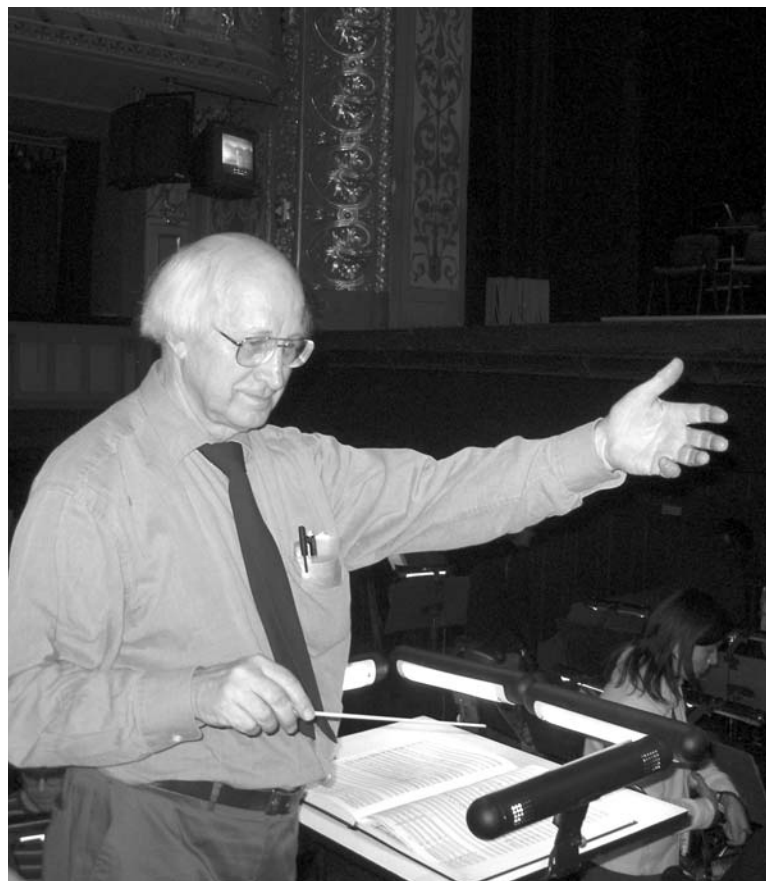
Ņujorkas Latviešu koris (turpmāk ŅLK) ir fainomenāla latviešu kultūras parādība 20. – 21. gadsimtenī. Šķiet, tik vērienīga koncertējoša koncertorganizācija vēl cita vismaz man nav zināma. Koris ir ne tikai Ņujorkas, bet daudz plašāka mēroga kultūrizglītojoša un mākslu nesosa kopa, tā ir kopa ar neiedomājami enerģijas potenciālu, kuŗš spējis tik ilgus gadus ne tikai saglabāt, bet arī attīstīt latviskās dzīves un kultūras tradīcijas četrās un vairāk paaudzēs. Ņujorkas koris bija ilgus gadus (un droši vien ir vēl tagad) kā veiksmīga Filharmonija (griekiski *filios* – zēni (bērni) – „harmonija” – saskaņa. Tātad, saskaņīga ģimene?), kuŗas darbība tālu pārsniedz tikai koŗdziedāšanas tradīciju kopšanu. No ģimeņu koŗa tas izvērtās par respektējamu Ziemeļamerikas koncertorganizāciju, kuŗa turpina aktīvi darboties vēl šodien.

Grāmatā lielākais akcents nenoliedzami saistīts ar ilgga-dējā diriģenta, koŗa mākslinieciskā vadītāja un daudzu akciju iniciētāja Andreja Jansona vārdu. Te caur koŗa dalībnieku kopīgi piedzīvoto un

pārdzīvoto šī mūziķa personība atklājas visdziļāk un spilgtāk. Attiecības ar sponsoriem, jaunu iespēju meklējumi okupētajā Latvijā, padomiskās „kultūras” drupinātāja vai spridzinātāja (drīzāk gan buldozera) slavas iegūšana viņa izsmalcināti gudrajā pieejā Kultūras sakaru komitejas funkcionāriem. Spītība, neatlaidība, savas tautas kultūras izdzīvošanai nepieciešamā personiskā drosme – tas viss atklājas par diriģentu Andreju Jansonu un viņa līdzbiedriem šajā grāmatā. Šāds cilvēks būtu ideāls Latvijas koncertdzīves vadītājs šodienas apstākļos. Vai mūsu funkcionāri to pieļautu?

nav spējusi pārspēt. Priecājos, ka arī mana necilā personība tika savulaik pamanīta un mani mūzikālie darbiņi nonāca diriģenta redzeslokā. Koris arī sponsorēja manu koncerttūri pa trim ASV pilsētām 1990. gadā. Varēju pārliecināties par koncertu teicamo organizāciju. Neviens sākums netika aizmirsts.

Ja arī ne katra koŗa uzstāšanās bijusi izcili veiksmīga, nesusi amerikāņu preses masīvu uzmanību, tad padarītais var būt par teicamu paraugu, ka ar neatlaidīgu darbu, pacietību un latvisku spītu var gūt mākslinieciskus panākumus. Lai arī turpmāk šī latviešu „ģimenis-

Komponists Andrejs Jansons

Ņujorkas latviešu koris Andreja Jansona vadībā dzied Rīgas Latviešu biedrībā

Grāmatā uzskaitīti visi lielākie projekti, ko koris veicis, sākot no 1976. gada pirmā koncerta Ņujorkas Sv. Miķeļa baznīcā līdz pat lielo mūzikālo darbu atskaņojumiem un ieskaņojumiem Rīgā. Darba chronika, jaundarbu uzskaitījums ir grandiozs. Citiem vārdiem – šis koris ir leģenda! Leģenda, kuŗu neviena no latviešu koŗu kopām

kā harmonija” (*Philharmonia*) rastu spēku turpināt savas bagātās ģimeņu koŗa tradīcijas, mērķējot uz jauniem apvāršņiem, jauniem mākslas izaicinājumiem!

Pauls Dambis

P. S. Grāmatu var iegādāties Latvijas grāmatnīcās, kā arī Okupācijas mūzeja grāmatu galdā.

Indra Gubiņa

Ar tautasdziesmu

*Man senčos ir kāds,
kas ara, kas sēja,
kas meža malā gaviļēja.
Un asinīs paliek
to eglu šalkas,
tās zemes smarža
un – tautasdziesma.*

*No rasaina tīkla
dreb smalka stīga,
kas sākās pie ievas,
pie kapu kalna,
un stiepjas pār laikiem,
caur mākoņiem, jūrām
ar – tautasdziesmu.*

*Tā velk pie meža,
pie zemes, pie druvas
ar valodu tīru
pie gudrības senas.
Var ieelpot vārdus,
kam dzīvības dvesma,
ar spēku un skaņu,
ar – tautasdziesmu.*

2012

„Baudu laiku, ko pavadu latviešos” Ar ārsti pediatri Zaigu Filips (Philips) Alksni tikās Ligita Kovtuna

Kopš pazīstu dakteri **Zaigu Filips-Alksni**, ikreiz viņu esmu redzējusi tikai un vienīgi smaidošu. Un šis nedziedošais smaids ir ļoti dabisks un patiesi sirsniņš. Daudzi mūža darba gadi nostrādāti ar bērniem, pediatrijā, un bērni jau nepatiešumu atklātu vienā mirklī.

Zaiga strādā vēl joprojām – trīs pilnas darbdienu privātajā klīnikā *Pediatric Associates, Bellevue* Vašingtonā, viņa ir viena no 87 bērnu ārstiem šai medicīnas iestādē, kurai ir septiņas atsevišķas klīnikas.

Šo Latvijas ciemdienu iemesls gan ir gluži personisks – Zaiga kopā ar meitu varēja izbīvēt laiku, lai atbrauktu nosvinēt savas māsiņas Veltas 90 gadu jubileju, sagādājot viņai milzu prieku un gandarījumu. Velta visu mūžu nodzīvojuši Latvijā, lauku mājās Jaunlaicē, tagad gan dienas vada veco ļaužu mītnē. Zaiga priecājas par to, cik labi izdevušās šīs svīnības 50 viesu pulkā viesu namā pie Apes.

Bet jau kopš pirmā Latvijas apmeklējuma 1987. gadā Dr. Zaiga ir aktīvi darbojusies, ne tikai lai sniegtu materiālu palīdzību tēvzemes medicīnai, bet arī praktiski iesaistījusies šai stipri aizlaistajā darba laukā. 1992. gadā ar Zaigas centieniem tika iesākta t. s. māsu pilsētu Liepājas un *Bellevue* sadarbība. Pirmajos neatkarīgās Latvijas atjaunošanas gados arī Dr. Zaiga Filips Alksne bija to ārzemju latviešu ārstu vidū, kas pakoja medikamentus, me-

dicīnas aprīkojumu un gādāja medicīnas tehniku dzimtenes slimnīcām. Zaigas ieskatā tas laiks nu lai pieder pagātnei, ir jāiet tālāk. Proti, Latvijas medīkiem vajag ieguldīt intelektā. Un tiek rīkotas studentu apmaiņas, ārstu pieredzes apmaiņas, arī medicīnas administrācijas darbinieku pieredzes apmaiņas braucieni.

Zaiga Filips Alksne savā Vecrīgas dzīvoklī pie Dainas Dagnijas gleznas un Latvijas tekstilmākslinieces Dzintras Vilks dekora

Zaiga: „Mani sarūgtina, ka Latvijas medicīnā ārsts nav galvenā persona, bet šo „lomu” uzņēmušies ārpus tās stāvoši administrātori. Ārstam jābūt prioritātei, un arī pašam par to jāiestājas. Un visa sava radošā enerģija jāiegulda labestībā pret pacientiem.”

Runājot par citiem sarūgtinājumiem, daktere atzīst: „Dienāžēl neredzu progresu tieši preventīvajā medicīnā jeb profi-

laksē, arī vakcināciju jomā. Kāpēc Latvijā politika ir pirmajā vietā? Kāpēc ne tautas veselība, jo īpaši bērnu veselība?! To taču ir tik vienkārši saprast, ka nebūs nākotnes, un nebūs arī ienākumu, ja nebūs veselības!”

Taču Dr. Zaiga atzīst arī daudz pozitīvu pārmaiņu: „Pirmām kārtām – ir „uzplaukusi” pieeja bērnu medicīnā. „Īpašu pro-

stipendiāti Vitolu fondā Ingu Stivrenieci, un ceru arī, ka visi jaunie ārsti būs tikpat gudri un dūšīgi kā viņa.”

Dr. Zaiga ir piedalījies visos līdzšinējos Pasaules latviešu ārstu kongresos un pošas arī uz gaidāmo 2013. gada septembrī.

„Ceru, ka šajā kongresā, kas galvenokārt būs veltīts medicīnas zinātnei, daudz tiks spriests par jau minēto preventīvo medicīnu, par „resnišu” problēmu, par cukurslimniekiem. Joprojām novēroju, ka Latvijā bērni par daudz dzeļ saldās sulas nevis ūdeni, ēd neveselīgu ēdienu. Jā, esmu lasījusi, ka lielisks veselīga dzīvesveida paraugs ir ministre Ingrīda Cīrcene, viņas jaunievedumi attiecībā uz bērnu ēdināšanu skolās ir labs sākums. Un tomēr veselīgu dzīvesveidu vajag vairāk populārizēt – veikalos, transportā, visur.”

Pieminiēšanas un atzinības vērts ir arī Dr. Filips Alksnes ieguldījums Rīgas veselības klīnikā *Premium Medical*.

„Tas ir ļoti interesants stāsts,” ar patiku atceras Zaiga. „1993. gadā „Kursa” piedalījās Latvijas vidusskolniece Rasa Rauda, biju viņas „Amerikas mamma” vēl visu nākamo gadu, ko Rasa mācījās ASV skolā.

Jau tad bija skaidrs, ka meitei ir interese par medicīnu. Atgriezies mājās, viņa sekmīgi pabeidza vidusskolu un iestājās Medicīnas akadēmijā (tagad – P. Stradiņa universitātē L. K.). Tagad Rasa Rauda Dauškane ir ģimenes ārste Ķekavā. Taču

drīz pēc augstskolas beigšanas viņa sāka strādāt veselības klīnikā *Premium Medical*, kas vēl tikai tapa. Kopā ar Rasu pārtulkojām to medicīnas dokumentāciju, ko Amerikā izmanto pediatrijā un mātes aprūpē, adaptējām to Latvijas apstākļiem, un nu šī bērnu medicīnas sistēma ir iedzīvināta minētajā klīnikā. *Premium Medical* uzskatu par vienīgo, kas pēc aprūpes līmeņa līdzinās Amerikas klīnikām.”

Jautāju, vai Zaigas ieskatā ir mainījusies arī Rīgas ikdiena, sadzīve. „Jā, noteikti! Šogad, man šķiet, Rīgā vairāk dzirdama latviešu valoda. Cilvēki kļuvuši pieklājīgāki, draudzīgāki. „Plānāka” paliek tā siena, kas līdz šim šķīra rīdzinieku no svešinieka, proti, cilvēki kļuvuši atklātāki. Lai gan joprojām jūtu, ka Latvijā cilvēks ir noslēpumains un mazsvarīgs, kamēr nav mani kārtīgi iepazīs. Baidās atklāti runāt un atklāti uzdot jautājumus. No sirds novēlu Latvijas tautiešiem no tā atrāsties un iemācīties komunicēt ar pārējo pasauli, dalīties ar savām domām un idejām. Un vēl – neuzskatīt, ka esi pats gudrākais. Šāda pieeja un arī „latviskā” nenovīdība nevirzīs progresu.

Papildnam baudu Rīgas kultūras dzīvi – eju uz operu, baletu, teātriem, šovakar došos uz simfoniskās mūzikas koncertu.

Izbaudu laiku, ko varu pavadīt latviešos, – ikdienā jau nav ne daudz laika, ne izdevības.”

Divējāda māksla 3x3 nometnē Garezerā

Šogad 3x3 nometnē Garezerā no 5. līdz 12. augustam būs divējādas iespējas baudīt mākslu. Priekšpusdienās Klinklāva galerijas vadītāja mākslas vēsturniece Līga Ejupe iepazīstinās nometnes dalībniekus ar latviešu mākslas vēsturi, izmantojot Klinklāva galerijas plašo kolekciju, papildus darbu attēlus, filmas un mūziku, izsekojot latviešu mākslas attīstībai.

Pēcpusdienās māksliniece Linda Treija aicinās uz mākslas praktiskām nodarbībām. Brīvā un jaukā gaisotnē katrs varēs pārbaudīt savas spējas vai izmēģināt roku zīmēšanā, gleznošanā, dekorēšanā, gleznošanā ar akvarelkrāsām.

Līgas Ejupe domas:

„Mākslinieki var meklēt iedvesmu tikai savā ikdienā un vidē. Tas ir pats par sevi saprotams, bet mēs to viegli aizmirstam. Skolā mācīja par Leonardo da Vinči, par Kristoferu Kolumbu, par Mārtiņu Luteru. Vai kāds ievēroja un

pateica, ka visi trīs bija laikabiedri? Itālijas, Spānijas un Vācijas iedzīvotājiem 15. gadsimtā attālumi bija lieli, un parastais cilvēks netika tālu no savas dzīvesvietas, tomēr visās trīs zemēs ikdienas dzīve bija līdzīga. Līdzīgs bija apģērbs, celtnes, ēdiena saglabāšana un gatavošana. Un gribot negribot, lielkungu politika saistīja visus, vienalga, kur dzīvoja un kāds katram bija ekonomiskais stāvoklis. Ja varam ieskatīties katra vēstures posma „visumā”, iespējams izprast mākslinieku ideju un iedvesmas cēloņus.

Lietojot šo metodi, varam iedziļināties latviešu mākslas attīstībā. 19. gadsimta sākuma pirmie mākslinieki, kuņģus uzskata par „latviešu mākslas vēstures pamatlicējiem”, bija vācu izcelsmes mākslinieki, viņi dzīvoja Krievijas imperijā mūsdienu Latvijas teritorijā. Viņi nekad nevarēja iedomāties, ka Latvija varētu būt neatkarīga valsts. Tomēr šie māks-

linieki ir nozīmīgi mūsu kopējās latviešu tautas mākslas attīstības identitātei. Vēsturē ir daudz tādu ironisku gadījumu. Tos vislabāk var saskatīt vizuālās mākslas centienos. Vai Niklāvs Strunke būtu iedomājies, ka savu Pirmā pasaules kara bēgļu ikonografiju atkārtos 20 gadu vēlāk? Daudziem darbiem ir grūti pareizi identificēt to tapšanas gadu. Ko tēlnieks Kārlis Zāle būtu darījis, ja zinātu, ka viņa meistardarbs „Brīvības pieminekļis” tiks uzcelts piecus gadus pirms Latvijas neatkarības? Atbildes uz šiem jautājumiem nav, jo mākslinieks nevar dzīvot ārpus sava laikmeta.

Mākslas vēstures otrais likums: *Mākslas darbu nedrīkst izņemt no sava laikmeta un vēstures.* Mums jāieskatās mākslas darba vēstures posma „visumā”. Stāvēt pie mākslas darba, mums jānoņem 2012. gada acenes. Mums jāemēģina iedziļināties darba radīšanas

brīža vēsturē. Tāpēc 3x3 nometnes Mākslas vēstures ievirzē izmantosim lielo Klinklāva galerijas kolekciju, papildus darbu attēlus, filmas, žurnālus, laikrakstus un mūziku, lai izsekotu latviešu mākslas attīstībai. Runāsim par latviešu mākslu Krievijas imperijā, neatkarīgās Latvijas ideālisma posmā, Vācijas bēgļu nometņu realitātē, trimdas attīstībā un 21. gadsimta diasporas latviešu mākslas identitāti. Aicinu visus piedalīties!”

Literatūras un vēstures cienītāji varēs iepazīties ar Latvijas rakstnieku Jāni Lejiņu. Viņš pētījis Latvijas senvēsturi, sarakstījis triloģiju „Zimogs sarkanā vaskā” („Brāļi”, „Kēniņš”, „Rūnas”) Ieteicam nometnes dalībniekiem izlasīt vismaz vienu no triloģijas grāmatām. Ievirzē piedalīsies arī Latvijas valsts televīzijas dokumentāro un mākslas filmu režisore Viridžīnija Lejiņa, viņas pēdējais lielākais darbs ir 56 televīzijas

serijas „Likteņa lidumnieki”.

Politikas ievirzē pārrunās Latvijas aktualitātes kopā ar atvaļināto politikas zinātnes profesoru Jāni Peniķi un PBLA valdes priekšsēdi Jāni Kukaini. Jaunais Latvijas universitātes doktorands Sandis Laime atklās savus pētījumus folklorā. Tiem, kuriem patīk rokdarbi, būs vairākas iespējas: Gundega Peniķi mācīs izveidot dažādus priekšmetus no māla, Elga Pone – gatavot latviešu ēdienus, Zinta Enzeliņa – adīt, šūt un aust; Zane un Laima Rožkalnas – kausēt un veidot stiklu, kā arī grebt, zāgēt vai limēt dažādus veidojumus no koka, Astrīde Otto, Lilita Spure un Andris Rūtiņš – kalt rotas.

Gaisotne 3x3 nometnē ir draudzīga, latviska un jautra. Informāciju iespējams iegūt, rakstot Maijai Zaeskaī, e-pasts: mzaeska@gmail.com vai vietnē www.3x3.lv

Uz redzēšanos 3x3 Garezerā!

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valsts prezidents
Andris Bērziņš

nosūtījis vēstuli Islandes Republikas prezidentam Olafuram Ragnaram Grimsonam, kuŗā Latvijas vārdā sveic viņu par pārvēlšanu Islandes prezidenta amatā. Valsts prezidents norāda uz Latvijas un Islandes ciešajām diplomātiskajām saitēm, minot īpaši šobrīd būtisko nepieciešamību sadarboties. "Mūsu valstis saista īpašas vēsturiskas atmiņas, jo Islande bija pirmā, kas uzdrošinājās atzīt Latvijas atgūto neatkarību. Esmu pārliecināts, ka arī turpmāk mūsu valstis un tautas apliecinās uzticību eiropiskām vērtībām un ideāliem, stiprinot savstarpējo sadarbību visās jomās." Islandes tautas izrādītā uzticība tik ilgā laikā liecina par Olafura Ragnara Grimsona spēju godam pārstāvēt savu valsti.

Andris Bērziņš Islandes prezidentam novēl veiksmi, izturību un spēku īstenot viņa labās ieceres.

ASV valsts sekretāre
Latvijā

Vienas dienas vizītē Latvijā bija ieradusies ASV valsts sekretāre Hilarija Klintonē. Augstā viesnīca nolika ziedus pie Brīvības pieminekļa, atklāja Samnera Velsa ielu pie ASV vēstniecības, tikās ar Latvijas augstākajām amatpersonām.

Valsts prezidents Andris Bērziņš tikšanās laikā Rīgas pilī ar ASV valsts sekretāri Hilariju Klintoni pārrunāja abu valstu stratēģisko partnerību un sadarbību NATO ietvaros. Amatpersonas apsprieda arī ekonomisko situāciju Latvijā. Hilarija Klintonē atzina, ka Latvija pēc krīzes ir sasniegusi vērā ņemamus rezultātus, un novērtēja gan valdības paveikto, gan sabiedrības izpratni par reformu nepieciešamību. Vērojamā izaugsme ir pamats arī abu valstu uzņēmēju veiksmīgai sadarbībai nākotnē. Latvijas prezidents piebilda, ka šajās dienās Latvijā viesosies plaša ASV biznesa delegācija, kas var noderēt par nozīmīgu turpinājumu ekonomisko saišu stiprināšanai.

Latvija ir simtā valsts, uz kuŗu vizītē devusies ASV valsts sekretāre Hilarija Klintonē kopš stāšanās augstajā amatā. Pirms šīs vizītes laikrakstā *USA Today* bija rakstīts: "Klintones brauciens uz Somiju, Latviju un Krieviju, kas iekļāms no 27. līdz 30. jūnijam, padarīs viņu par pirmo valsts sekretāri ASV vēsturē, kas sasniegusi maģisko simta zīmi. Somija būs valsts ar numuru 99, Latvija būs simtā."

Sarunā ar ārlietu ministru Edgaru Rinkēviču Hilarija Klintonē atzina, ka ASV atbalsta ebrēju īpašumu restitūciju un šī jautājuma ātra atrisināšana ir visu interesēs. "ASV stingri atbalsta restitūciju tiem, kuŗu īpašums tika konfiscēts, - vai nu to izdarīja nacisti, vai komunisti. Tas ir nepabeigts vēstures jautājums. Es novērtēju pūles, ko Latvijas valdība pašreiz veltī šī jautājuma risināšanai," sacīja ASV valsts sekretāre.

ASV valsts sekretāre Hilarija

Tikšanās ar Ministru prezidentu Valdi Dombrovski

Klintonē kopā ar ārlietu ministru Edgaru Rinkēviču nolika ziedus pie Brīvības pieminekļa. Cere moniju vēroja krietns pulciņš skatītāju, tostarp arī tūristi. Daudziem rokās bija ASV karodziņi, un brīdī, kad garām gāja Klintonē, cilvēki viņai māja un aplaudēja.

(Plašāk par H. Klintones vizīti Latvijā sk. K. Streipa rakstā „Vizīte Latvijā”.)

ASV uzņēmēji Rīgā

1. jūnijā Rīgā ieradās ietekmīgu ASV uzņēmēju delegācija. Tā ir atbildes vizīte - pagājušā gadā notika Latvijas amatpersonu darba vizītes ASV. Vairāk nekā 20 ietekmīgu ASV firmu pārstāvjus interesē Latvijas uzņēmējdarbības vide un investīciju iespējas.

Amerikāņu uzņēmēji vizītes ietvaros piedalījās dažādos pasākumos, arī seminārā par ASV un Latvijas biznesa sadarbības iespējām. Pašlaik Latvijas galvenās preces eksportā uz ASV ir mašīnas un mehānismi, elektriskās iekārtas un pārtikas preces. Gatavojoties šai vizītei, Ministru prezidents Valdis Dombrovskis jau iepriekš uzsvēra - Latvijai šī ASV uzņēmēju viesošana jāizmanto, lai piesaistītu investīcijas uz ražošanu un eksportu vērstos projektos, kas rada jaunas darba vietas.

Prezidents atdod
atpakaļ likumprojektu

Valsts prezidents Andris Bērziņš uzskatījis pirmsjāņu ceturtdienā izteikto *Zaļo* un *Zemnieku savienības frakcijas* deputātu aicinājumu. Prezidents pieņēmis lēmumu atdot Saeimai pārstrādāšanai likumu "Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu". Šie likuma grozījumi paredzēja, ka ar 2015. gadu idejas iniciatoriem referendumā ierosināšanai par saviem līdzekļiem būs jāsavāc aptuveni 150 000 parakstu jeb 10% no balsstiesīgo pilsoņu skaita, tādējādi padarot tautas nobalsošanas ierosināšanu gandrīz neiespējamu.

Ministru prezidents
Vatikānā

Ministru prezidents Valdis Dombrovskis 20. jūnijā uzturējās vizītē Vatikānā. Romas katoļu Baznīcas pāvestam Benediktam XVI Dombrovskis pasniedza Aglonas dievmātes svētbildi un pieņēma Latvijas kandidatūru Pasau-

les jauniešu dienu sarīkojuma izkārtšanā, kā arī aicināja pāvestu apmeklēt Latviju. Benedikts XVI puda gandarijumu par Latvijas veiksmīgo atveseļošanu no krīzes. Tomēr ir vēl nepieciešama arī sabiedrības garīga atjaunošana, kur kristīgām tradīcijām jāpiešķir nozīmīga loma, veicinot atbildību un ilgtermiņa domāšanu.

Atkāpjas tieslietu ministrs

Tieslietu ministrs Gaidis Bērziņš (VL/TB/LNNK) paziņojis par atkāpšanos no amata. Ievērojot Ministru prezidenta Valža Dombrovskā un tieslietu ministra atšķirīgo izpratni par nekustamo īpašumu nodošanu ebrēju organizācijām, radusies situācija, kuŗā turpmāk neesot iespējams produktīvs darbs. Dombrovskis paziņoja, ka pašreizējo koalīciju centīsies saglabāt arī šajā gadījumā.

Pēc Gaida Bērziņa domām, Ministru prezidents ignorē Nacionālās apvienības (NA) politisko nostāju neatbalstīt denacionalizācijas procesa pārskatīšanu par labu vienas etniskas kopienas interesēm un šādi cenšas virzīt denacionalizācijas jautājuma pārskatīšanu.

„Šī jautājuma lobēšanā uz ministru tiek izdarīts politisks spiediens, un ir skaidri redzams, ka šādā konflikta situācijā cietu tieslietu nozares prioritārie darbi kopumā, un Gaidis Bērziņš nevēlas to pieļaut,” skaidroja tieslietu ministra preses sekretāre. Valdis Dombrovskis pieņēma tieslietu ministra Gaida Bērziņa demisiju.

Lai arī Bērziņš paziņoja par demisiju, minot nesaskaņas ar Ministru prezidentu ebrēju īpašumu kompensācijas jautājumā, politologu ieskatā patiesie demisijas iemesli ir pavisam citi. Pašreiz ticamākā versija - tā ir ciniska spēlēšanās ar sabiedrībā jūtīgiem jautājumiem, lai NA panāktu lielāku ietekmi valdībā.

Izvirza Bordānu

Nacionālā apvienība *Visu Latvījai/Tēvzemei un Brīvībai/LNNK* (VL/TB/LNNK) par tieslietu ministra amatu kandidātu izvirzījusi pašreizējo ministrijas parlamentāro sekretāru **Jāni Bordānu**.

Ministru prezidents Valdis Dombrovskis (*Vienotība*) lūdza Saeimas prezidiju sasaukt Saeimas ārkārtas sēdi, lai lemtu par tieslietu ministra amata kandidāta Jāņa Bordāna apstiprināša-

SPILGTS CITĀTS

Kā rīkojamies ar Eiropas naudu?

No Ingūnas Sudrabas intervijas Neatkarīgajā Rīta Avīzē

Sudrabai tika jautāts - Kā Valsts kontroles izpratnē esam rīkojušies ar Eiropas naudu?

Plāns, kas uzrakstīts 2006. gadā, pastāvot citai ekonomiskai situācijai, tiek realizēts, nemainot pamatuzstādījumus, izpratni par to, kas valstij vajadzīgs. Skaidrs, ka tāda pieeja nedod pievienoto vērtību. Mēs to uzsvērām jau 2008., 2009. gadā. Nauda ir iztērēta, un liela tās daļa iztērēta ugunsgrēku dzēšanai. Faktiski apēsta. Jo tika mazināti budžeta izdevumi... Viss ir budžets, bet tā daļa, kas nāk no mūsu nodokļu maksātāju naudas izglītības programmās, bezdarba programmās, tika pārlikta un financēta no Eiropas struktūrfondiem. Nauda ir aizgājusi aktivitātēs, maksājot stipendijas, nodrošinot apmācību, algas, kuŗām tālāk nav pievienotās vērtības. Vienlaikus nāk sūdzības, ka mēs pat ceļus vairs nespējam uzturēt elementārā līmenī. Par šo naudu bija iespējams valsts konkurētspējas labad nodrošināt vismaz kvalitatīvu infrastruktūru.

nu amatā. Pēc tikšanās ar Bordānu Dombrovskis informēja, ka uzskatījis ministra amata kandidāta redzējumu par prioritātēm tieslietu sistēmā. "Kopumā jāteic, ka ministra amata kandidāta redzējums atstāja pietiekami pārliecinošu iespaidu," sacīja Dombrovskis.

Bordāns minēja trīs prioritātes, kas, viņaprāt, ir svarīgas tieslietu sistēmā. Pirmā ir tiesu sistēmas pilnveidošana, paātrinot tiesas procesus, nodrošinot arī prognozējamāku un vienmērīgāku tiesu praksi. "Tas ir ļoti būtisks jautājums, jo investori bieži norāda uz tiesu sistēmas lēmumu neprognozējamību kā šķērslī uzņēmējdarbības videi Latvijā," teica valdības vadītājs.

Otra prioritāte ir jautājumi, kas skar komercietības, kur ir daudz lietu, kas jāsakārto saistībā ar uzņēmējdarbību. Savukārt trešais jautājums ir par cietumu sistēmas darbības sakārtošanu.

Kopš 1. jūlija pievienotās
vērtības nodokļa (PVN)
standartlikme

Latvija tiek samazināta no 22% uz 21%. Ministru prezidents Valdis Dombrovskis (*Vienotība*) iepriekš uzsvēra, ka PVN samazināšanu izjutīs katrs patērētājs. Valdība arī parakstījusi memorandumu ar Latvijas Pārtikas tirgotāju asociāciju, kuŗā skaidri norādīta vienošanās par cenu samazināšanu atbilstoši PVN likmes samazinājumam. Līdzīgu apņemšanos paudusi arī Latvijas Degvielas tirgotāju asociācija.

Latvijas Tirgotāju asociācijas ieskatā no PVN samazināšanas būs maz ieguvumu, tiek norādīts uz nesamerīgi lielajām tirgotāju izmaksām, pārreķinot jauno nodokļa likmi. Strīdu karstumā asociāciju pameta viens no tās lielākajiem biedriem - *Rimi* un līdzīgu apņemšanos paudis arī veikalu tīkls *Maxima*.

Ušakovs Pekinā

Rīgas domes priekšsēdis Nils Ušakovs Pekinā tikās ar Pekinas vicemēru Hia Dzanji. Ušakovs aicināja attīstīt Rīgas un Pekinas ekonomisko un kultūras sadarbību, kā arī tūrisma sakarus. Rīga kļūstot par vienu no Pasaulē tūrisma pilsētu federācijas dibinātājiem (PTPD) un šogad septembrī ar savu stendu piedalīsies pirmajā PTPD asamblejā Pekinā. Ķīniešu

tūristi ir aktīvi ceļotāji, un Rīga tiem varētu šķist ļoti interesanta.

Pret Ģilmanu

Par politiķa Aleksandra Ģilmana (PCTVL) izteikumiem, kuŗos viņš apšaubīja Latvijas iedzīvotāju deportāciju, Drošības policijā (DP) sākts kriminālprocess par genocīda, nozieguma pret cilvēci, nozieguma pret mieru vai kara nozieguma publisku slavināšanu vai īstenotā genocīda, nozieguma pret cilvēci, nozieguma pret mieru vai kara nozieguma publisku noliegšanu vai attaisnošanu. Par šādu noziegumu likums paredz sodu pat ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem vai ar piespiedu darbu. Krieviski rakstošajā laikrakstā *Čas* Ģilmans par mītiem nodēvējis vairākus notikumus, par ko Latvijā tiek runāts saistībā ar deportāciju un represijām. Par šādiem izteikumiem sašutusi Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas valstiskās audzināšanas apakškomisija, kas ar iesniegumu vērsusies DP.

Šī nav pirmā reize, kad DP pret Ģilmanu sākts kriminālprocess. Iepriekš, 2006. gadā, DP sāka kriminālprocesu par Ģilmana izteikumiem Krievu skolu aizstāvēšanas stāba mājaslapā - par Latvijas valsti kā par "absolūto ļaunumu".

Rīgā, Daugavas krastmalā,

Līgo nakti dziedot un dejojot aizvadījuši aptuveni 60 000 cilvēku, bet vienlaikus svētkus svinējuši aptuveni 20 000 cilvēku, liecina sarīkojuma organizatoru aplēses. Šis bija jau trešais gads, kad Rīgas dome rīko līgošanu krastmalā. Svētku kulminācija bija Raimonda Paula lieluzvedums „Līgo, Rīga!”. Šogad pirmo reizi svētkos vienkopus bija visi Latvijas labākie alus darītāji.

Daugavā maz ūdens?

Par pretējus viedokļus pauduši Valsts prezidents Andris Bērziņš un valsts uzņēmuma *Latvenergo* prezidents Āris Žīgurs. Valsts prezidents aicinājis celt vēl vienu Daugavas HES vai vismaz pētīt celtniecības iespējas, bet energouzņēmuma prezidents jau 13. jūnijā paziņoja, ka viss ir izpētīts, - Daugavā nav lieka ūdens, kas spētu griezt nākamās turbīnas.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Der Angriff - krieviski

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Hitlera līdzgaitnieks, agresīvas melu propagandas lielmeistars Gebelss Berlīnē izdeva un rediģēja visai kaujiniecisku avīzi - *Der Angriff*. Latviski tas būtu **uzbrukums**, angliiski *attack*, bet tieši vāciskais šī jēdziena apzīmējums un skanējums pilnīgi atbilst tam, kas tagad krieviski - un ļoti žultaini - tiek vērst pret Latviju un Baltiju kopumā. Krievu mēlē ... un nevis Maskavā vien, bet arī Rīgā.

Baltijas nīdējs, nesens Krievijas pārstāvis NATO mītnē Dmitrijs Rogozins, kas iecelts par premjēra ministra Medvedeva vietnieku, nodibinājis *Krievu kopienu kongresu* ar uzdevumu - "veicināt pro-krievisku noskaņojumu" t.s. pēcdomju telpā. Lai stiprinātu savu ietekmi "tuvējās ārzemēs" un arī drusku tālāk, Kremli mēģina kļūt attapīgs: Maskavā darbojas kāds *Starptautisks jaunāko (!) val-*

stu institūts, un nupat, š. g. maijā, šī institūta ietvaros nodibināts īpašs *Baltijas pētniecības centrs*. Te jau tas suns aprakts! Latvija, Lietuva un Igaunija ierindotas visjaunāko (*novejšīje*) valstu kategorijā - tātad runa ir par veidojumiem, kas 1990. gadā "izšķīlušies" no PSRS veseluma. Tas nozīmē, ka Maskava **noliedz** starptautiski atzīto Baltijas valstu juridisko nepārtrauktību kopš 1918. gada.

Šī institūta mājaslapā norādīts, ka tam ir filiāles un pārstāvības Simferopolē (Krimā, kas pieder Ukrainai), Čhinvali (Dienvidosestijā - Krievijas protektorātā, kas skaitās "jaunvalsts"), Tiraspolē (staļiniskajā Piedņestras valstē), Stepanakertā (armēniskajā Kalnu Karabachas republikā) un - brīnums - Rietumu Sahārā (kaujinieku grupējums tuksnesī, kas atdala Marokas). Institūta oficiālais uzdevums ir "pētīt šo visjaunāko valstu izcelšanās fainomenu" un tagad arī "pētīt, kā *Pribaltikas* jaunās valstis ietekmē šī reģiona

tradicionālo (!) valstu - Krievijas, Vācijas, Polijas, Somijas politiku un ekonomiku".

Dabiski, ka LR Saeimas *Vienotības* frakcijas deputāts Aleksejs Loskutovs ir saūtis: "Manuprāt Krievijai jāizbeidz ņirgāšanās par vēsturi."

Vēstures aplokā Krievija drudzaini rosās. 20. jūnijā Maskavā atjaunota *Krievijas Vēsturiskās biedrības* darbība. Pirms 1917. gada tā bija "ķezariska" (*imperatorskoje*) un tagad, teiksim, putniska... Šī biedrība grasās turpināt "falsifikāciju atmāskošanu" un *propagēt* Krievijas diženumu - jo vairāk tāpēc ka patlaban tiek svinēta 200. gadskārta kopš Krievijas uzvaras pār Napoleonu.

Ideoloģiskās nostādnes, kas nāk no Maskavas, radoši (*tvorčeski*) izmanto Rīgas krievvalodīgais tīmekļa portāls - www.IMHOclub.lv, kuŗa vadītājs un "dvēsele" ir Jurijs Aleksejevs - tas pats, kam Latvija ir zeme, "kuŗā gribas atgriezties uz tanka". Šis t.s. disku-

siju klubs apgādā avīzes *Čas* un *Vesti Segodņa* ar Lindermana un Gilmana, Osipova un Gaponenko "domu graudiem" un jau 2009. gadā pirmoreiz publicēto pro-krieviskā "britu eksperta" Loklenda savārstījumu, kas tagad "uzsildīts".

Uzbrukums notiek plašā frontē. Viens no sparīgākajiem triecieniem ir Modests Koļerovs - Kremlim pietuvinātās ziņu aģentūras REGNUM ilggadējais vadītājs. Igaunijā un Lietuvā viņam iebrukt liegts, Latvijā - vēl ne. Koļerovs nav tik rāms, kā varētu spriest pēc viņa vārda - Modests. Viņš, piemēram, brīdina, ka Igaunijas piekāpība Amerikai rada draudus Krievijai, jo ASV tur iekārtojušas "reģionālu radioelektroniskās cīņas centru". Koļerovs apgalvo, ka Krievijas "piektā kolonna" Baltijā esot mīts, "bet es saku pilnīgi atklāti: es būtu laimīgs, ja dažās valstīs būtu pektā kolonna. Bet tādas nav."

Vai tādas patiešām nav? Lūk, *Saskaņas centra* deputāts, avīzes *Vesti Segodņa* slejnieks Nikolajs Kabanovs, kam ir arī pseudonims - Nikita Krasnoglazovs, kļuvis par nez kādas *Nacionālas demokratis-*

ko vērtību (!) un integrācijas asociācijas valdes priekšsēdi. Un viņš cieši apņēmis "nepieļaut pret Krieviju vērstus izlēcienus".

Tikmēr Vladimirs Lindermans "noformējis" jaunas partijas dibināšanu, kuŗa kandidēs pašvaldību vēlēšanās. Viņa biedrība *Par dzimto valodu* (*Za rodnoj jazyk*) pārtapusi par politisku partiju, ko sauks *Zarja*. Tā ir pieminētās biedrības abreviatūra, latviski - *Ausma*. Vladimiram Iljičam Ļeņinam bija *Iskra* (*Dzirkstele*), Vladimiram Iljičam Lindermanam ir *Ausma*. Viņa tuvākais līdzgaitnieks tagad ir 30 g. v. Ilarions Girss, mācīts tiesībnieks, kas paziņojis: „Latvijas pavalstnieka pasei manās acīs nav nekādas vērtības, un es esmu gatavs to sadedzināt, jo 312 tūkstošus manu tautiešu, kuŗus ar mani vieno valoda un kultūra, šī valsts diskriminē.”

Vārdu sakot, *Der Angriff* turpinās. Nevis kaut kāda neseidzīga ofensīva, bet triecientempā - *attack!*

Franks Gordons

Laikraksta 25. numurā man ir misējies. Rakstā minētais Putins braucis uz Ķīnu **pārdot**, nevis pirkt naftu. Es atvainojos - F. G.

Vizīte Latvijā

28. jūnijā Latviju ar savu klātieni pagodināja Amerikas Savienoto Valstu valsts sekretāre Hilarija Klintonē. Tā bija simboliska vizīte, jo Latvija kļuva par 100. valsti, ko Amerikas ārlietu ministre ir apmeklējusi kopš stāšanās amatā. Pati H. Klintonē atzina, ka tā daļēji ir sagādāšanās, bet prieku par to viņai radot atmiņas par 1994. gadu, kad viņa Rīgā ieradās kopā ar toreizējo ASV prezidentu Bīlu Klintonu, un Latvijas galvaspilsēta viņai saistoties ar vispozitīvām domām.

Rīgā H. Klintonē tikās ar valsts augstākajām amatpersonām, kā arī piedalījās ceremonijā, kuŗā iela pie ASV jaunās vēstniecības Pārdaugavā tika pārdēvēta par **Samnera Velsa ielu**, tā godinot Otrā pasaules kara laika valsts sekretāra vietnieku, kuŗš izstrādāja ASV neatzišanas politiku Baltijas valstu okupācijas jautājumā. Par šo triju valstu aneksiju S. Vels rakstīja, ka tā esot „ne vien neaizstājama no jebkuŗa morāla viedokļa, bet arī ārkārtēji mulķīga”. Stipri vārdi, kas starp tālaika sabiedrotiem radīja visnotaļ lielas domstarpības (pirmām kārtām, protams, pašā PSRS), taču tas bija sākums politikai, kuŗai pievienojās daudzas Rietumu valstis un kuŗa turpinājās visus nākamos 40 gadus līdz PSRS sabrukumam. Patiesībā kādreizējā Remtes iela par Samnera Velsa ielu bija nosaukta jau pirms pāris mēnešiem, kad ASV vēstniecība iekārtojās jaunās telpās, bet par godu augstajai viesnāi ceremonija tika atkārtota.

Viens no galvenajiem notikumiem ASV valsts sekretāres vizītes laikā bija **tikšanās Latvijas Universitātē ar jauniešiem**. Tikšanās tiešraidē pārraidīja Latvijas Televīzija un Latvijas Radio, un man bija gods nodrošināt synchrono tulkojumu LTV. Jaunieši H. Klintonē sagaidīja ar vētrainām ovācijām, pēc tam viņai par godu un prieku nodziedot dziesmu „Sveiks lai dzīvo” popmūziķa Lauŗa Reinika virsvadībā. Viesņa smaidīja un pēcāk atzina: ja viņa būtu latviete, arī noteikti būtu dziedājusi.

Sarunas laikā H. Klintonē skāra vairākus būtiskus tematus, piemēram, norādīja, ka Latvija ir pārvarējusi ekonomisko krīzi, taču tas nenozīmē, ka vairs nekā nav jādara. „Cik viegli jūsu valsti ir atvērt jaunu uzņēmumu?” vaicāja H. Klintonē un tūdaļ pati atbildēja uz savu retorisko jautājumu. „Tas ir krietni sarežģīti”, viņa uzsvēra. Biznesa dibināšanā joprojām Latvijā esot pārāk daudz barjēru, tirgus nav pietiekami atvērts u.tml. Latvijai trūkstot kārtīga zīmola, proti, veida, kā valsts sevi prezentē starptautiski. „Sāksim ar to, ka jums ir stāstāms lielisks stāsts, jo jūs esat pierādījuši, ka ar lielu uzupurēšanos un grūtiem lēmumiem spējat pārvarēt šīs ekonomiskās problēmas”. „Neatkarīgi no tā, vai jūs to zināt vai nezināt, ir diezgan daudz cilvēku, kuŗi par Latviju runā nepārtraukti. Manuprāt, Latvija ir Vācijas kancleres Angelas Merkeles otra mīļākā valsts Eiropā. Izmantojiet šo iespēju!”

Jautājumu H. Klintonē uzdeva portāla *manabals.lv* vadītājs, papriekš pastāstījis, ka portālā jebkuŗš cilvēks var paust domu, ko citi var atbalstīt, un, savākusi pietiekami lielu atbalstu, tā tiek iesniegta Saeimā apspriešanai. Ko par to sacītu augstā viesnā? „Tā ir lieliska doma!” reaģēja valsts sekretāre. „Kāds būtu nākamais solis?” jautāja portāla vadītājs. „Kur ir mūsu vēstniece?” H. Klintonē atbildēja ar jautājumu. Kad vēstniece Džudita Gārbere piecēlās,

valsts sekretāre sacīja: „Sameklējiet viņu, un mēs jums palīdzēsim, jo tā ir patiešām laba doma.”

Tika uzdots arī jautājums par **sievietēm politikā**, ka viņām klājas grūtāk nekā vīriešiem. H. Klintonē piekrita: sievietēm politikā patiešām ir lielāki izaicinājumi nekā „stiprajam dzimumam”, un, kad sarīkojuma vadītājs Jānis Geste piebilda, ka arī vīriešiem politikā ir izaicinājumi, H. Klintonē atbildēja: „Jā, Jāni, bet ļoti reti kāds apraksta politiķa vīrieša matu sakārtojumu, apģērbu un parasti nevaicā, vai viņš rūpējas par saviem bērniem”. Kā reiz mēdza rakstīt laikrakstos: „Sejoka aplausi”

Tika uzdots arī jautājums, ko valsts sekretāre dara brīvajā laikā. „Cenšos izgulēties”, viņa atteica. „Man patīk gaŗas pastaigas. Mājās esmu reti, bet, kad tur esmu, abi ar vīru dodamies ilgās pastaigās ar suņiem”. Klintonē atcerējās konferenci Brazīlijā, „kas ilga 36 stundas, un 22 no šīm stundām es pavadīju lidmašīnā”.

ASV valsts sekretāre runāja arī par nopietnākiem jautājumiem. Vaicāta, **vai Latvijai būtu jābaidās no Krievijas** tagad, kad troni atgriezies cars Vladimirs, viņa atbildēja: „Es ceru, ka ne”, taču piebilda, ka Latvijai ir jāmacās pastāvēt par savu taisnību: „Mana pieredze rāda, ka Krievija ciena stiprus cilvēkus, un Latvija ir bijusi stipra”. Te nu varētu pastrīdēties: ne vienmēr mūsu valsts adekvāti reaģē uz dažādiem apvainojumiem un klaiņiem meliem no Krievijas puses, bet tā nu ASV valsts sekretāre sacīja.

Vaicāta par **seksuālo minoritāšu tiesībām**, valsts sekretāre atbildēja, ka cilvēktiesības pieder pilnīgi visiem, un atgādināja, ka 1994. gadā prezidents Klintonē uzrunā pie Brīvības pieminekļa sacījis: „Brīvība bez iecietības nav patiesa brīvība”. To prezidents gan teica nevis par gejiem, bet par Latvijas krievvalodīgajiem iedzīvotājiem (es kā šodien atceros, ka

tas bija vienīgais teikums, pēc kuŗa pulis pie pieminekļa klusēja un neaplaudēja), taču doma tik un tā nozīmēja to pašu.

Jautājums saistīja vislielāko uzmanību, bija par tā dēvēto **ebreju īpašumu restitūciju**. Tas ir jautājums par īpašumiem, kas reiz piederējuši ebreju sabiedriskām organizācijām, kuŗām mūsdienās nav pēcteču, tāpēc neviens nevarēja īpašumus pieprasīt privatizācijas un denacionalizācijas procesa laikā. Īsi pirms H. Klintonē vizītes šis jautājums Latvijā politikā radīja „zemestrīci”, tieslietu ministram Gaidim Bērziņam (*VL/TB/LNNK*) atkāpjoties no amata vismaz daļēji tāpēc, ka Ministru prezidents Valdis Dombrovskis bija ministram licis izveidot darba grupu attiecīgo īpašumu saraksta izstrādāšanai. G. Bērziņa un viņa partijas ieskatā nevar nodrošināt īpašumu restitūciju tikai vienai tautai. Turklāt *VL/TB/LNNK* kurn par to, ka valdībā tā tiek uzskatīta par mazāko brāli un tāpēc tās priekšlikumi ļoti bieži netiek ņemti vērā.

Taču abos šais jautājumos *vislatviešiem un tēvzemešiem* nav taisnība. Tas, kas Eiropā notika ar ebreju tautu, tomēr nav salīdzināms ne ar ko citu. Un apvienības priekšlikumi lielākoties ir bijuši it margināli - liegt valsts finansējumu kino industrijai tāpēc, ka *VL* liderim Raivim Dzintaram nav patikusi filma „Kolka cool”, atņemt mandātu Saeimas deputātiem, kuŗi parakstījušies par referendumu rīkošanu krievu valodas tiesību jautājumā, stingri ierobežot abortus (šāds priekšlikums 21. gadsimta Eiropā?) u.tml. Brīdī, kad *VL* ieguva vietas Saeimā, kāds politologs rakstīja, ka nu tās biedriem būs jāsaprot - viņu organizācija ir nevis vairs sabiedrisku aktivistu kopums, bet gan nopietna parlamentāra partija. Par to nopietnību nūdien var krietni šaubīties.

H. Klintonē gan preses konfe-

rencē, gan tikšanās sarīkojumā universitātē atzina, ka ebreju īpašumu restitūcijas jautājums ir jāatrisina, jo tādējādi tikšot pabeigta ļoti sāpīga nodaļa Latvijas vēsturē. Latvijā jau esot notikusi gan restitūcija, gan arī kompensācijas izmaksa, taču darba kārtībā joprojām paliekot tā dēvētie komūnālie īpašumi. „Tas ir nepabeigts process, un tas būs jārisina jūsu politiskajā sistēmā,” teica ASV valsts sekretāre. „Tas ļaus pabeigt šo traģisko sāgu, ko šajos gados ir pieredzējuši tik daudzi latvieši.”

Augstās viesnās teiktais daļā Latvijas sabiedrības radījis neapmierinātību. Timekļa komentāru līmenī reti kad pieredzēts tik daudz nekrietnību. Antisemitisms sīta augstu vilni. Par šiem anonīmajiem gļēvuļiem varētu nedomāt, taču arī ārpus viņu loka reakcija šur tur ir bijusi pat ļoti negatīva. Tā, piemēram, nākamajā dienā pēc H. Klintonē vizītes *Neatkarīgās Rīta Avīzes* komentārā bija rakstīts, ka runāt par restitūciju jau var, bet gan tikai tad, ja Latvija vienlaikus izvirza prasības Amerikas Savienotajām Valstīm tajās jomās, kas mūsu valstij ir svarīgas. Turpat blakus bija publicēta intervija ar trim restitūcijas pretiniekiem, bet ne ar vienu ebreju. Jāpiekrīt, protams, tam, ka jautājums ir jārisina.

ASV Latvijai ir stratēģisks partneris un balsts. Tieši to pierādīja Hilarijas Klintonē vizīte Latvijā. Tiem, kuŗu ieskatā Latvijai būtu jāatsakās no draudzības ar ASV un vairāk jāpievēršas Krievijai, jānovēl nākt pie prāta. Kādā nesen publicētā aptaujā ievērojams skaits atbildētāju PSRS laikus vērtēja pozitīvi - gan par tolaik ražotām kinofilmām, gan par bezmaksas medicīnu un izglītību. Šāda „nostalgija” diemžēl neko labu nenozīmē. ASV mums ir dabisks sabiedrotais. Paldies Hilarijai Klintonē par šī fakta apstiprināšanu!

Kārlis Streips

„Vai būs šo valsti saglabājuši?”

Ar Dr. Gunti Belēviču sarunājas Ligita Kovtuna

Mūsu saruna notiek neticami romantiskā vidē – tepat aiz neliepas sētiņas brīvi pastaigājas dambrīžu gotiņas gaīdībās, staltbrīži un viņu mazuļi, čalo putni un kūko dzeguze. Esam Iršu pagastā, zemnieku saimniecībā „Zemitāni”, tās saimnieka Gunta Belēviča mājās uz terases. Pēc tam saimnieks mūs ar fotogrāfu izvadāja pa plašajiem laukiem, kuŗos ganās pusotra tūkstoša savvaļas dzīvnieku, un mums ir iespēja tos satikt tuvplānā.

Skatienam paveŗas iekoptas ainavas ar bērzu birzīm, vienā pakalnē arī tēlnieka Paula Jaunzema akmens skulptūru grupa „Asni”, jo „Zemitānu” saimnieks ir arī mākslas darbu kolekcionārs. Pirms gadiem četriem Latvijas Nacionālā mākslas mūzeja Baltajā zilē bija izstādīta viņa privātkolekcija ar latviešu mākslinieku klasiķu darbiem. Aizvadītajā gadu mijā Belēviča latviešu laikmetīgās mākslas kolekcijas izstāde, tostarp plakāti, notika izstāžu zilē „Arsenāls”. Mākslas grāmata ar tādu pašu nosaukumu kā izstādei – „Blīvā telpa” ieguva gan godalgu grāmatniecības izstādē Lietuvā, gan pašmāju „Zelta ābeli”. Tie, kas aizvadītajā martā piedalījās *Likteņdārzam* vēltītajā koncertā un gleznu izsolē Latvijas Nacionālajā operā, pazīst izsoles vadītāju, Kokneses fonda padomes locekli, bioloģijas doktoru, ārstu un farmaceitu Gunti Belēviču.

Latvijā Dr. Belēvičs ir pazīstams

sākusi savu trīs dēlu „profesionālo orientāciju” un noteikusi, ka vecākais dēls būs inženieris, vidējais – arhitekts, bet jaunākajam – Guntim jāklūst par ārstu. Liktenis iegrozījās tā, ka Guntis, stājoties Rīgas Medicīnas institūtā (tagad – P. Stradiņa Medicīnas universitāte), uzzināja par iespēju studēt Maskavas augsta prestiža medicīnas augstskolā biofiziku, izturēja konkursu, palika tur 11 gadus un atgriezās ar bioloģijas zinātņu doktora gradu.

Sekoja darbs Organiskās sintēzes institūtā, pēc tam konkursā tika izcīnīta iespēja doties uz Vāciju apgūt uzņēmējdarbību – saskaņā ar Kolu un Gorbačova parakstītu līgumu, kas paredzēja, ka Vācija palīdzēs sniegt biznesa zinības, ja jau Padomju Savienība grasās iet kapitālisma ceļu. Kamēr Guntis Vācijā mācījās, Latvija atjaunoja neatkarību. Jauniepatītie vācu draugi savukārt piedāvāja sākt farmācijas biznesu Latvijā, aizdodot sākumnaudu – 120 tūkstošus marku.

Nedaudz vēlāk Guntis izstudēja arī farmāciju Rīgas Medicīnas institūtā. Sākot aptieku biznesu, radās arī pirmā „turība”, un jaunā ģimene, kuŗā jau auga divi bērni, varēja atļauties irēt dzīvokli Rīgas centrā, Brīvības ielā. Katram sava istaba un vēl viesistaba, bet visām kailas sienas. Tās „apgērbt” jaunais uzņēmējs nolēma ar gleznām. Pirmo gleznu nopirka antikvāriātā – Johana Valtera darbu, par

pavadīt ārā, jo ir piemērots klimats. Zeme daudzviet, it īpaši šeit, Vidzemes augstienē, ir smaga un mālaina, meži īsti nekādi un tie paši gana izniekoti. Bet dzīvnieki te var dzīvot ilgu un laimīgu mūžu. Briežkopībā primārais nav gaļa. Veicam ciltsdarbu, un gaļas pārstrādē jeb desās nonāk tikai ciltsdarba „klūdas”. Briežu gaļa ir augstvērtīgāka par citām gaļām, tas ir ne tikai vērtīgs, bet arī garšīgs produkts. Ik mēnesi uz Iršiem brauc mūsu miesniekmeistars no Vācijas un sataisa desas, ko pārdodam savā veikalā Rīgā, Spīķeros pie Centrāltirgus. Tomēr primārais mums ir ciltsdarbs – brieži, ko pārdodam citām medību saimniecībām to trofeju – ragu dēļ. Staltbrīdis „pilnbriedu” sasniedz 10-12 gadus, tad tā ragi ir īsti grezni. Esam lielākā trofeju staltbrīžu ciltsdarba saimniecība Eiropas Savienībā.

Un vēl viens mūsu darbības virziens ir tūrisms – „Zemitāni” pamazām klūst par plašu un skaistu safari parku, ko apmeklē daudzi viesi.

Jūs aktīvi līdzdarbojaties arī *Likteņdārzā* – pasaules nozīmes ainavu parka veidošanā.

Uzskatu par lielu godu līdzdarboties šai Viļa Vītola iniciētajā projektā – esmu taču koknesietis! Verienīgais parks top kā pasaules nozīmes mākslas objekts ar mērķi vēstīt pasaulei mūsu tautas stāstu. Vēstīt, kas notiek ar mazu tautu, ja kaimiņu lielvaras tās ze-

vērtīgā katalogā, kas pieejams gan drukātā, gan digitālā. Un vēl izsole Latvijas Nacionālās operas Jaunajā zilē. Tā ir laba publicitāte, un mākslinieki – savu darbu ziedotāji to novērtē atzinīgi. Savukārt pircējiem, ja tie ir uzņēmumi, darbus iegādājoties, pienākas Latvijas likumdošanā paredzētās nodokļu atlaides, jo Kokneses fonds ir organizācija ar sabiedriskā labuma statusu.

Šāgada izsoles rezultāti bija izcili – naudas izteiksmē 56 219 latī. Kas bija panākumu pamatā, un kas bija pircēji?

Mans virsuzdevums bija piedāvāt augstas raudzes mākslu, un pircēji to novērtēja. Bet kolekcionāru, kas var samaksāt par gleznu tūkstošus, šobrīd nav daudz. Pavisam cita lieta, ja sākumcena darbam ir simti, nevis tūkstoši latu. Piemērs: Bromulta „Staburaga” sākumcena bija 350 latī, pārdēvām par 950 latīem, kas arī ir *Likteņdārzam* nozīmīga naudas summa. Nākamajā gadā izsoles klāstu paplašināsim, vairāk piesaistot grafikas darbus un fotogrāfiju.

Izmantojot izdevību, aicinu ārzemēs mītošos tautiešus atbalstīt iespēju piedalīties šai akcijā un ziedot savā īpašumā iegūtos mākslas darbus *Likteņdārzam*.

Jūsu mākslas darbu kolekcijā galvenokārt ir latviešu māksla, un jūs „nesmādējat” arī sociālistisko realismu...

Ja vien tas ir talantīgs Latvijas mākslinieka darbs – kāpēc ne!? Varas vienmēr ir pasūtīnājušas māksliniekiem mākslas darbus, un mums izveidojas aizspriedums, nepatika pret to, ko pasūtīnājusī netikama – nesen valdījusi vara. Bet Siksta kapellu taču braucam aplūkot un jūsmojam... Arī nacionālā romantisma darbi, kur „apdziedāti” lidumu lidēji un jaunsaimnieki, ir manā kolekcijā.

Arī plakāti, un kādam ir visai pikanta vēsture...

Jūs domājat Ērika Stendzenieka *Peace Duke* ar prezidentu Bušu? Jā, interesants stāsts! Laikā, kad Bušs apmeklēja Latviju, viņš nule kā bija aizsācis karu Irakā. Stendzenieks ar domubiedru grupu izveidoja plakātu ar Buša attēlu populārā Ce Gevarras stilā, apakšā

Ē. Stendzenieka plakāts

parakstīja *Peace Duke*, to nodrukāja arī uz T-krekliem un pat pierunāja Bušu ar šo krekliem nofotografēties. Amerikas presē parādījās šī bilde un raksts par to, cik viesmīlīgi prezidents sagaidīts Latvijā. Bet... kāds krievu valodas pratējs pēc visa tā Buša „kantorim” darīja zināmu, ka īstenībā fonētiskā līdzībā, izrunājot šo *peace duke*, krieviski sanāk rupjš lamuvārds. Bija jāraksta cits raksts par to, kā Bušs Latvijā iznests cauri, bet plakāts ieguva starptautisku ievēribu.

Manā kolekcijā ir arī Juŗa Dimitera plakāti, ko savulaik lielvara aizliedza un nodrukātās tirāžas iznīcināja.

Ir iznācis tā, ka pagājuši vairāk nekā divdesmit gadi kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas, bet vēl joprojām jāsūkstās, ka valstij nav stratēģijas. Kas to, jūsuprāt, izveidos, – mēs paši, vai būs jānāk kādam „viesmāksliniekam” no ārpuses?

Tas noteikti būs latvietis! Taču – mēs joprojām esam „padomju cilvēki”, vairāk, nekā paši to gribētu atzīt, un ir jāizaug jaunai paaudzei, lai no tā atbrīvotos un kaut kas radikāli mainītos. Mums tā patik uzkundzēties! Un ne jau valdība vien visā vainīga. Paši arī! Svarīgi ir, lai Latvijā atgrieztos tie, kas devušies pasaulē un smēlušies pasaules pieredzi, tie, kas nav kropļoti ar padomju ideoloģiju. Tikai – vai mēs šo valsti būsīms saglabājuši...

Dr. Guntis Belēvičs ar saviem briežiem

kā aptieku ķēdes *Saules aptiekas* un *Mēness aptiekas* dibinātājs. Šobrīd Belēviču ģimenei pieder viena aptieka – Rīgā, Brīvības un Ģertrūdes ielas stūrī, kur savulaik bija iecienīts saldumu veikals, bet arī pirmskara Latvijā te bijusi aptieka.

Guntis dzimis Virešos, Smiltēnes pagastā, taču skolas gadi viņam un dzīvesbiedrei Vijai (ekonomiste, vada ģimenes uzņēmumu finanču saimniecību) aizritējuši Koknesē. Guntis beidzis Rīgas Valsts ģimnaziju, jo bijušas dotības matemātikā un fizikā. Taču māte, Vecbebru lauksaimniecības tehnikuma mājturības skolotāja, kādreizējā kaučmindiete, jau agri

135 latīem. Ar to arī aizdegās interese par glezniecību un mākslas darbu kolekcionēšanu.

Likumiem valstī mainoties, laika gaitā ģimene nolēma aptieku tīklu pārdot un iegādāties Kokneses pagasta Iršos vairāk nekā 1000 hektaru zemes, kur sāka briežu dārza veidošanu un safari parku, kas nu izaudzis par vislielāko Baltijā.

G. B. Īstenībā jau briežkopība nav bizness – tas ir dzīvesveids. Plašo teritoriju, kuŗā audzējam briežus, nemitīgi iekopjam, iekārtojam, veidojot ainavu, – te ir bērzu birzis, diķi. Latvijā ir lopkopībai ļoti atbilstīga vide – gandrīz augu gadu dzīvnieki var

mē regulāri kaŗo savā starpā. Latvijā taču nekad nevienam nav uzbrukusi, zem sarkanbaltsarkanā karoga taču neviens nav devies kaut ko iekarot! Mums jārikojas gudri – līdzīgi kā ebrējiem – savs bēdu stāsts jāstāsta nevis sev, bet visai pasaulei.

Ar lielu prieku piedalos *Likteņdārzam* vēltītās līdzekļu vākšanas akcijās, labprāt savas zināšanas un pieredzi liekot lietā mākslas darbu izsoļu organizēšanā. Būdam kolekcionārs, zinu, ka ikvienam māksliniekam ir svarīgi, kur viņa darbs tiks novietots un kas to redzēs. *Likteņdārzam* ziedotos darbus izstādām Rīgas mākslas galerijās, tie ir skatāmi augst-

Lūdz visus sev zināmos dievus...

Linda Nemiera (agrāk Dreimane), *Kaķa lāsts*, fantazijas romāns, apgāds „Zvaigzne ABC”, 304 lpp.

Sestdien, 9. jūnijā, īsi pēc pulksten desmitiem rītā piedzīvoju mērenu šoku. Vispirms Latvijas Radio 1 klausos Aigara Rozenberga lasītās ziņas.

Diktors vēsti, ka Valsts prezidents Andris Bērziņš devies uz Madonu, lai rakstniecei Ilzei Indrānei, istajā vārdā Undīnei Jātniecei, pasniegtu Triju Zvaigžņu ordeni. Skaists vārds tā Undīne, nodomāju. Kāpēc rakstniecei to vajadzēja mainīt uz daudz ierastāko Ilzi? Tūdaļ pēc ziņām ķeros pie nākamās rīta nodarbes, kas ir – pabeigt Lindas Nemieras romāna *Kaķa lāsts* lasīšanu. Un 265. lappusē izlasu vārdu – Undīne.

Cienijamo lasītāj, cik bieži jums savā mūžā iznācis sastapties ar Undīni? Man pēdējā reize bija pirms vairākiem gadiem sakarā ar Dvoržaka operu „Nāra”. Undīne taču ir ūdensmeita, jūras ceļotāju vilinātāja dzelmē. Pēkšņā sastapšanās ar divām Undīnēm – vienu radio, otru grāmatā – izraisīja, maigi izsakoties, vismaz trīs dvēselē. Lai ko arī prāts teiktu par neparastu sagādīšanos, irracionālajam cilvēkam gribas meklēt mistisku spēku iedarbību un iedomāties, ka notikušais uzskatāms par signālu, ka būs piedzīvojams kas labs vai ļauns.

Varbūt esmu salasījis par daudz fantazijas romānu, kur neticamu atgadījumu, kam katram sava noslēpumaina nozīme, ir papildināms? Necik sen iznāca Baņutas Rubesas

Labie draugi, šis pašas Lindas Nemieras, toreiz gan ar Dreimanes vārdu publicētais, **Vilcenes stāsts**, tad bija Lauras Dreizes futūriskie romāni, bet tam pašam žanram radnieciski bija arī nopietnā akadēmiskā teologa Ralfa Kokina **Kurzemes vilkaču nostāsti**.

Jāvai: kāpēc mūsdienās vērojama tāda aizrašanās literatūrā ar krāšņi izfantazēto, tomēr reālajā dzīvē neiespējamo? Dzijlāka atbilde varētu būt daudzslāņaina, tomēr vienā slānī uziesim cilvēkā mītošo vēlmi nojaust, ja arī ne pilnīgi izprast pārdabisko un tai pašā laikā Rietumu cilvēka atsvešināšanos no transcendentālā, ko viņam piedāvā kristīgā ticība. Ticība, lūk, uzliek pienākumus un ierobežo cilvēku dažu veidu rīcību, kurmet rakstnieka izfantazētais tikai patīkami kairina iztēli. Zīmīgi, kad 7. jūnijā 20 gadus vecs puisis Rīgā izdarīja pašnāvību, nolēcot no Vanšu tilta, Latvijas Televīzija citu faktu starpā vienu aiz otra minēja šādus: cilvēks esot bijis garīgi nelīdzsvarots, viņš runājis par Dievu. Tiesa, nebija tāda saikļa „jo”, kas abas šīs informātvās detaļas savienotu, bet vai grūti iedomāties, ka pēc dažiem gadu desmitiem tās „jo” varētu ziņojumos ieslidēt, ja turpināsies pašreizējā lietu virzība?

Kaķa lāsta varone Leonīda Fēliksa romāna beigās traucas pa Rīgas ielām, „lūdzot visus sev zināmos dievus” (302. lpp.). Un ko tad viņa no šī sev zināmā, bet lasītājiem neatklātā dievu Olimpa izlūdzas? – Lūk, „kaut pa ceļam netrāpītos zaļā vestē tērpts un ar

striņainu kociņu bruņots satiksmes regulators”. Iznākums tāds, ka lūgšanas Leonīdai palīdz: „kārtbnieki neaizturēja, stāvvieta pie kluba atradās, un līdz nodarbības sākumam palika vēl desmit minūtes”. Dievi paliek nenosaukti, neaprstīti, bet uz viņiem raidītā lūgšana ir tik niecīga, tik sika, tik negarīga, ka ar ikšķa turēšanu par vēlamo rezultātu būtu pieticis, dievus neiejaucot.

Laikam jau jāieņem romāna sižets, liekot autorei un prāvas daļas mūsdienu sabiedrības pasaules uzskatiem mieru. – Jaunā sieviete Leonīda strādā kādā reklāmas firmā Rīgā un acimredzot ir materiāli nodrošināta. Vistas gaļas produktu prezentācijā Leonīdu sakož lapsa. Leonīda sapinas ar šamani Laimu Zvaigzni-Klintu (te baznīcas cilvēkiem varētu nākt prātā latviešu luterāņiem ļabi pazīstamā dziesma „Zvaigzne, kuŗā veļos, Klints, kam uzticos”). Šamane ar burvestībām izkārto, lai Leonīda katru pilnmēnesi pārvērstos par kaķi. Pārējā laikā viņa būs apveltīta ar dažādām kaķiskām īpašībām, kas viņai tomēr neliegs dzīvot un strādāt cilvēku pasaulē. Kļuvusi par „divdabi”, Leonīda sapazīstas ar citiem divdabjiem – cilvēkiem, kas noteiktās reizēs pārvērstas par vilkačiem. Kaķei Leo izveidojas romantiskas attiecības ar vilkaci Hariju, tomēr izrādās, ka Harijs nav pozitīva tēla apzīmējuma cienīgs... Ja nu kāds vēlētos romānu izlasīt pats, neatņemšu viņam lasīšanas prieku, stāstot detaļētāk un tālāk.

Vai fantazijas romāni patiek vai nepatiek, nosaka katra cilvēka gau-

me. Man, atklāti sakot, tie nepatiek, jo tie ir kā spēle bez noteikumiem: jebkuŗu mirkli var notikt jebkas. Nekas nav pakļauts dabas likumiem, un cilvēku rīcībai nav jābūt ticamai. Vienīgais ierobežojums vistrakākajām notikšanām ir robežas autora iztēles spējām. Daudz labāk man patiek sacerējumi, kas attēlo īstenībā iespējamo. Tomēr, ar atrunu, ka nepatīk fantazijas žanrs, jāatzīst, ka **Kaķa lāsts** kā šī žanra pārstāvis nav starp sliktākajiem.

Pats gan būdams nepareizā dzimuma eksemplārs, jūtu, ka Lindas Nemieras darbi īpaši pievilcīgi var būt jaunu sieviešu auditorijai. Pirms titullapas ievietotajos atsauksmju fragmentos par Nemieras grāmatām visas domu izteicējas ir 15 līdz 33 gadus vecas sievietes. Kaķes mīlestības afērai ar vilkaci laikam taču piemīt kāda raupja, primitīva, barbariska, bet tāpēc jo iekarojama kaisle, par kādu sievišķīgs cilvēkbērns var tikai sapņot. Ielaišanās ar vilkaci iedarbina riska faktoru, liek sapsprindzināt nervus. Nezināmais, noslēpumainais vilkaci liek sievišķīgai būtnei uztvert viņu kā īpaši maskulīnu, tāpat kā vampīru, kā asinsūcēju, kā frankensteinisku monsturu, par kuŗiem pierakstīti pilni plaukti grāmatu pasaules dzelzceļa stacijās un autoostās.

Sacerējumam par labu nāk fantastisko notikumu risināšana uz pavisam reāla, daudziem lasītājiem ļabi pazīstama fona, mūsdienu Rīgas. Leo, piemēram, dzīvo Valdemāra ielā, Laima – Alberta ielā, Leo darba priekšniecība Viktorija – Baltezerā, kruasānus Leo

pērk Strēlnieku ielā. Un vai par Kolku Latvijā varētu būt piemērotāka vieta, kur pulcēties vilkačiem? Ja nu vienīgi Pokaiņu mežs? Tāda reālu vietu sapludināšana ar neiespējamiem notikumiem jo labāk ļauj aizmirstību meklētāju un īstenību atvairīt gribētāju lasītāju sadomāties: „Tas varētu notikt arī ar mani”.

Pievilcīgs ir Lindas Nemieras stils. Lūk, daži viņas salīdzinājumu paraugi:

• „Filips bija neapturams kā ātrgaitas vilciens.” (20. lpp.)

• „Piens manās mājās bija tikpat reta parādība kā zemeštrīce Latvijā.” (51. – 52.)

• „Sveču mazās liesmiņas caurvēja pavadībā deļoja kā aizrautīgas kabare meitenes.” (263.)

Valodas pūristi jābrīdina par pagibšanas iespēju, nonākot 94. lpp. apakšā pie ģermānisma *slagbaums*. Atmiņā palicis, kādas smieklu šaltis reiz klausītājos Austrālijā izraisīja rakstniece Erna Lēmane, vella dzišanas nolūkā izlasot vārdu *ausputs*. Izteikt šo divu ar auto satiksmi saistīto vārdu nozīmi ar diviem vai trim latviešu valodas vārdiem nebūtu grūtību, bet vai kāds lasītājs varētu ierosināt, kādu **vienu** latviešu vārdu varētu labi likt katra nosauktā vācu vārda vietā?

Nepārdomāts ir Lindas Nemieras teikums: „Es izlēmu mainīt mūsu lokācijas vietu.” (127.) Lokācija jau latīņu mēlē atrašanās vietu nozīmē, tāpēc pareizi būtu teikt: „Es izlēmu mainīt mūsu lokāciju.” – vai: „Es nolēmu mainīt mūsu atrašanās vietu.”

Eduards Silkalns

Janīnai Kursītei – trešā vārdene

Literatūrzinātniecei un folkloristei, profesorei Janīnai Kursītei iznākusi jau trešā vārdene – „Virtuves vārdene”. Tūkstoš lappušu biežajā vārdenē atrodami ne tikai dažādos laikos latviešu virtuvē lietoti vārdi, bet ir arī senas un ne tik senas receptes, stāstījumi par to, kā ēdienu gatavojušas mātes un vecmāmiņas.

Par savu izvēli – veidot „Virtuves vārdeni” Janīna Kursīte raksta: „Esmu mēģinājusi apliecināt, ka ēdiens un dzēriens ir ne tikai ēdiens un dzēriens, ko ikdienā patērē, bet daļa no kultūras patības, nozīmīga daļa no nīcīgās, bet mūsu miesas un, cerams, nezūdīgā gara.” Droši vien vērts atgādināt, ka, laižot klajā pašu pirmo vārdeni, „Novadu vārdeni”, kam bija arī nosaukuma „ievads” – „Neakadēmiskā vārdnīca”, profesore skaidroja, kādēļ tāda izvēle nosaukt grāmatu par vārdeni, nevis par vārdnīcu: „Akadēmiskā vārdnīca – vismaz iecerē – punktiem ir jābūt saliktiem uz visiem „i”. Neakadēmiskā vārdnīca, kā rāda pats nosaukums, šur tur var ne tikai palikt bez punktiem uz „i”, bet arī apzināti tos neiekļaut, tas lasītājam, bet arī rakstītājam atstāj vietu iespējama turpinājuma sajūtai. (..) Tā ir nevis vārdnīca ar noslēgtu, sistēmātisku vārdu sarakstu un skaidrojumu, bet vārdene – aizmirstu vārdu vai zināmiem vārdiem retāk lietotu nozīmju noliktava, no kuŗas katrs

var paņemt sev saistīgo valodas vārdu un to nozīmju daļu.”

Tai pēcpusdienā Latvijas Universitātes Humānāro zinātņu fakultātes zālē bija stāvēgrūdām pilna ar cilvēkiem – tā, ka adātai nebūtu vietas, kur nokrist, un daudzi vēl palika ārpusē. Jautrības netrūka – sadziedājās suitu sievas no Kurzemes un Turku sievas no Latgales, brīžam zālē sēdošie un stāvošie dziedāja līdzī. Ik pa brīdim, atrodot grāmatā kādu pavisam nedzirdētu vārdu, pārsteigumā varēja tikai iesaukties: „Kas tas tāds? Vai tad latvieši tā ir runājuši?” Labi, par abēdu kāpostiem ir dzirdēts – tie ir kāposti, kas vārti ar svaigi kautas cūkas gaļu. Jau jociņgāk lasīt: „salti kāposti”, bet pavisam neticama liekas recepte ar nosaukumu: „šampanieša kāposti”. Patrāpās arī ēdienu nosaukumi, kas liek domāt par tālām, siltām zemēm. Vai kāds lasītājs, piemēram, zina, kas ir misintralla un cibuline? Izrādās, cibuline ir uz ogļēm cepta silķe, kuŗai uzliets dzersis – ieskābs kvass un uzgriezti sīpoli, bet misintralla ir sagrūsti jeb sastampāti cūku tauki ar sāli, lupstāju un ķiploku, ko lika klāt par aizdaru kartupeļu – putraimu putrai. Katrā ziņā „Virtuves vārdeni” var lasīt kā aizrāvīgu romānu un, protams, varbūt arī izmēģināt kādu no tajā atrastajām receptēm.

Janīna Kursīte stāsta, ka vākt vārdus „Virtuves vārdeni” bijis

vieglāk nekā abām pirmajām: „Par ēdieniem, īpaši par ēdieniem bērniņā, visi – gan Latvijā, gan ārpus Latvijas stāstīja ar lielu labpatiku. Ēdienu stāstos nav sāpju, nav dzīves traģikas. Un, pat ja ir, tad šie stāsti traģiku vai sāpes palīdz izlīdzināt. Vaira Viķe-Freiberga, piemēram, stāstīja, ka vācu laikā sapnis bijis vispār paēst. Viņa kā skaistu ēdiena piedzīvojumu atceras, ka pie vecsmātes uz laukiem ēdusi svaigu, uz kļavu lapām ceptu saldkābmaizi ar svaigi kultu sviestu. Ņujorkietis Jānis Krēslīņš, seniors, man palīdzīgi norādīja uz trimdas sākumgados izdotajās avīzītēs *Vanags*, *Kovbojs* ievietotajām receptēm, kā apmānīt izsalkušu vēderu, kā „pagarināt ēdienu.” Janīna Kursīte ir arī centusies gan „Novadu vārdenē”, gan „Tautlietu vārdenē”, gan tagad „Virtuves vārdenē” atdzīvināt piemirstus vārdus, apliecināt, ka latviešu valoda ir bagāta valoda. „Datospēciālists, austrālietis Arnis Gross pagājisgald palūdza atlasīt 365 vārdus ar sulīgiem piemēriem – katrai gada dienai pa vienam vārdam – un izveidoja vārdēni *iphona* un *ipoda* katras dienas kalendāram. Nesen viņš lūdza papildināt vārdus, atlasīju vēl tuvu pie 100. Latviešu valoda nu rosās arī pa moderno tehnoloģiju ierīcēm, sasniedzot arī jauno paaudzi. Man par to gandarījums un liela pateicība senčiem, kas radījuši,

Janina Kursite

saglabājuši mūsu valodas krāšņumu un bagātību.”

Pāršķirstījusi biezo „Virtuves vārdeni”, izpriecejusies par receptēm un reizēm tik eksotiski skanošajiem vārdiem, tomēr nenocietos un profesorei pajautāju, vai viņa nebaidās, ka saņems pārmetumus par latviešu valodas piesārņošanu ar „nelatviskiem vārdiem”, jo „Virtuves vārdenē” ir daudz cittautu izcelsmes vārdu. „Tas, kas sevī jūtas stiprs, nebaidās no svešā, bet mēģina to saprast un apzināt. Novadu virtuves paradumus pa lielai daļai veidojam mēs paši, taču nav noslēpums, ka latviešu pilsoniskajai virtuvei saknes ir baltvāciskajā virtuvē. Ko tagad darīt? Izlikties, ka nekas tāds nav bijis? Bet tadā gadījumā liela daļa Augusta Deglava, Andreja Upiša, arī Rūdolfa Blaumaņa un

citu 20. gadsimta sākuma rakstnieku darbos minēto gastronomisko norišu un ēdienu nosaukumu jaunajai paaudzei paliks tikpat nesaprotami kā ķīniešu ābece. Tieši tāpēc skaidroju literatūrā kādreiz bieži pieminētus vāciskas cilmes ēdienus. Mums par mierinājumu – vācieši šo ēdienu nosaukumus, arī receptes tāpat ir kādreiz aizguvuši – no frančiem, franči savukārt no italiešiem, bet italieši – no grieķiem. Nav tik svarīgi, vai aizgūts, svarīgi, vai ieguvus savu nacionālo piegaršu. Pumperņķelis mums ir aizgūts no vāciešiem, bet vācietis, baudījis mūsu pumperņķeli, to nepazīs, – tas ir tā pārveidots, pārtapināts – atbilstīgi latviešu gaumes izjūtai,” atbildēja Janīna Kursīte.

Sallija Benfelde

Jāņu diena aizvadīta

Sen gaidīju, nu atnāca...

Gaidījām, gaidījām Jāņu dienu, ātri tā atnāca, ātri aizgāja.

Nu jau aizriepojusi aiz kalniņa, un dienas atkal raucas arvien īsākas. Pirms Jāņiem dažām fakultātem universitātē bija izlaidums – gāju Nacionālās operas virzienā, un sirds man ietrīsējās jūsmā, redzot, kā no universitātes nāk skaitas jaunieši ar ziedu klēpjiem rokās, arī pa kādam jauneklīm, un tiem tāpat rokās ziedi. Patiesi brīnumjauka sajūta, noskatoties, kā mūsu inteligences pulku papildina jauni spēki, tikai – ko viņi visi te, Latvijā, darīs? Vai atradīs piemērotu, labi atalgotu darbu? Vai arī nāksies doties uz svešām zemēm iztiku pelnīt? Atbildes nav, un tas uzjunda skumjas pārdomas. Katru gadu no Latvijas izceļo daudz mūsu tautiešu, ko viņi tur – svešās zemēs – darīs?

Savukārt prieka izjūtu raisa vēstis par teātru pārstāvju gaitām ārēm. Esmu jau stāstījis par Vini, kur Burgteātri par štata režisoru strādā Alvis Hermanis. Tikko laikrakstā *Neatkarīgā* izlasīju par režisora Edmunda Freiberga panākumiem Francijā – Kolmāras teātrī *Comedie de l'Est* viņš iestudējis A. Čehova lugu „Tēvocis Vaņa”, un izrādē guvusi skaļu piekrišanu. Savukārt Gundars Aboliņš pēc Ķelnes pilsētas teātra uzaicinājuma veiksmīgi nospēlējis galvenās lomas izrādēs „Tēvs” un „Oblomovs”, kā arī uzaicināts par viesaktieri Vīnes Burgteātrī. Par spīti valodas barjērai, mūsējie var iekarot vietu arī Eiropas teātros.

Protams, īpašu panākumu ceļus pasaulē staigā mūsu dziedātāji un mūziķi. Pirms Līgo svētkiem Dzintaru koncertzālē klausījos Dž. Verdi Rekvīemu, un tā atskatījumā spoži savu talantu apliecināja Elīna Garanča. Tīrais brīnums, cik daudz slaveni dziedoņi izauguši mūsdienu nelielajā Latvijā! Tas raisa lepnumu, bet tad iedomājos – kā ar tiem ziedu klēpjiem? Māksliniekiem tos pasniedz visur pasaulē, bet vai Amerikā vai Zviedrijā tāpat ar ziedu veltēm sveic augstskolu absolventus? – Nezinu. Nevaru spriest.

Vienu gan zinu – Līgo svētkus un Jāņus nekur negaida un ne svin ar tādu vērienu kā Latvijā, un par savdabīgu Jāņu ieskandināšanu kļuvušas Blaumaņa lugas „Skrodeņdienas Silmačos” izrādes Nacionālajā teātrī. Gadu no gada teātris sezonu beidz ar „Skrodeņdienu” izrāžu virkni. Šī tradīcija iesākās 1955. gadā – līdz tam „Skrodeņdienas” bija aizliegto darbu sarakstā, jo uz skatuves nedrīkstēja rādīt lielsaimnieci Antoniju un kur nu vēl židus! Toreiz gan viņus sauca par ebrējiem. Vārtus atvēra A. Amtmaņa-Briediņa iestudējums, un nu „Skrodeņdienas” Nacionālajā teātrī piedzīvojušas septiņus (!) iestudējumus, aktiešu paaudzes mainījušas, teātrī ienākuši jauni skatītāji, bet interese par „Skrodeņdienām” joprojām dzīvo, un izrādē ir kā sava veida rituāls. Es ļoti priecājos, ka šogad vecāki līdz ar izrādi bija atveduši bērnus, arī viņi iemīlās „Skrodeņdienās”. Pirms izrādes sasveicinājos ar Ģirtu Zeidenbergu, arī viņam līdzī bija jaunā paaudze. Izrādi noskatījās arī

cienijamais mācītājs Juris Cālītis un mūsu leģendārā Vija Vētra.

Izrādē sākās. Viss skaidrs un zināms, bet režisores Indras Rogas vadītie aktieři laikam bija tā pārņemti ar domu, ka lugas tekstu skatītāji prot gandrīz no galvas, tāpēc to bēra ātri un neskaidri, tā ka man kāds pazīstams akademiķis pēcāk sūrojās, ka viņa mazbērni pusi izrādes neesot sapratuši. Galvenais svārs izrādē likts uz ārējām izdarībām, un Blaumaņa lugas teksts un saturs tā aizplūvurots, ka aiz aktiešu izdarībām pazūd daudzu lugas skatu jēga. Lieku reizi nākas atgādināt, ka aktiešu un izrādes galvenais spēks meklējams patiesīgumā, un to visvairāk jūta Ditas Lūriņa Antonijā. Pirmo reizi tik skaudri izjutām, ka šī jaunā sieviete patiesām noilgojusies pēc īstas mīlestības, pēc vīrieša spēcīgās rokas.

Teicami režisore atrisinājusi arī Antonijas attiecības ar Dūdaru (manis skatītājā izrādē to tēloja Uldis Anže) – Antonija kādreiz viņu mīlējusi, bet pēc vecā Silmaču saimnieka nāves patiesi un pārliecinoši izdzīvojuši skaistu, bet arī skumju milas stāstu ar Aleksi. Viens no interesantākajiem tēliem izrādē bija Ābrams Juņa Lisnera atveidā – jocīgs, reizēm smieklīgs, taču viņš patiesi mīl savu dēlu Joski un tieši tāpēc negrib pieļaut Joskes precības ar Zāru, ko tēloja Inga Misāne. Labi vārdi sakāmi arī par Indru Burkovsku – Tomuļu māti.

Izrādē ritēja strauji, skanēja Līgo dziesmas, dārdēja aplausi, un no skatuves aktieři skatītāju virzienā svieda Jānuzāļu un ozolzaru vainagus. Skatītāji izrādi pieņēma, taču es šoreiz tā īsti līdzī tai dzīvot nevarēju. Kaut kā pietrūka – pietrūka īsta prieka.

Lāsma. Lāsma

Tas tiešām bija neparasts vakars – 17. jūnijā Nacionālā teātra aktiešu zālē – tur, pagrabstāvā, – tikāmies ar aktrisi Lāsma Kugrēnu. Tā kā tuvojās Jāņi, neviens nevarēja būt drošs, ka, uz teātri ejot, viņu neaplaimos kāds lietus mākonis, taču līdz pat vēlai vakara stundai spīdēja saulīte, un tās stari labprāt apmirdzētu arī aktrisi ar skanīgo vārdu – Lāsma, visbiežāk gan dēvētu par Lāsma. Protams, pagrabstāvā zālītē nekādi saules stari nespēja iezagties, toties tur staroja viņa pati – Lāsma, un tam bija arī pamats, jo aktrise šajā datumā svinēja savu dzimšanas dienu – sešdesmito. Viņa gluži neko nav zaudējusi ne no sava spirtuma un možuma, ne no jaunības. Žēl, cienijamie lasītāji, ka nevarējāt būt kopā ar mums, – jūs būtu sacījuši to pašu, trimdas latviešus Lāsma jubilejas vakarā pārstāvēja Ansis Muižnieks ar kundzi.

Aktiešu zālē gaisma satumsa, pa vidus durvīm ienāca Lāsma – jauna, smaidoša, skaista –, uzkāpa uz improvizētās skatuviņas, un izrādē varēja sākties. Par izrādi īstenībā to var saukt tikai nosacīti, īstenībā tā bija saruna ar skatītājiem – par dzīvi, par katru cilvēka problēmām, par to, kas mūs saista un kas mūs šķīst, un šīs sarunas pamatā Lāsma bija likusi dzejnieces Andas Lices esejas un dzejoļus ar nosaukumu „Redzējums”, taču aktrise nepavisam neļāva

nojaust, ka runā dzejnieces un esejistu tekstu, – tie bija viņas vārdi, viņas domas un atziņas.

Lāsmai bija arī divi vai pat trīs palīgi – viņa uz skatuves aicināja divus brašus jauneklus – savus dēlus Jāni un Jēkabu. Kaut dēliem skatuves pieredze neliela, viņi kopā teicami papildināja mātes sacīto. Nereti izveidojās loģisks dialogs, kad gados jauni cilvēki grib iebilst vecākiem. Jaunekļi pauda

Lāsma Kugrēna

savu pasaules skatījumu, līdz ar to vakara norise kļuva vēl krāsaināka un dinamiskāka, tas vairs nebija tikai vienas aktrises vēstījums, pārdomās par dzīvi dalījās jauka, saskanīga ģimene, – jaunieši varēja paust savus uzskatus, bet visi viņi uz skatuves bija kopā – vienoti. Pa reizei ar kādu dziedājuma noskaņu to bagātināja gaišmatāina meitene, kas ar ģitaru rokās nostājās pie skatuves paaugstinājuma, – dzejnieces Andas Lices meita. Vai bieži mums izdodas tā ar savējiem sanākt kopā, atmet dienas steigu, pārrunāt labo un arī aizmirstamo?

Atcerējos, kāda Lāsma bija pirms gadiem četrdesmit – mana studente Latvijas Konservatorijas Teātra fakultātē. Likās – nekas sevišķs, diplomdarba izrādē uz skatuves uznāca neliela auguma meitene mazliet saspīlētām kustībām, iekšējas nervozitātes sasprindzināta. Bija milzīgs prieks gadu gaitā vērot, kā, strādājot Nacionālajā teātrī, atvērās šis skaistais zieds, un Lāsma citu pēc citas tēloja brīnišķas, bet atšķirīgas lomas. Atmiņā uzaust viņas Džuljeta V. Šekspīra traģēdijā „Romeo un Džuljeta” un pretēji tai – Elizabete F. Šillera „Marija Stjuarte”. Gluži pārsteidzoša ir bijusi viņas lomu buķete „Skrodeņdienu” dažādos iestudējumos: Ievīna, Pindaciša un Bebene, un atkal jāteic, ka pretim stāv viņas tēlotā Kristīne drāmā „Uguni”. Īpaša Lāsma lomu klāstā gail Abigaila M. Ziverta drāmā „Kurpurrū”. Nosaukt visas Lāsma Kugrēnas lomas nav iespējams, to ir ļoti, ļoti daudz, bet – galvenais – lomas ir dažādas, atšķirīgas – drāmatisma pilnas, smeldzīgas un – pretēji – komiskas, patiesas dzīvesprieka piesātinātas.

Gadi iet, ne jau visas sezonas aktrisei dāvā vienlīdz dāsnu lomu birumu, ir bijuši arī atpūtas brīži, bet katrs darbs sniedz gandarījumu: ja daudz lomu – aktieris ir priecīgs. Lāsma dzīvē bijuša arī

tādas reizes, kad viņa skumīgi atteikusi: „Pašlaik – nekā.” Es Lāsma pat apbrīnoju – dzīve sagādājusi rūgtas dienas, traģiski gāja bojā viņas vīrs, dēla Jāņa tēvs, neveiksmīgi pašķīrās otrā laulība, taču par spīti visam Lāsma Kugrēna spēj saglabāt gaišumu un dzīvotprieku. Skaista, eleganta un starojoša viņa parādījās vācu rakstnieka Renē Henersdorfa lugas „Mili manu sievu” izrādē. Un esmu pārliecināts, ka skaistas lomas Lāsma gaida arī rītdienā. Viņa to ir pelnījusi, jo viņa – var!

Pēc izrādes Lāsma slīga ziedu

jošanu, lai tiktu biedrības priekšnieka godā, par palīgu ņemot režisoru Kārli Auškāpu, kas Neilandam bija sagādājis gan krietnus palīgus, gan arī sāncensus – Dailes teātra aktiešu. Šogad Auškāps uzaicināja Neilandu vēlreiz ciemoties Daile. Izdzirdot par Alunāna lugas „Džons Neilands” atkārtotu iestudējumu, man radās bažas, – jūs droši vien zināt teicenu par straumi un iekāpšanu tajā – divreiz vienā un tai pašā straumē iekāpt nevarot, – un „Džona Neilanda” gadījumā teicena jēga apstiprinājās.

Īstenībā Džons Neilands gan Rīgai, gan Dailes teātrim ir aizbraucis garām, jo īsta Neilanda uz skatuves nav, vecā Ādolfā komiskā un atjautīgā luga neskan, un par to nav vainojams neviens cits kā manis augsti godātais un cienītais režisors, mans kādreizējais students Kārli Auškāps. Žēl, ka tā! Izrādi skatoties, šķiet, ka režisors nav īsti zinājis, ko ar Ādolfā Alunāna lugu šodien iesākt: iestudēt to tāpat kā pirms trīsdesmit gadiem nevarēja, iet jaunu, citādu ceļu Kārli Auškāps nesameklēja, un rezultātā iznācis – čiks! Režisors nav atradis veidu, kā ar aktiešiem sadarboties, ko likt izrādes pamatā. Tik samākslotu Dailes teātra ansambli nebiju redzējis: brīnišķais Artūrs Skrastiņš Džona Neilanda lomā – nekāds! Par konkrētu tēlu te runāt nevar. Jaukā Rēzija Kalniņa – Neilanda kalpone Trīne ķemojas. Ieva Segliņa, ko uzteicu Džuljetas lomā, šoreiz tipina pa skatuvi maziem soliņiem, un tas ir viss. Tēla nav!

Izrādē uzmanību saista vienīgi Pēteris Liepiņš vecā Anspēka lomā, un izskaidrojums te ir pavisam vienkāršs – no lomas staro patiesīgums! Pēteris Liepiņš darbojas patiesi, īsti, arī komiski, tāpēc viņš ir uzvarētājs un apliecina negrozāmo patiesību, ka nekāda ākstīšanās, ķemošanās, izlikšanās nevar aizstāt aktiermākslas galveno trumpi – patiesu darbošanos tēlā, un šis princips pārliecinoši valda tā pašā Kārļa Auškāpa nesen iestudētajā E. Hānberga stāstā „Pirmā grēka līcis” dramatisējuma izrādē.

„Džona Neilanda” izrādē skan Raimonda Paula dziesmas, un nereti, tām izskanot, nošalc skatītāju aplausi. Mūzicē un dzied Dailes teātra aktieři. Kādreizējā iestudējumā viņi saskaņā ar lugas tekstu bija konkrēti tēli, kas uz skatuves uznāca ar notīm padusē, pagāja malā un kā nu prazdami sāka spēlēt un dziedāt. Tagadējā izrādē ir patstāvīgs mūziķu ansamblis, kam ar izrādes darbību maz sakara. Diemžēl dziesmu teksta papildināšana ar mūsdienīgu notikumu pieminēšanu izrādē lāgā neieder. Kādreiz Ādolfā Alunāns kuplējām tiešām pievienoja kādas jaunas rindas, taču toreiz tās bija tieši viņa – autora radītas.

Izrādi skatoties, uzmācās žāvas un kļuva žēl aktiešu un režisora, kas nav atradis piemērotu ceļu. Žēl arī vecā Ādolfā – viņa Džons Neilands tiešām ir aizbraucis teātrim garām. Varbūt pamāja ar roku, jo tā bija Dailes teātra sezonas pēdējā izrādē. Aktieři aiziet atvaļinājumā, bet ko darīs nabaga Neilands? Ticis atkal pie turības, atradis savu īsto vietu un kļuvis par Jāni Jaunzemu, varētu sākt jaunu dzīvi, bet – nekā! Neizdevās. Garām! Un sezona – beigusies.

Viktors Hausmanis

„Pelnrušķītes” pateicība „Dižozola” pavēnim

Milda Pormale, „Zaļais patvērums. Akadēmiķis Arvīds Kalniņš viņa archīva materiālos un manās atmiņās”, SIA „Divpadsmit”, 2012., Rīga, 384 lpp.

Pateicības vārdu nekad nav par daudz

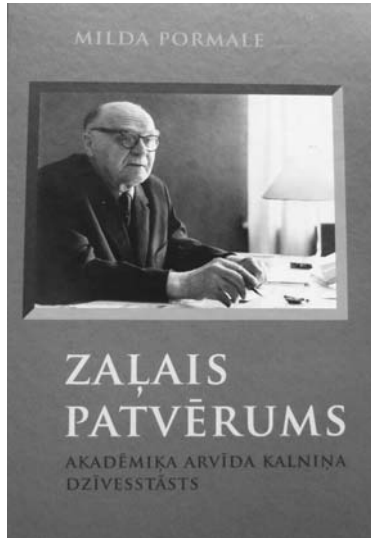
Ķīmijas doktores Mildas Pormales nopietnais pētījums par akadēmiķa Arvīda Kalniņa mūžu ieguvis grāmatas veidolu, un autore vispirms pateicas Renātei Kalniņai-Brazenorai no Austrālijas. Renāte ir Arvīda Kalniņa brāļa meita. Grāmata sākas un beidzas ar pateicības vārdiem: cilvēkiem, kuŗi palīdzējuši šai grāmatai tapt, un lasītājiem, kuŗi šo nopietno darbu lasīs. Īpaši autore pateicas redaktorei Dzintrai Dāvidsonai: „...viņa pārcilājusi milzīgo profesora mantojumu, lai palīdzētu izvērtēt, kuŗi materiāli šajā apcerējumā iekļaujami, kuŗi var palikt ārpus grāmatas vākiem, jo viss jau nav izstāstāms. Tā vien šķiet, ka viņa tagad Kalniņu pazīst pat labāk nekā es pati. Paldies par skrupulozo darbu, manuskriptu sagatavojošaj publicēšanai! Paldies par uzmanību, kad man rokas jau sāka nolaisties. Bez Dzintras grāmata nebūtu tapusi.”

Vienkāršie un patiesie vārdi aizkustina arī mani, grāmatas lasītāju, jo zinu, cik nozīmīgs ir grāmatas un laikraksta redaktora darbs: turklāt galvenais nebūt nav apjoms, redaktors var uzlabot pat niecīgu sludinājuma rindiņu.

Biezās grāmatas ieceres pamatā ir pateicība: par 35 gadu kopīgu darbu zinātnes laukā „gan slavas brīžos, gan neģēlīgu intrigu pazemot”, 35 vasarām kopā ar māmiņu, kas bijusi izsūtīta uz Sibīriju, veldzējoties Arvīda Kalniņa dārzā Lielupē. Mildas Pormales grāmata ir dāsna pateicības kauss arī Arvīda dzīvesbiedrei Tamārai Kalniņai. Viņas sakopotie fakti agrāk vai vēlāk noderēs mūzikas zinātniekiem un pētniekiem.

Cik līdzīgas šīs ainas!

Jānis Stradiņš grāmatas varoni raksturo šādi: „Arvīds Kalniņš neapšaubāmi bija personība ar sarežģītu un bagātu mūžu, sav-

dabīgu raksturu, kuŗā izpaudās gan daudzu laikmetu iezīmes, gan paša profesora individuālitate. Latvijas zinātņu vēsturē paliks viņa mūžs, viņa darbs un mudinājumi darboties arī citiem.”

Bagātai dzimtai ir bagāti augļi: Arvīda Kalniņa senākais sencis Jānis 1744. gada arklu revīzijā minēts kā Ogres Altiņas muižas „Ancēnu” māju otrais saimnieks. 1926. gada Ogresmuižas revīzijas sarakstā Arvīda vectēvs Jēkabs jau pierēģistrēts ar uzvārdu Kalniņš (atbilstoši to laiku rakstībai – Kalning, Kalnen un Kalnin). Arvīda tēvs bijis uzņēmīgs vīrs, aizritējušā gadsimta 30. gados viņš vadīja Benjamiņu saimniecību Valdeķos. Dzimis 1894. gada 18. augustā Kokneses novada Silavu mājās, Arvīds Kalniņš nepiedzīvoja uzvārdu dažādību, bet vēstures rats līcis viņam piedzīvot četru, citu no citas atšķirīgu sabiedrības formāciju tikumus un vērtību skālas: cara laikos, neatkarīgajā Latvijā, vācu laikos, padomju varas laikos. Grāmatas autore bez steigas izseko A. Kalniņa studijām Rīgas Politehniskā institūta Ķīmijas nodaļā, institūta evakuācijai Pirmā pasaules kara gados, dzīvesbiedres – talantīgās armēņu mežkopja meitas – satikšanai Žitomirā, domu un jūtu radniecībai ar pirmo Latvijas preziden-

tu Jāni Čaksti, deputāta un ministra gaitām, apcietinājumam vācu laikā, Koksnes ķīmijas institūta dibināšanai. Lai nosauktu biedrības, kuŗās ķīmiķis aktīvi piedalījies, būtu nepieciešama vesela lapaspuse. To visu ar interesantu citātu un faktu materiālu mums spilgti parāda pacietīgā grāmatas autore (pati sevi šajā archīvu pārskatīšanas darbā pamatoti nosaukdama par Pelnrušķīti).

Milda Pormale nemeklē un neizceļ sensacionālus faktus, bet arī to netrūkst. Autore grāmata ar lielu cieņu aizstāv ģimenes privātuma neaizskāramību (taču nevar neizjust Kalniņa ģimenes lielāko tragēdiju: dēla Voldemāra piespiedu nonākšanu ārzemēs un neiespējamību ar viņu sazināties). Šķiet gluži neticami, cik vienkārši sabiedrībā pazīstamus cilvēkus iespēj pazudināt varām pietuvināti: par nopelniem Latvijā laba iekviens skauģis un neabvēlis A. Kalniņu (un viņam līdzvērtīgus cilvēkus) varēja nosaukt par „buržuaziskiem nacionālistiem”, par darbu pirmajā padomju gadā – par „krievu iztaponām”, par darbu kara laikā – par „frieču rokaspuišiem”, par zinātnieka nopelniem padomju gados – par „okupantu līdzskrējējiem”... Tieši to visspilgtāk pierāda grāmatas autores pētījumi zinātnieka archīva dokumentos: talantīgam un darbīgam cilvēkam vienmēr atradīsies kāds „valdziņš, aiz kuŗa viņš būtu pakāpams”. Dīemžēl visbiežāk ar mūsu pašu tautiešu rokām. Arvīds Kalniņš pats gadiem centās no izvešanas un apcietinājumiem glābt savus kolēģus un draugus.

Cilvēki dārzā un koki – ģimenes locekļi

Arvīds Kalniņš dabu iepazīna no mazām dienām: sarunājās ar kokiem un putniem, ar mūžam mainīgo jūru. Taču viskošāk viņa dvēsele iemiesojās Lielupes vasarnīcas dārzā: te tika iestādīti

mūsu zemei vispierastākie un gluži sveši koki un krūmi, tieši tāpat bijis ar cilvēkiem: Kalniņu rēgulārie viesi bija gan latvieši, gan citu tautību bērni. Dārzs ir kā prasmīgs daudzvalodu tulks, kas ļauj saprasties visiem pat bez vārdiem, tuvinādams cilvēkus ar prieku šalkoņu, puķu smaržu un putnu dziesmām. Par īpaši jauku dabas zīmi jāatzīst akadēmiķa pastkastīte, tajā mazputniņš ievija ligzdiņu, atsūtītās vēstules izmetot no kastītes! Tas nav jauks izdomājums, grāmata redzama arī fotografija.

Visu mūžu Arvīds Kalniņš fotografēja, viņa draugs bija Vilis Ridziniēks. Dārza viesu grāmata ierakstus atstājuši profesors Paulis Lejiņš, akadēmiķis Jānis Peive, akadēmiķis Aleksandrs Ņikonovs, zinātnieki Miervaldis un Kaspars Buši, Staņislavs Saliņš, Augusts Lācis, Pēteris Upītis, filozofs Voldemārs Maldonis, profesors Pauls Stradiņš un vēl daudzas citas personības – Latvijas 20. gadsimta zvaigznes. Cilvēkiem dārzā piepulcējās Jānis Sudrabkalns, Latvijas radiofona pamatlicējs Jānis Linters, literāts Kārlis Egle, komponists Jānis Zālītis un viņa dzīvesbiedre Milda, aktrises Alma Ābele un Irma Laiva.

Dīemžēl akadēmiķa A. Kalniņa iekopto dārzu Jūrmalas jaunie runas un varas vīri par vērtību neuzskatīja. Gandrīz visi koki izcirsti vai iznīcināti... Grāmatas autore priecājas, ka pie Kalniņu vasarnīcas vārtiņiem vismaz izdevās novietot tēlnieces Ainas Stachovskas piemiņas ansambli. Jūrmalā tagad pārsvārā mīt šolaiku veiksmīnieki, kuŗu elki ļoti atšķīras no Arvīda Kalniņa pielūgtajiem – tie bija daba un godīgi, darbīgi cilvēki. Ar dažādu daiļdarbu citātu starpniecību grāmata skaisti atklāta Arvīda Kalniņa un viņa domubiedru jūtu pasaule. Milda Pormale tekstu bagātina ar sev mīļiem dzejoļu citējumiem, kas ļoti organiski iekļaujas grāmatas

saturā. Izdevumu papildina gan tautasdziesmas, gan klasiķu un mūsdienu autoru darbu citāti. Akadēmiķim interese par rakstīto vārdu bija šūpulī ielikta, jo viņa krusttēvs bija Rūdolfs Blaumanis. „Brakos” A. Kalniņš pavādījis ne vienu vien vasaru, un Blaumanis viņam palīdzēja mācīties valodas.

Kas ir grāmata bez lasītāja?

Tas pats, kas dārzs bez kopēja, instruments bez mūziķa, grāmatas autors bez izdevēja. Lielu pateicību pelnījusi apgāda „Divpadsmit” vadītāja Judīte Putāne. Viņa Latvijas košajā grāmatizdevēju saimē izceļas ar nopietnu, galvenokārt dabas tematikai veltītu literatūru lieliem un maziem lasītājiem. Lieliskā grāmata par „Dižozolu” Arvīdu Kalniņu tikai nupat sāk savu ceļu pie lasītāja, tādas grāmatas nedzīst katru dienu, pat ne mēnesi un gadu. Milda Pormale var justies gandarīta: mūsu steidzīgajā, sensāciju kārājā laikmetā šī lieliskā grāmata ir kā gājiens ar zirdziņu. (Šachs bija Arvīda Kalniņa iemīļotā spēle.)

Grāmatas iznākšanas svētki bija 19. jūnijā Jūrmalas mūzejā Majoros. Informāciju iespējams uzzināt, rakstot: divpadsmit@inbox.lv

Akadēmiķa pēdējie vārdi pirms došanās pāri Veļu upei bijuši: „Ticiet sev, savam radošajam darbam – tam ir mūžīga vērtība.”

„Paldies, sapratām,” apliecina Arvīda Kalniņa piemiņas saglabātāji. Pat ja ozola vairs nav, zeme glabā atmiņas par tā pavēni. Arī grāmata ir kā pavēnis, ko atveŗot saista desmitiem fotogrāfiju un akadēmiķu dzimtas dokumentu kopiju.

Arvīds Kalniņš par savu mūža lielāko darbu uzskatīja grāmatu „Medniecība” ar dzīvesbiedres Tamāras ilustrācijām, kuŗai bijuši pieci izdevumi (jaunākais 2010. gadā) un kuŗa ir nepārspēta, aktuāla katra mednieka rokasgrāmata.

Anita Mēllupe

Arnolda Šturma 100 gadu piemiņas koncerts

Ir komponisti, kuŗu vārdi bieži neparādās koncertu afišās, kuŗu mūzika neskan pa visiem Radio kanāliem cauru dienu, kuŗu vārdi nav iekļuvuši tautas kultūras mantojuma sarakstā. Taču viņu darbi izraisa neparastības un pārsteiguma mirkļus. Tie iespēžas mūsu apziņā un piespiež par sevi domāt.

Latviešu komponistu vidū viņu ir krietns skaits: ekspresīvi sīvais Alberts Jērums, franču mūzikālā porcelāna meistars Aleksandrs Okolo-Kulaks, di-vainis un vienpatnis, latviešu seriālisma stila kopējs Eduards Šēnfelds, mūžīgais pasaules lāpītājs un mūzikālais savdabis Andris Vītoļiņš (varbūt vairāk ieaudzis zviedru avangardismā kā ģermāniskajā ekspresionismā), Amerikas un Eiro-

pas 60.-70. gadu modernismā iekodētais Gundaris Pone un, protams, Bēlas Bartoka un Miliona Babita mūzikas tradīcijās augušais un latviskā ziemeļnieciskā romantisma mūzikā raudzētais Arnolda Šturma stils. Taču saraksts nebūtu pilns, jo ap karaļa Artura apaļo galdu varēja nosēsties 12 bruņinieku. Latviešu komponistu – savdabju būtu vēl vairāk.

Lielākā daļa no viņiem atskano savu mūziku viņā saulē. Taču arī mums laiku pa laikam izdodas uztvert viņu raidītos mūzikālos impulsus mūsu atmiņās, atcerēs, arī retos koncertos.

Viens no šādiem mūzikāli piepildītiem vakariem bija 13. jūnija siltā pēcpusdienā, tas Latvijas Mūzikas akadēmijas Lielajā zālē pulcēja krietnu pulku interesentu un komponista – publicista **Arnolda Šturma** mūzikas draugu un gardēžu. Koncertu atklāja Eleonora Šturma kundze, ar kuŗu

kopā nodzīvoti turpat 50 gadi. Tās nebija atmiņas par kopā nodzīvotajiem gadiem, bet pārsteidzoši saturīga komponista darbu analīze. Nevis salkani eļģiskas atmiņas, bet katra koncertā paredzētā darba mūzikālā procesa izklāsts. Pārsteidzoši un apbrīnojami! Kaut Eleonoras kundze nav mūziķe, viņas speciālitate ir tēlotāja māksla, viņas stāstījums, papildināts ar vieglu vīra mūzikas piparojumu, uzreiz noskaņoja klausītājus attiecīgajā tonkārtā – te nebūs sentimentāls, nebūs naksnīgas fantāzijas čaboņas, nebūs mēnesgaismas un nebūs asaru. Vārdu sakot, nebūs nekā, ko gaida *ierindas* koncertapmeklētājs.

Arnolda Šturma mūzika ir piedzīvojusi dinamiskas pārmaiņas savā ceļā. Pag. gs. 60. gadu darbos intelekts dažreiz emociju ieslēdz blakus istabā, pašam uzvaroši ejot rotaļās ar populāro to dienu saukli Eiropā *Hic et nunc!* (Te un

tagad!). Klausītājs tiek vests viņam absolūti nezināmā un mazpazīstamā skaņu pasaulē. Te nav žēlastības. Ne hedoniski tikamas saskaņas, ne tonālas atpūtas vietiņu šeit nav. Te valda Bēlas Bartoka agrīnā perioda melodiskā daudzveidība un vitāls ritms, varbūt bez ungāru un citu tautu folkloras klātienēs. Te maz var saklausīt arī latviešu dziesmu intonāciju. Toties ir latviskais romantiskais ietonējums, kas laiku pa laikam pavid viņa 3. un 4. svītās flautai un klavierēm. (Flauta – komponista profesionālais darbarīks, viņš 40. gadu sākumā līdz trimdas laikam bija Latvijas Konservatorijas docents flautas klasē, vēlāk ar to pelnījis dienišķo iztiku dažādos Ziemeļamerikas kameransambļos). Koncertā atskaņotā **4. svītā flautai un klavierēm, 1960.**, daļu kārtojumā var saskatīt kaut ko līdzīgu Arnolda Šēnberga Klavieru svītā, opus 25, 1921, taču ne mūzikālās

stīlistikas, ne valodas ziņā. Te Šturms mums piedāvā jau savu, personīgo valodu un vēstījumu. Latviskā izjūta pirmās daļas nobēigumā (prelūdijā) ir tik gaisīgi netverama jēdzienos, ka to var sajūst, klausīšanās procesā iesaistot dvēseli. Svītu teicami atskaņoja flautists Imants Sneibis un pianists Ventis Zilberts.

Iespējams, ka **Trio klavierēm, vijolei un klarnetei, 1968.** būtu noskanējis saturīgāk un izprotamāk, ja jaunie mākslinieki (Inese Milzarāja, vijole, Mārtiņš Circeņis, klarnete un Mārtiņš Zilberts, klavieres), nebūtu skaņdarba atskaņojumu pārforsējuši, meklējuši triologus mūzikālajā materiālā, devuši iespēju klausītājam cezūrvietās kaut nedaudz atgūt kļūsumā. Šajā opusā vairāk nekā citos bija jūtama agrīnā Prokofjeva un Stravinska gara klātbūtne. Kontrasti ekstrēmāli gūzmējās kā kinokadros virsū cits citam (īpaši 1. daļas *Allegro moderato* vidusposmā).

(Turpināts 15. lpp.)

„Sasauc dziesma kopā mūs visus”

Ar Kultūrizglītības un nemateriālā mantojuma centra
Dziesmu svētku nodaļas vadītāju Līgu Ribicku tikās Armīda Priedīte

Līdz XXV vispārējiem Dziesmu un XV Deju svētkiem palicis apmēram gads. Taču jau tagad mānāma liela rosība. Notikuši Dziesmu svētku ieskaņas koncerti. Domas un darbi virto. Dziedātāji, dejotāji un mūziķi, arī amatier- teātru aktieri jau dzīvo lielo svētku un tikšanās gaidās. Un tā viņi gribas citēt Andreja Egliša pirms daudziem gadiem svešumā sacītos vārdus: „Sasauc dziesma kopā mūs visus.” Jo patiešām sasauc kopā tuvus un tālus. Vieno un stiprina.

„Īstais svētku sākums būs jau sestdien, 29. jūnijā, kad sāksies tradicionālie koŗu kari,” stāsta Līga Ribicka. „Tāpat kā vienmēr, būs pārstāvēti visi amatiermākslas veidi – lietiskās mākslas studijas, amatier- teātri, deju kopas, vokālie ansambļi, kokļu un tautas mūzikas ansambļi. Viss spektrs. Tāda ir mūsu iecere, un to arī ievērojam.”

Nākamgad apritēs 150 gadu kopš Jāzepa Vītola dzimšanas. Tādam notikumam par godu iecerēts liels koncerts. „Pašlaik esam ķērušies pie tā izveides. Varētu būt, ka šī koncerta programmu veidos Latvijas diriģentu koris sadarbībā ar Latvijas Mūzikas akadēmijas studentu kori. Šis sarīkojums būs veltīts Jāzepa Vītola piemiņai. Protams, tiks iesaistītas arī Latvijas profesionālās kopas.

Arēnā Rīgā iecerēts vokāli simfoniskās mūzikas koncerts, kurā piedalīsies labākie amatieri koŗi, kā arī profesionālie simfoniskās mūzikas orķestri. Rīgas izstāžu zālē, Rātslaukuma pagrabā, būs liela Lietiskās mākslas izstāde. Agrāk nācies dzirdēt pārmetumus, ka šī izstāde apskatāma ļoti īsu laiku. Iecerēts, un Rīgas dome solījusi šo ieceri atbalstīt, lai šoreiz izstāde būtu ilgāk un to varētu apskatīt iespējami vairāk cilvēku.

Kā allaž Dziesmu svētkos, Lat-

Foto no L. Ribickas personiskā arhīva

vijas pašvaldības uzņems savas viesu kopas no ārzemēm. Un viesu kopas savukārt iespēju robežās sniegs savus priekšnesumus. Ieceres un plāni ir lieli. Tiks turpinātas visas līdzšinējās dziesmu svētku tradīcijas, kaut kas nāks klāt jauns. Kā jau ierasts, būs svētku dalībnieku gājieni cauri Rīgai. Laba iecere ir par deju lieluzvedumu – šoreiz paredzēti četri koncerti, lai to varētu noskatīties pēc iespējas vairāk cilvēku. Jo *Daugavas* stadionā vietu nav daudz. Četri koncerti būtu labs risinājums. Interesanti, ka tagad ir par 90 deju kopām vairāk nekā iepriekšējos svētkos. Deju kustība iet plašumā.

Dziesmu svētku laikā vienmēr ir bijis Saieta nams. Būs arī šoreiz, taču nedaudz atšķirīgs. Šoreiz tas būs izstāžu centrā Ķīpsalā, kur gan svētku dalībniekiem, gan viesiem būs daudz dažādu sarīkojumu. Tur varēs paskatīties priekšnesumus, pa-dejot un padzert alu.”

Par jaunumiem šajos svētkos Līga Ribicka saka: „Ļoti inte-

resantas ieceres ir pūtēju orķestriem. Būs, protams, dižkoncerts Doma laukumā. Katrs novads spēlēs savu programmu. Nebijusi ir pūtēju orķestru iecere nakts koncertus atskaņot Rīgas baznīcās. Tā ir viņu pašu iniciatīva. Visi orķestri ir labā līmenī un var sagatavot interesantas programmas. Varbūt klāt tiks pieaicināti arī kādi koŗi. Un vēl viens jaunums – tautas mūzikas koncertā skanēs ļoti labs Raimonda Tigula skaņdarbs.”

Kā allaž, dziesmu svētkos paredzēti arī senioru koŗu un deju kopu koncerti Ķīpsalā.

Dziesmu svētku ieskaņas koncerti jau notikuši Preiļos, Saldū, Cēsīs, Meņģelē, Elejā... „Koncerts Meņģelē diemžēl notika lietū un aukstumā. Tā teikt – izturības pārbaude. Un visi to varonīgi izturēja. Deju kopām notiek modeļšana – kā papildināt, ko mainīt, ko uzlabot. Kā labāk visu „salikt kopā”. Rudenī modeļšanas koncerti būs pūtēju orķestriem.”

Dziesmu svētkos vēlas piedalīties visas kopas. Un visi, kas

pieslīpējuši repertuāru, arī piedalās. Taču pavisam cits stāsts ir par bērnu kopām. To ir daudz, un kādam nākas „palikt aiz borta”. „Bērniem tā ir drāma,” saka Līga Ribicka „Netiekot uz svētkiem, viņiem vairs nav stimula. Kādā ieskaņu koncertā pie kolēģes piegājis bērniņš, pieķēries viņai pie rokas un lūdzis: „Ielieciet mums labu atzīmi! Es nekad Rīgā neesmu bijis.” Tur tiešām jāraud.”

Visos Dziesmu svētkos ir bijuši un arī šoreiz būs dalībnieki no citām valstīm. Latvijas pašvaldībām daudzviet ir draugi, viņi tos sagaidīs un uzņems. Pati par sevi saprotama ir ārzemēs dzīvojošo latviešu koŗu un deju kopu piedalīšanās. Viņi jau šobrīd apgūstot repertuāru. Klāt nākušas jaunas kopas. „Īpaši gaidīts svētku goda viesis ir Roberts Zuika,” stāsta Līga Ribicka. Nākamgad viņam būs liela jubileja – apritēs simts! Ar Zuikas kungu sazvānās un kontaktus uztur viens no nobeiguma koncerta mākslinieciskajiem vadītājiem – Ivars Cinkuss.

Dziedāšana un dejošana ir dzīvesveids. Kas reiz iesācis, to turpina. Cilvēki laukos atzīst, ka tas ir vienīgais, kas viņus „izceļot” no mājām, dodot iespēju pacelt galvu. Kaut benzīns ir dārgs, cilvēki vrauc, dzied un dejo. Starp citu, Ogres koris Jāņa Zirņa vadībā dosies uz Dziesmu svētkiem Milvokos. Pašvaldība atbalstot.”

Latvijā ir ļoti daudz amatier- teātru kopu, un svētkos iecerētas izrādes. Šoreiz – pat vairāk. „Atlasē akcents tiks likts uz latviešu autoru darbiem. Visai daudz ir arī vokālo ansambļu – gan sieviešu, gan vīru un arī jauktie. Svētkos varēs dzirdēt arī viņu sniegumu. Izrādās, Latvijā ir apmēram 800 vokālie ansambļi! Dažāds sastāvs, dažāds līmenis. Ir arī tādi ansambļi, kas veic tikai tādu kā sociālo funkciju.

Piemēram, piecas kundzes vēlas kopīgi padziedāt, bet kori dziedāt negrib. Viņas piedalās dažādos vietējos sarīkojumos. Un pašvaldības pret to izturas ar lielu sapratni.”

„Dziesmu svētki stiprina tautas vienotību,” saka Līga Ribicka. „Dod spēku un veselību. Un, – bez šaubām, ļoti svarīgi, – tas ir vislabākais veids, kā integrēties pamattautības vidē. Svētkos vienmēr tiek iekļautas mazākumtautību programmas. Turklāt cittautieši piedalās arī latviešu koŗos un deju kopās.

Mēs nekad nevienam amatiermākslas kopas dalībniekam neesam prasījuši, vai viņš ir krievs, tatārs vai čigāns. Koŗos integrācija jau ir notikusi. Cilvēki mācās latviešu repertuāru, nāk dziedāt. Un viss notiek organiski.”

Kā vienmēr, būs arī tautastēru skate. Tajā tiks aicināti arī mazākumtautību pārstāvji. „Lai viņi ierodas savos tautastēpos un piedalās. Un lai viņiem par to ir lepnums.

Lielajā kopkorī dziedāt vēlas daudzi. Arī ārzemju koristi. Latviešu repertuāru citīgi apgūst arī Japānas latviešu draugu biedrības koris. Viņi sadarbojas ar mūsu virsdiriģenti Airu Birziņu. Lielajā kopkorī dziedāt gribētāju ir tik daudz, ka varētu piepildīt četras Mežaparka estrādes.”

Jau tagad daudzi sākuši interesēties par biļetēm uz Dziesmu svētku koncertiem. Arī daudzi ārzemju latvieši vēlas iesaistīties svētkiem. Taču, kamēr visi jautājumi vēl nav skaidri, uz jautājumu par biļetēm vēl nav iespējams atbildēt. „Svētku organizatori centīsies, lai jau nākamā gada sākumā biļetes būtu pieejamas,” saka Līga Ribicka.

Dziesmu un deju svētku gaidās dzīvo dziedātāji, dejotāji, mūziķi... Un, protams, arī skatītāji. Vēl gads jāgaida. Taču tas paskries ātri. Un Rīga skanēs.

(Turpināts no 14. lpp.)

70. gadu daiļradē komponists ir jaunas radošas atklāsmes priekšā: Viņa 50. gadu darbos, īpaši instrumentālā mūzikā, ir nobriedusi mērķtiecība, emociju dziļums un nopietnība. Labs piemērs tam bija koncertā atskaņotā **Svīta flautai un klavierēm**, 1975. Šo četru daļu darbu atskaņoja perfekti spējējušās flautiste Ilze Urbāne un Ilze Dzērve (klavieres). Sākot ar 1. daļu *Moderato*, ar melnholiski nostalgisku jūtu dziļumu, kurā latviskā pasaules izjūta bija līdzīga 80. gados rakstītajai Gundara Pones *Titzarīn* ar „latvisko dzeguzes balsi”. Cauri pārējām daļām jaunais vēstījums ar sevi apvaldīto emocionālo spriedzi fascinēja līdz pat pēdējai skaņai. Arī šeit gribot negribot jutu kādu gara radniecību ar B. Bartoka Koncertu orķestrim. (Varbūt man nav taisnība – pārāk daudz saklausījies svešas mūzikas?...)

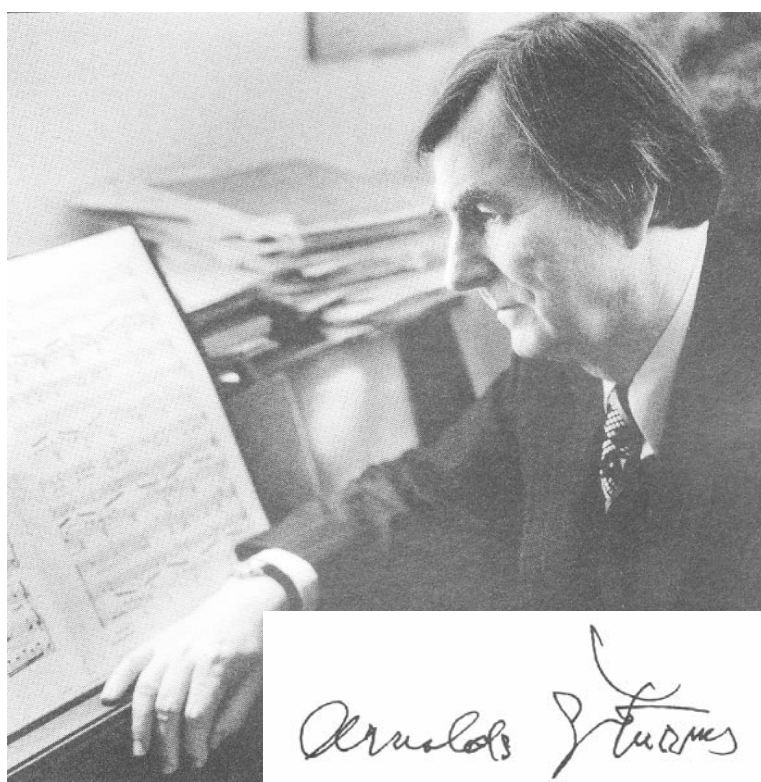
Atskaņojums bija tik perfekts, ka klausītāji zālē vārda tiešā nozīmē „uzsprāga”. Lūk, skaņdarbs, kas pats ieiet Latvijas mūzikas, kultūras dārgumu krātuvē!

Pag. gs.80. gados sacerētā **Poē-**

ma vijolei un klavierēm, 1985, vijolniece Rasma Lielmane, pianists Ventis Zilberts, rāda, ka jaunrades meklējumu loks komponistam noslēdzies. Briedums atnācis ar atkal atgriešanos tonālās mūzikas apskāvienos. Kaut arī šis *quasi* tonālisms ir visai noslēpumains, te saklausīju Alfrēda Kalniņa mūzikas pasaules tēlus. Taču kā mirāžu, kā neskaidru apjautu. Ekspresīvā vijoles kadence vēlreiz apliecina komponista uzticību Bartokam. Bet kur te bija iesprucis džezs? Kā replika vai atgādinājums par savu dzīvesvietu – Ņujorku?

Nedaudz atstāts no instrumentālās mūzikas stāv Arnolda Šturma vokālie darbi. Kā teica Šturma kundze, ar vokālo mūziku, īpaši koŗa dziesmām komponistam īpaši nav veicies. Gan esot četras koŗa dziesmas, bet tās koŗi neesot īsti spējuši izprast. Varbūt mūsu Radio koris Kaspars Putniņa rokās spētu radīt brīnumu no šīm „nedziedamajām” koŗa dziesmām?

Dziesmu cikls „**Četras liriskas dziesmas**” 1962 - 1963. ar Klāras

Zāles tradicionāli skaisto, izteiksmē moderno dzeju (veltījums dzīvesbiedrei) operas solistes Airas

Rūrānes un Venta Zilberta priekšnesumā nezin kāpēc iepeldēja vispārējās aptuvenības, pat daļējas

neizpratnes gultnē. Varbūt soliste bija piemirsusi, ka dziesma „Nogremdētā dārzā” ir nevis Aidas ārija, bet gan dārziņiskjāņmediņiskās tradīcijās veidota nakts mistērija.

Veiksmīgāk izskanēja basbaritona Anša Saukas un pianista Venta Zilberta atskaņotās „**3 dziesmas ar Ainās Kraujietes vārdiem no cikla „Četras dziesmas”, 1963 - 64.** Cikls bija veltīts izcilajam latviešu dziedonim un mediķim Jānim Kļaviņam, kā arī Veltai Elksnītei. Interesanti būtu salīdzināt Kļaviņa interpretāciju ar Anša Saukas interpretējumu. Te nu komponists bijis azartiski nežēlīgs pret vokālistu. Divu paralēlpasaļu eksistence, vokālās partijas ekspresīvie lēcieni bez klavieru atbalsta punktiem ir izcils pierādījums tam, ko šodien mūsdienu vokālajā mūzikā dara daudzi komponisti. Abas paralēlpasaules, kuŗas nerod nekā kopīga, bet tomēr iet kopīgu ceļu, ir vairāk filozofiskas dabas nekā mūzikoloģisks jautājums. Pricējās par šīs mūzikas atgriešanos!

Pauls Dambis

NOVADU ZIŅAS

BIJ' JĀŅU NAKTS...

*Pa gadskārtu Jānīt's nāca
Savus bērņus apraudzīt.*

Nāca - kopš senatnes nācis gada īsakajā naktī. Nāca tālajos dzimtbūšanas laikos, un latviešu zemnieks kaut šajā naktī aizmirsas bēdas un jutās laimīgs, nāca brīvās Latvijas laikos, kad no sētas uz sētu skanēja „ligo!”, nāca laikos, kad kāds Arvīds Pelše bija latviešu tautai aizliedzis svinēt Jāņus un tauta pat jāņogas asprātīgi saukāja par pelšenēm, nāca Atmodā, kad katrs latvietis uzskatīja par godu Jāņos braukt uz Druvienu, lai ligotu kopā ar Silmaču ļaudīm - Latvijas Nacionālā teātra aktieriem.

Kā Jāņus Latvijā svin šodien? Pārsvārā divējādi. Vai nu dodoties uz lielajiem brīvdabas koncertiem, vai pasēžot šaurā lokā dārzā (plāvā, upes vai ezera malā) pie ugunsкура, tukšojot alus skārdenes, cepot desinās vai „latviešu nacionālo ēdienu - šašliku”, klausoties mūzikas tvartus un atkārtotot līdz banalitātei nodrāztos jočinus par „papardes zieda meklēšanu”. Pirmos varētu nosaukt par brīvdabas koncertiem, otros - par pikniku zaļumos, tikai - kāds tiem sakars ar Jāņiem?

Tāpēc iepriecina Turaidas mūzejrezervāta un nodibinājuma „Māras loks” jau piekto gadu Turaidā rīkotie Jāņi, kas 21. jūnijā pulcē kopā vairākus simtus cilvēku. Bet kāpēc 21. jūnijā? - Visiem taču ir zināms, ka Jāņu vakars ir 23.jūnijā! Viens no 21. Jūnija Jāņu rīkotājiem siguldietis Jānis Brikmanis saka: „Šis skaidrojums rodams tautasdziesmās - mūsu tautas Svētajos rakstos. Šajā dienā

saulīte mūsu zemi apspīd visilgāk. Dziedam par Sauli, dāsnumu dabā, mīlestību un darbu. Bet lietus gaida „savu” - 23.jūnijā.”

Patiešām teiciens „list kā pa Jāņiem” diemžēl apstiprinās vai katru gadu, taču 21. jūnijā šo piecu gadu laikā lietus neesot lijis ne reizi!

Tā nu 2012.gada 21.jūnija pēcpusdienā „visi ceļi ved uz Turaidu”. Jāņubērni ir gaidīti ciemiņi, jo nesvētību laukiem un sētām, viņus kā jāņumāte kopā ar sētas saimi sagaida Turaidas mūzejrezervāta direktore Anna Jurkāne, skan jāņu dziesmas. Jāņubērni izklist tuvējās plāvās - jāpaspēj jāņuzāles salasīt un vainagu nopīt. Senču ieskatā jāņuzāles palīdz atgūt viedumu, spēku un veselību, bet apslēptā jāņuzāļu enerģija un spēks, sapiti vainagos, sargā. Arī apkārt ugunskuram tiek klāts jāņuzāļu vainags.

Uz teātra izrādi „Jāņu ritu govīganu” aicina mazie ligotāji. Izrādes autore, režisore un izspēlētāja ir Solvita Lodiņa. Lauku sētas saime gaida Jāņus. Darbu vēl daudz - dārzi jāizravē, lopiņi jāapkopj un jāappušķo, malka ugunskuram jāskalda, taču galvenais darbs - jāsiens jāņusiers. Un tad notiek negaidītais - kamēr ganīte pin gotiņai vainagu, atlido ragana, kuŗai taču Jāņos kāds jāņobuŗ, lai tad tā būtu gotiņa, kas nedos pienu, un saime paliks bez jāņusiera! Ak, kāds satraukums nu sākas! Sētas saime pašu spēkiem ar ragana un galā netiks, tāpēc palīgā tiek aicināti bērni no skatītāju rindām. Kopīgiem spēkiem ragana tiek uztriekta kokā un padarīta nekai-

tīga! Nu var sākties svētki. Nāk jāņubērni, visi kopīgi iedēdz jāņuguni, cienā skatītājus ar jāņusieru (un zemenēm) un vienojas deķās un rotalās.

No Jāņu kalna atskan taure, aicinot visus jāņubērņus doties kalnā, kur tiek iedegts ugunskurs. Uguns attīra, sadedzina un aizvada no mūsu dzīves visu, kas traucē būt līdzsvarā. Apļos ap ugunsķuru ejot, to izjūt arī svētku dalībnieki. Pa to laiku saule jau noslidējusi zemu pār koku galotnēm, un Jāņu kalnā sākas saules pavadišana - saulcelīte. Jāņu naktī uguns ir jāuztur līdz pat rītam, un par to rūpējas ugunsķuri. Ir pienācis viens no visvairāk gaidītajiem šīs nakts notikumiem - pūdeles (jāņuguns kārts galā) aizdegšana. Loka šāvēji aizdedz bultu galus, tās tiek izšautas, un vēl pēc mirkļa pūdele uzliesmo. Skan taure, gavilē ligotāji.

Pusnaktī Jāņu ugunsķurā tiek sadedzināti pērnā gada jāņuvainagi. Arī tas ir rituāls, tiek sadedzināts viss sliktais, kas sakrājis gada laikā. „Lai sadega nelaimīte kā ugunā dzirkstelīte.” Vēl kādu notikumu ligotāji gaida īpaši - ugunsrata ripināšanu no kalna. Pēc sena ticējuma - ja uguns degs spoži, būs laba vasara un auglīgs gads. Tātad tādām vajadzētu būt šim gadam. No degošā ugunsrata tiek iedegts lejas ugunskurs. Pie tā sākas jāņunakts danči, un te nu katrs deļotgribētājs (un pratējs) var izdeļoties pēc sirds patikas - no latviešu „tūdaļiņ tagadiņ”, lietuviešu „pankūku cepšanas” līdz poļu krakovjakam. Bet pie Jāņu

kalna ugunsķura skan ligodziesmas. Drosmīgākie lec pāri ugunsķuram.

Pa kuŗu laiku tumsu nomainījusi puskrēsla un debesis kļuvušas zilganās? Īsa, īsa jāņunakts... Ap trijiem lejup no Jāņu kalna nāk viri ar lāpām, un viņiem pievienojas visi ligotāji - ir sācies Gaismas ceļš. Šai gājienā pa vēl kļūsaļām, krēslainajām meža takām patiešām jaušas kaut kas mistisks. Vēl neliels kāpiens, un vēl vienā pakalnā Solvita Lodiņa vada rīta rasas rituālu. Zālē tiek klāti līnu dvieļi, lai savāktu rasu - tai piemīt dziednieciskas īpašības, tā dāvā skaistumu, viedumu un veselību. Visbeidzot pēdējā pakalnā no simtiem ligotāju palicis mazāk par simtu - paši izturīgākie, kuŗi arī sagaida saules lēktu. Pirmie saules stari atspīd Turaidas pils tornī, un tad jau aiz koku galotnēm parādās saules maliņa.

Ir agrs 22. jūnija rīts. Šī Latvijā ir Varoņu diena (diemžēl gandrīz

pilnīgi aizmirsta), tāpēc to atgādina Latvijas Nacionālo kuŗavīru biedrības priekšsēža vietnieks Jānis Brikmanis: „Šī ir Cēsu kuŗu piemiņas diena, un šim kuŗām bija liela nozīme Latvijas brīvības cīņu vēsturē. Vienmēr atcerēsimies savas zemes varonīgos kuŗavīrus, kuŗi izcīnīja Latvijas brīvību, jo viņiem varam pateikties, ka šodien esam šeit - savā brīvā zemē varam svinēt Jāņus.”

Teiksmainā Jāņu nakts Turaidā ir pagājusi. Jāņu nakts, kuŗā visi bijām kopā, būdami ne tikai skatītāji, bet visu šo notikumu un rituālu dalībnieki un katrs kaut ko paņēmdams līdzī - no ugunsķurkiem, dziesmām, gaismas ceļā, rīta rasas. Un gribas ticēt, ka šī nakts vēl ilgi paliks prātā arī viesiem no Turcijas, Krievijas tālās Japānas un Taizemes.

Jāņi Turaidā nav izstāstāmi - tie ir jāizjūt. Bet, kas reiz izjutis, tam gribas atgriezties.

Elita Roze

ZIŅAS ĪSUMĀ

Ministru prezidents Valdis Dombrovskis izsūtījis Pateicības vēstules 1066 izcilākajiem vidusskolu absolventiem visos Latvijas reģionos, kuŗi ar teicamām sekmēm beiguši skolu un izcīnījuši augstu vietu mācību olimpiādās Latvijā un ārvalstīs. Šogad 12. klasi absolvēja 13 977 skolēni.

Daugavpils universitātes (DU) studiju un pētniecības centra atjaunotajā Ilgu pīlī 27. un 28.jūnijā notika **6. Sēlijas kongress**, ko rīkoja DU, Latvijas Zinātņu akadēmijas Humānitaro un sociālo zinātņu, Ķīmijas, bioloģijas un medicīnas zinātņu, kā arī Lauksaimniecības un meža zinātņu nodaļa un Sēlijas asociācija.

Dobeles slimnīcā 29.jūnijā, klātesot veselības ministrei Ingridai Circenei, atklāja rekonstruēto operāciju bloku un dzemdību operāciju zāli. Būtiski uzlabojumi veikti ķirurģijas, traumatoloģijas un ginaikoloģijas nodaļā. Darbu kopējās izmaksas - 705 000 latu; 599 000 Eiropas Reģionālās attīstības fonda fināncējums. Slimnīca nodrošina neatliekamo un plānveida palīdzību reanimācijas, terapijas, neiroloģijas, ķirurģijas, traumatoloģijas, ginaikoloģijas, dzemdniecības, pediatrijas un infekcijas nodaļā.

Ogres Centrālās bibliotēkas mobilā bibliotēka (BOKBUSSEN - bibliobuss), ko pirms 15 gadiem uzdāvināja labvēļi no Norvēģijas, ik mēnesi pie saviem lasītājiem lauku apvidos Ogres, Lielvārdes un Ķeguma novadā nobrauc 700 kilometrus. Bibliobusā ir izvietoti grāmatplaukti ar jaunāko literatūru, ērti divāni lasītājiem, ūdens, tualete un ceļojoša izstāde. Otrā mobilā grāmatu krātuve ceļo Grobiņas novadā.

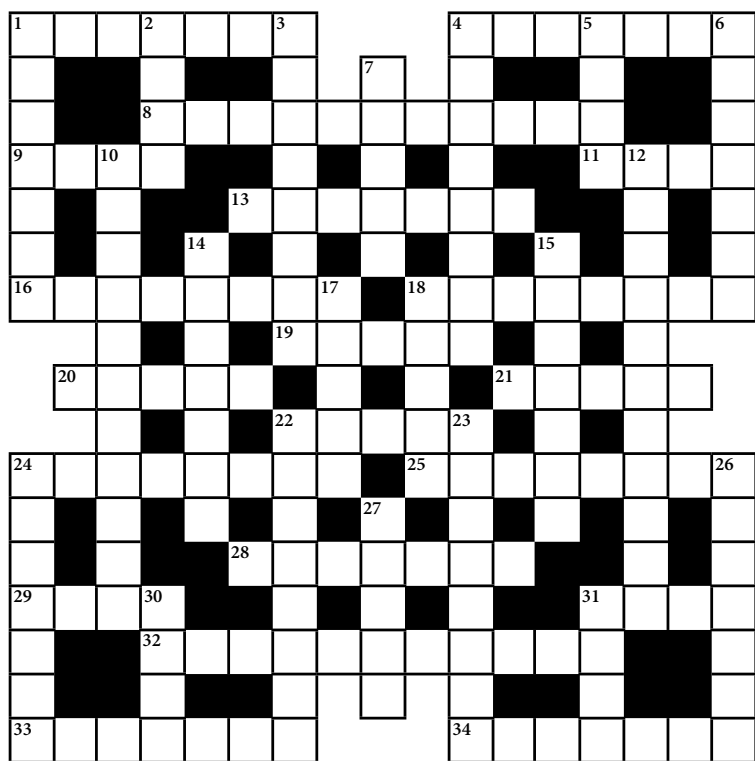
Daugavpīlī projekta „Informātīvi pasākumi trešo valstu pilsoņu integrācijai Es piederu Latvijai!” laikā 20 dažādu tautību jaunieši izveidoja četras minūti gaŗas īsfilmas *Es piederu Latvijai!*. Viņi paši veica scēnāristu, aktieŗu, režisoru, operātoru un mākslinieku pienākumus, kā arī apguva prasmi strādāt komandā.

SIA Neste Latvija visā Latvijā veic degvielas uzpildes staciju (DUS) modernizāciju, apliecinot rūpes par apkārtējo vidi un drošību. Ieguldīti vairāk nekā 1,4 miljoni latu. Arī turpmāk benzīnu un dīzeldegvielu ievēdis no *Neste Oil* rūpnīcas Somijā, skaidro *Neste Latvija* ģenerāldirektors Artu Airainens. Darbus plāno pabeigt līdz rudenim.

Liepājas SIA Lauma Fabrics, kas specializējusies mežģiņu un smalko adījumu ražošanā, apgrozījums pirmos piecos mēnešos pieaudzis par 9 % salīdzinājumā ar to pašu periodu 2011. gadā. Šogad darbā papildus pieņemti 36 darbinieki. Pieaudzis apjoms eksportam uz Lietuvu, Poliju, Ukrainu, Krieviju un Baltkrieviju.

Īsziņas sagatavojusi Valija Berkina

Krustvārdu mīkla Sastādījis Ēvalds Krollis

Līmeniski. 1. Paaugstinājums uz skatuves. 4. Otra lielākā sala Lielo Zunda salu grupā. 8. Pelēkais lācis, dzīvo Ziemeļamerikā. 9. Atlīdzība par darbu. 11. Riņķi. 13. Metalla tapas ar galviņu. 16. Tāds, kas paredzēts tikai kādam noteiktam mērķim. 18. 1000 vatu. 19. Skumjas, bēdas sakarā ar kāda nāvi. 20. Virieša vārds (jūn.). 21. Slimība, kam raksturīgs

lēkmjveida elpas trūkums. 22. Truls. 24. Akmeņlauzišu dzimtas augs ar krāšņiem vārpeida ziediem. 25. Apaļā plāksnītē sapsēts ārstniecisks pulveris. 28. Plāksnes (parasti ovālas) krāsu jaukšanai. 29. Neliels dzeŗamtrauks. 31. Nacionālā teātra aktieris (1895-1973). 32. Zobārsts. 33. Sistēmatisks ģeografijas karšu krājums. 34. Izcilas spējas (*disk.*).

Stateniski. 1. Administratīva lauku teritorijas iedalījuma vienība. 2. Sievietes vārds (okt.). 3. Tāds, kas attiecas tikai uz sezonu. 4. Kuŗu būves rūpnīcā - platforma kuŗu nolaišanai ūdenī. 5. Dānijai piederoša sala Baltijas jūrā. 6. Pagātnes priekšstati, kas saglabājušies apziņā. 7. Lāses. 10. Augstākā amatpersona ASV pavalstīs. 12. Lūpziežu dzimtas lakstaugi ar stipru smaržu. 14. Baznīcas ceremonijas. 15. Senajā Romā vēlētas amatpersonas tituls. 17. Meža veltes. 18. Pakāpeniski kļūt karstam. 22. Traģiski notikumi. 23. Atrast. 24. Pilnīga vienaldzība. 26. Kaltētas maizes šķēles. 27. Apģērba gabals. 30. Upe Spānijā. 31. Kuŗu piestātne.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 25) atrisinājums

Līmeniski. 1. Pūka. 3. Akas. 7. Aiviekste. 8. Sataustīt. 9. Balupe. 12. Emalja. 15. Acis. 17. Notīrīt. 18. Patuklis. 20. Telpa. 22. Kaiņiņi. 24. Pantera. 26. Starp. 27. Piekalt. 28. Liepāja. 29. Plerne. 32. Trenēt. 34. Konuss. 35. Ap-skaut. 36. Atklājums. 37. Apse. 38. Beja.

Stateniski. 1. Prakse. 2. Kavēt. 4. Kasetes. 5. Spelte. 6. Iekurs. 10. Aloja. 11. Pārtika. 13. Likme. 14. Ausma. 15. Atģīst. 16. Istra. 18. Papele. 19. Tinte. 21. Lāpīt. 22. Kūpēt. 23. Inese. 25. Rijas. 29. Pasakas. 30. Efa. 31. Nitaure. 33. Tabaka. 34. Kalsna.

REIZ, PIRMS SEŠDESMIT GADIEM

Māra Celle

**Dod, Dieviņ, kalnā kāpt,
Ne no kalna lejīnā,
Dod, Dieviņ, otram dot,
Ne no otra mīļi lūgt.**
(T.dz.)

Ja ir šai pasaulē kādi ļaudis, kuŗus Dieviņš ir uzklaušījis, kā to lasām šai tautasdziesmā, tad tie ir Visvaldis un Sigrīda Dzeņi.

Ši gada 31. maijā pagāja sešdesmit gadi, kopš prāvests Kristaps Valters (1904–1985) Daugavas Vanagu namā Bostonā salaulāja Visvaldi Dzeņi ar Zigrīdu Smiltens. Nupat 2. jūnijā Dzeņu pāris atcerējās šo jubileju draugu, radu un labvēļu pulcīnā viesu namā „Eglaine” Dobelē. Nē, Dzeņi nav dobelnieki, ne arī pa istam atgriezušies uz dzīvi Latvijā. Viņu galvenā dzīves vieta vasarās ir skaistā privātmājā blakus latviešu sabiedriskam īpašumam Katskiļos, bet pa ziemu viņus visbiežāk var sastapt viņu dzīvoklī Ņūdžersijas ziemeļos. Bet viņu neapslikstošā darbība, it sevišķi kā mecenātiem, sniedz pāri okeānam – no ASV līdz Latvijai.

Viņu mūžs ir bijis garš un raibs, kaut nekādā ziņā nevaram viņus saukt par veciem. Sidrabs viņiem matos ir un varbūt pat zelts zobos, bet viņu stāja, gaita un sejas vaibsti izstaro dzīves prieku un enerģiju, labestību, sirsnību un ieinteresētību par visu, kas ap viņiem notiek. Tikpat kā vienmēr redzam viņus kopā, bet Visvaldis un Sigrīda ir indivīdi, katrs ar savu raksturu, ar savu dzīves uztveri. Kad es viņus redzu stāvam sev blakus, man viņi augumā šķiet uz īso pusi, uz ko Visvaldis tūlī aizrāda, ka tāds nemaz nav, un savā laikā bijis pat pavisam stalts. Sigrīda viņam pie sāniem izskatās sīka, bet, ai, cik viņa nīpra un izdarīga! Kā tas var būt, ka viņu pirmdzimtais Pēteris ir iespaidīga garuma, tālu pārsniedzis savus vecākus? Sigrīda saka, ka viņas senči nāk no Rūjienas, kur visi vīri bijuši diža auguma. Visvaldim, kuŗš dzimis Naujienes dzelzceļa stacijā (apm. 12 km no Daugavpils), radu raksti ir raibu raibie. Daudziem nelaimējies, un tie nonākuši izsūtījumā. Visvaldim liktenis bijis labvēlīgāks, kaut viņš jau no 19 gadu vecuma par visu gādājis pats.

Visvaldis ar Sigrīdu iepazinās 1946. gadā Eslingenā. Drīz sekoja emigrācijas process, iekārtošanās jaunos apstākļos. Daudzus, kuŗi nometņu laikos bija viens otram ieskatījušies, liktenis izšķīra un izkaisīja dažādos virzienos plašajā pasaulē, lai nekad tie vairs viens otru neatrastu. Bet ar šai rakstiņā minēto pāri tā nenotika. Šie jaunie ļaudis, tāpat kā mēs citi toreizējie trim-

dinieki, jaunajā kontinentā sāka dzīvi no nulles. Sigrīda ar vecākiem nonāca Bostonā. Viņa Vācijā Štutgartes tehniskajā augstskolā bija sākusi studēt bioloģiju. Visvaldis jaunajā kontinentā uzsāka dzīvi Ņujorkā. Viņš vēl Latvijā bija paspējis trīs gadus studēt Latvijas lauksaimniecības akadēmijā. Mācības ar stipendiju turpināja Hohenheimas Lauksaimniecības universitātē Vācijā, kur 1948. gadā ieguvis diplomēta agronoma gradu, bet gadu vēlāk Dr. agronoma gradu. 1949. gadā iegūts diploms Piensaimniecības institūtā Vangenā. ASV viņš vadījis savu uzņēmumu „Dzenis Laboratories” Ņūdžersijā. Konstruējis lieljaudas siera ražošanas mašīnas un ieguvis vairākus patentus. Viņš pats sevi dēvē par „siera meistaru”.

Visvaldis uzskatīja, ka, pirms ņemt sievu, viņam ir jāiegūst

savu ASV mājvietu izvēlējamies Ņūdžersijas vidieni, kur apkārtnē latvieši visbiežāk pulcējas sabiedriskajā centrā „Priedaine”. Uzzināju, ka tur aktīvi darbojas vairāki Dzeņi. Brāļi Hugo un Bruno bija un vēl arvien ir „Priedaines” stūrakmeņi. Tad atklājās, ka tikpat nozīmīgs ir vēl kāds cits Dzenis, kuŗu mēdza dēvēt par „bagāto Dzeņi”, kas ar minētiem brāļiem nav rados. Tas izrādījās Visvaldis Dzenis. Viņš, būdams sekmīgs uzņēmējs, kas mācējis gudri rīkoties ar saviem līdzekļiem, ir dziļi pārliecināts Latvijas patriots un latviešu lietas atbalstītājs. Viņš spēlē ievērojamu lomu, pieliekot savu plecu un atverot naudas maku, lai sekmētu latviešu sabiedriskās un it sevišķi jauniešu vajadzības. Kad „Priedainē” vajadzēja jaunas, modernas virtuves iekārtas, tās nofinansēja V. Dzenis.

Visvaldis un Sigrīda Dzeņi 60 gadu kāzu jubilejā

laba izglītība, jābūt finansiāli nodrošinātam. Starplaikā viņš gandrīz katru piektdienas vakaru ap pusnakti sēdās autobusā, lai dotos uz Bostonu, kur sešos no rīta pie savām nandurvīm viņu gaidīja mīļotā meitene. Pēc divām dienām, svētdienas vakarā, Visvaldis atkal sēdās autobusā, lai pēc tikpat kā negulētām vairākām naktīm pirmdienas rītā dotos uz darbu. „Kā es to varēju izturēt, tagad man grūti saprast,” šodien saka Visvaldis. Varētu domāt, ka Visvaldis citīgi medijās noskatīto meiču, bet Sigrīda saka: „Nebija nemaz tik viegli viņu dabūt!” Pēc sešiem gadiem viņi tomēr dabūjās.

Dzīvodama daudzus gadus Kalifornijā, es par tādiem Dzeņiem austrumkrastā tomēr nekā nebiju dzirdējusi. Tas viss mainījās, kad 1998. gadā par

Kad vajadzēja līdzekļus, lai veiktu remontus lejas stāvā, arī tur ar savu ārtavu piedalījās V. Dzenis. Ar ievērojamām summām viņš gadu no gada ir atbalstījis latviešu jauniešu izglītības centienus. Ar viņa palīdzību pirms nedaudz gadiem no Ņujorkas DV nama uz Priedaini pārveda Latviešu Tautiskā mantojuma krātuvi, kuŗu šodien vada Lilija Tomass. Tur izstādītos tautiskos tērpus, cimdus, rotas un keramiku šodien piestāj apbrīnot ne tikai latvieši, bet arī daudzas amerikāņu kultūras cienītāju grupas. V. Dzenis pats ar šiem ziedojumiem nekad nedižojās, bet visi zina, ka viņš ir viens no ārzemju latviešu devīgākajiem mecenātiem.

Tāda pati attieksme manāma arī Latvijā, kur Dzeņu pāris bieži cemojas. Kur vien ļaudis

pulcējas, šķiet, ka tikpat kā visi grib izteikt Dzeņu pārim pateicību. Dzimtenē ar Vitolu fonda stipendijām studijas turpina neskaitāmi stipendiāti, ko atbalstījuši Dzeņi. Allažos Visvaldis Dzenis palīdzējis savam brālēna dēlam Gunāram izveidot kokapstrādes uzņēmumu, nostādījis to uz stabiliem pamatiem, kur šodien pilnu laiku jau ir nodarbināti 250 darbinieki.

Dzeņu pāris laidis pasaulē četrus bērnus – trīs meitas un dēlu. Pirmdzimtais ir Pēteris, tagad kaulu chirurģs Ņujorkā. Viņš ar dzīvesbiedri, filipiniešu izcelsmes skaistuli Estrellitu, kādreizējo medicīnas māsu, arī bija ieradusies uz svinībām Dobelē. Viņu ģimenē aug seši bērni. Dzeņu meitas pa visām trim pagaidām sagādājušas četrus pēcnācējus. Tātad Visvaldim un Sigrīdai ir desmit mazbērnu, visi dzimuši ASV. Cik zinu, vecvecāki ir gādājuši, lai tiem visiem būtu bijusi iespēja kaut vai reizi apciemot Latviju.

Maija beigās saņēmām ielūgumu piedalīties Dzeņu pāra 60. kāzu jubilejas svinībās Dobelē. Ne brīdi nešaubījāties, ka mēs gribam tur būt klāt. Braucot pa Zemgales klajumiem gar koši dzeltenī ziedošajiem rapšu laukiem, cauri Jelgavai, pāri Lielupei, garām Latvijas Lauksaimniecības universitātes iespaidīgajai ēkai (Jelgavas pilij), mūs apsveica gan lietūs šaltis, gan saules stari un draisks vējš. Netālā Dobeļe ir labi sakopta, jauka pilsētiņa, kuŗā viegli orientēties. Nebija grūti arī atrast vajadzīgo viesu namu „Eglāji”, kuŗa priekšā jau bīdījās kāds ducis automobiļs.

Kā Dzeņiem radās doma rīkot savu jubileju tieši Dobelē? Pirms gadiem V. Dzenim radusies ciešā sadarbība ar vienu savu stipendiāti Valentīnu Suvokovu. Tā viņam stāstījusi par savu dzimto pusi Dobeļi, par to, ka tur ir 4 hektāru liels ceriņu dārzs, ko izveidojis dārzkopis un selekcionārs Pēteris Upītis. V. Dzenis to ļoti gribējis redzēt, un tā radusies interese par Dobeļi un kontakts ar tās ļaudīm. Arī mēs, kāzu jubilejas viesi, paspējām apciemot iespaidīgo, plašu slavu ieguvušo ceriņu dārzu, kuŗā augot ap 600 neticami lielas dažādības ceriņu krūmu un vēl citi brīnumskaiti augi. Mums bija piešķirta gāde, kas izvadāja pa plašo dārzu un pastāstīja detaļas par zīmīgiem ceriņkrūmiem, no kuŗiem daudziem doti vārdi, it sevišķi godinot kādus P. Upītiem tuvus māksliniekus, dzejniekus un gleznotājus.

Šopavas Dobeles vidusskolas koŗa „Sadziedis” jauniešus uz ASV acinājis diriģents Andrejs Jansons, lai tie uzstātos dažādos Ņujorkas dievnamos, kā arī latviešu sabiedrībai Katskiļos. Jaunieši krājuši naudu ceļojumam, tomēr tās pietrūcis. To padzirdējis, V. Dzenis, ne mirkli nešaubīdamies, pievienojis iztrūkstošo summu. Kādu? To viņš neatklāj – tipiski viņam. Bet ar viņa palīdzību jaunieši tikuši uz Ņujorku un Katskiļiem, uzstājušies ar savu dziedāšanu

un piedzīvojuši skaistas dienas. Pateicībā V. Dzenim par finansiālo atbalstu, jaunie koristi (apmēram 25 puīši un meitenes) piedalījās Dzeņu kāzu jubilejas svinībās. Atsevišķā viesu nama telpā noklausījāties viņu koncertu. V. Dzenis bija viņiem piekodinājies, ka grib dzirdēt „tikai tautasdziesmas, nekādas šlāgerus vai ča-ča-ča”. Un tā arī bija – tautastērpos ģērbtie vidusskolēni, meitenes ar ziedu vainagiem galvās, mūs sajūsmīnāja, dziedot savās skanīgajās, jauneklīgajās balsīs virkni tautasdziesmu enerģiskā diriģenta Raimonda Bulmera vadībā. Nobeigumā koŗa un viesu priekšā nostājās arī Dzeņu pāris. Viņus apsveica ar ziediem un aplausiem. Izrādās, Visvaldis arī ir skanīga tenora balss īpašnieks. Viņš mūs patīkami pārsteidza ar solo priekšnesumu, nodziedot Straumes Jāņa sacerētās dziesmas visus četrus pantus: „Pie Baltijas jūras, kur ziemeļis šņāc, un daba vēl stingra un cieta, Kur bangas pret klintīm šķeldamās krāc, tur latviešu dzimtenes vieta”.

Pie klātiem galdiem sasēdās vairāk nekā 40 viesu, viņiem piedroģās arī visi vidusskolas koristi. Galdi lūza no garšīgiem latviskiem ēdieniem, slaidās vāzēs gozējās krāšņas, garķātains rozēs, kallas un lilijas. Bija apsveikumi un citas galda runas. Jauniešu gals pēc katras runas uzsāka kādu dziesmu, pārējie viesi viņiem entuziastiski piedroģās. Imanta Nāģele nodziedāja apsveikuma dziesmu, sevi pavadot uz ģitāras.

Pie vārda tika arī paši jubilāri. Visvaldis Dzenis sīkāk pastāstīja par savu dzīves gājumu, par sekmīgi izveidoto uzņēmējdarbību, par to, ka dzīvē vajag mācēt izmantot iespējas, kas kādreiz arī prasa uzdrošināšanos riskēt. Visvairāk man palikuši prātā viņa padomi, kā mums katram, neatkarīgi no vecuma vai turības, nepārtraukti ir jāvirza sava dzīve produktīvās slīdēs. Protams, likteņa sakrītība spēlē savu lomu, tiem, kuŗus aizveda moku ceļos uz Sibīriju, lielas izvēles nebija. Bet mums, kam bija lemts izglītoties un dzīvot brīvajā pasaulē, izvēle bija un ir vēl arvien. Katram cilvēkam, teica V. Dzenis, ir jādod pārējai pasaulei kaut kas no sevis. Ja mums ir kāds Dieva dots talants, kāda gudrība, kādi līdzekļi – ar tiem ir jādalās. Nav nekāda māka, ne vajadzība lepoties ar naudu vai talantu, ja mēs to paturam tikai sev. Tikai „dots devējam atdodas”.

Mēs ar Ojāru pateicāmies Visvaldim Dzenim par viņa draudzību un labajiem, skubinošajiem vārdiem. Dzeņu jubilejas viesībās varēja nojaust, ka Visvaldim ar Sigrīdu pateicību parādā ir simti, ja ne tūkstoši.

Novēlam Visvaldim un Sigrīdai Dzeņiem piedzīvot vēl daudz baltu dieniņu!

**Ai, dzīvīte, ai, dzīvīte,
Pie dzīvītes vajadzēja:
Vieglu roku, vieglu kāju,
Laba, gudra padomiņa.**
(T.dz.)

Mums jāpiemin izsūtītie brāļi un māsas, lai nekad vairs neatkārtojās netaisnība

Pa mazu lauku ceļu gāju,
Kur vasara visapkārt zied,
Un draugus tālē iedomāju,
Kas tumšu sājpu ceļu iet.
Kārlis Skalbe

Baltiešu 1941. gada 14. jūnija aizvesto piemiņas sarīkojums Sietlā sākās ar svinīgu dievkalpojumu latviešu ev. lut. baznīcā, to vadīja draudzes mācītāja Daira Cilne un igauņu mācītājs

Hendriks Laurs (*Hendrik Laur*). Maijai Riekstiņai spēlējot ērģeles, jaunieši tautastērpos ienesa Latvijas, Lietuvas un Igaunijas karogu. Pie latviešu karoga stāvēja Pēteris Apsītis, Diāna Atvara un Marisa Veja-Rogaine. Svētos rakstus lasīja Katriāna Zommere, Kristi Urv-Vonga (*Urv-Wong*) un Rims Miksis (*Rimas Miksys*).

Daira Cilne angļu valodā teica sprediķi, kas ļoti aizkustināja. Mācītāja atgādināja, ka mēs nekad nedrīkstam aizmirst šausmīgo 1941. gada 14. jūniju, kad notika masu deportācijas, daudzus Latvijas, Lietuvas un Igaunijas iedzīvotājus izvedot uz Padomju Savienības vergu nometnēm. Tūkstošiem vīriešu, sieviešu, bērnu un sirmgalvju tika sablīvēti aizrestotos lopu vagonos un vesti uz austrumiem. Ceļā, kas ilga vairākas nedēļas, daudzi vagonos nosmaka vai nomira badā, jo nedabūja ne ūdeni, ne maizi. Kopš tās liktenīgās nakts pagājis 71 gads. Kāpēc mums par to vēl jārunā? Vai nebūtu labāk to visu aizmirst un domāt par gaišāku nākotni? Mācītāja uzsvēra, ka mēs nedrīkstam nepiemīnēt šo (kā arī izsūtīšanas 1949. gada 25. martā), jo mūsu pagātne veido mūsu nākotni. Aizvestie mocekļi bija mūsu brāļi un māsas. Mums tas jāatceras, un par to jārunā, lai li-

dzīga netaisnība nekad vairs neatkārtotos.

Sieviešu ansamblis „Sigulda” Maijas Riekstiņas vadībā skaisti nodziedāja Bruno Skultes „Aijā”. Mācītājs H. Laurs igauņu valodā spēcīgā baritona balsī dziedāja „Mūsu Tēvs debesis”. Lietuviešu koris nodziedāja A. Kacanauska „Marija, Marija”.

Pēc dievkalpojuma sarīkojuma apmeklētāji pulcējās Sietlas latviešu nama zālē. Sarīkojuma programai daudz laika un izdomas bija veltījusi Vaira Pelēke-Kristofera (*Christopher*). Viņa izteļojās, kāda varēja būt skaistā Latvijas vasaras jūnija nakts, kad Latvijas iedzīvotāji gatavojās Līgosvētkiem, nevis 14. jūnija naktij, kas lika visai tautai sastingt šausmās. Igaunų kopas priekšsēde Kristi Urv-Vonga deklamēja nezināma autora dzejoli „UNI” un rādīja mākslinieka Īlo Tonta (*Īlo Tõnts*) zīmējumu „Atmiņas no deportācijas” slidītes. Lietuviešu koris Dainius Vaicekonis vadībā un kokles pavadījumā nodziedāja dziesmu „Stoviu aš parimus” (*Lost in Thought I Linger*). Godalgoto lietuviešu skolēnu mākslas darbu slidītes par deportācijām rādīja Irēna Blekisa (*Blekys*), nolasot izvilukumus no izsūtīto bērnu dienasgrāmatām. (Šo sacensību rīkoja *The Genocide*

and Resistance Research Center of Lithuania.)

Latviešu priekšnesumu daļā Inta Vīsta (*Wiest*) lasīja angļu valodā tulkotu Pētera Aigara dzejoli „Sarkanais vilciens”. Dzejoļa sākumdaļā, vidū un beigās Vaira Pelēke-Kristofera spēlēja daļas no kantātes „Sarkanais vilciens”, ko komponists Juris Kulakovs sacerēja 2005. gadā. Šo diženo kantāti orķestris, koris un solisti Latvijā atskaņo Aizvesto piemiņas dienas sarīkojumā. Klausītāji bija tik ļoti aizkustināti, ka zālē iestājās drāmatisks klusums.

Maijas Riekstiņas vadībā ansamblis „Sigulda” kopā ar vīriem nodziedāja lirisko Raimonda Paula „Pacel galvu, baltā māt” ar Jāņa Petera vārdiem un vareno Jāzepa Vītola „Gaismas pils”. Skanēja brīnišķīgi!

Beigās sarīkojuma apmeklētāji, D. Vaicekonim spēlējot klavieres, nodziedāja igauņu, latviešu, lietuviešu un ASV himnu.

Draudzes dāmu komitejas locekles aicināja visus pakavēties saviesīgā pēcpusdienā. Apmeklētāju groziņu cienasta galds bija bagātīgs. Paldies rīkotājiem un visiem, kuŗi piedalījās aizvesto piemiņas sarīkojumā. Baltiešu kopienu locekļi cer, ka šādi sarīkojumi kļūst par ikgadēju tradīciju.

JCJ

Foto: Arvo Verkamers (Vercamer)

Pie Latvijas karoga (vidū) stāv Diāna Atvara un Pēteris Apsītis

Latviešu tautas sēru dienas atcere Indianapolē

Latviešu organizāciju padome Indianapolē (ILOP) 1941. gada 14. jūnijā aizvestiem veltīto atceres aktu rīkoja 17. jūnijā Indianapolē latviešu sabiedriskā centra telpās. Pēc sarīkojuma dalībnieku kopā nodziedātās ASV himnas atceres aktu ar īsu, bet sirsniņu, lūgšanu ievadīja ILOP priekšsēdis Valdis Dričs. Pēc lūg-

Kirchnerē atskaņoja Jāņa Ivanova „Prelūdiju” un Arvīda Žilinska kompozīciju „Teika”. Klausītāji godināja koristus un māksliniecī ar ilgiem aplausiem.

Svētku runu teica ILOP priekšsēdis Valdis Dričs. Viņš pastāstīja par saviem piedzīvojumiem Latgalē, komunistiem pārņemot varu, izsūtīšanām un ļaunu arestiem

„Pēc koncerta mēs redzējām sarkanarmijas tanku kolonnas ar sarkaniem karogiem un baru vietējo komunistu līdzskrējēju, skanēja ļoti skaļa krievu mūzika. Koristi un tauta bija bailēs un sašutumā – Latviju okupē sarkanarmija! Bija liels apjukums – neviens nezināja, kas notiks. Apmēram pēc mēneša vietējā valdība tika nomainīta. Par jaunajiem vadītājiem iecēla plēgurus un sabiedrībā nevēlamas personas. Rudenī sākās cilvēku aresti. Bieži bija jāapmeklē politiskās sapulces. Kādā no sapulcēm piedalījās Augusts Kirchneris, viņš runāja par atbrīvošanu no buržuju varas un cildināja kolhozu dibināšanas labumus. Vietējās draudzes pārstāvji pārsteidza A. Kirchneru ar vēstuli, ko manas mātes brālēns publiski nolasīja. Vēstulē bija norādīts uz referenta aplamī-

ķermeņi komunistu spīdzināšanās bija drausmīgi sakropļoti. Tiem, kuŗi tos redzēja paši savām acīm, vēl tagad, pēc daudzajiem gadiem, šie skati dažkārt rādās sapņos. Tie, kuŗi neko tamlīdzīgu nav redzējuši, ir laimīgi cilvēki, un nevienam nenovēlu tādu piedzīvojumu kā daudziem vecāka gadagājuma latviešiem Baigajā gadā! Mēs, savu dzīvību glābdami, atstājam savu dzimteni un mājas, taču esam laimīgi cilvēki. Mūsu dzīve ārzemes ir bijusi laba, bet mēs nedrīkstam aizmirst tos, kuŗi gāja moku ceļu. Pie mīnēsim viņus! Atcerēsimies viņus ar cieņību un mīlestību – viņi ir īstie Latvijas varoņi!” aicināja Valdis Dričs.

mēja daļu no Noriļskas mocekļiem veltītā Ritas Gāles dzejoļa „Tik nesakiet, ka viņu vairs nav”.

Pēc sarīkojuma oficiālās daļas organizāciju dāmas sanāksmes dalībniekus cienāja ar kafiju un maizītēm.

Ir atmiņas, kas nezūd, ir notikumi ko aizmirst nedrīkstam – sarīkojumā mums tika atgādi-

Dzied Indianapolē latviešu biedrības koris Aijas Brugmanes vadībā

šanas un Latvijas valsts himnas Indianapolē latviešu biedrības koris diriģentes Aijas Brugmanes vadībā sarīkojuma apmeklētājus iepriecināja ar labi sagatavotām skanīgām dziesmām no XIII vispārējo ASV latviešu Dziesmu svētku krājuma. Pianiste Velta

1941. un 1949. gadā. Kopā ar māti viņš piedalījies Dziesmu svētkos Daugavpilī un dzirdējis prezidenta Kārļa Ulmaņa runu un tās beigu vārdus: „Jūs palieciat savās vietās, es palikšu savā.” Klausītāji nav sapratuši, ko tas nozīmē.

bām un pat meliem. Nedēļu vēlāk par to viņš samaksāja ar savu dzīvību! Mūsu ģimene no izsūtīšanas paglābās vietējā mežā un vāciešus, protams, uzņēmām kā glābējus. Pēc vāciešu ienākšanas sākās apcietināto meklēšana. Daudzus atrada nošautus, citu

Indiānapoles DV apvienības biedri nolika puķes pie aizvesto pieminēkļa centra laukumā. Pie pieminēkļa Nora Ceriņa dekla-

Nora Ceriņa un Gunārs Kancs piemiņas brīdī pie Aizvesto pieminēkļa Indianapolē latviešu sabiedriskā centrā

nāts par tik tālo un tomēr tuvo pagātņi mūsu tautas vēsturē. Paldies rīkotājiem!

EVK

Ņujorkas draudzes Salas baznīcas 45. gada svētki

Gājiena priekšā archibiskaps Arnolds Lūsis, godasardzē stāv guntiņas un mazskauti

Trīsvienības svētkos 3. jūnijā Salas baznīcas draudzē tika svinēta draudzes jubileja, jo pagājuši 45 gadi, kopš archibiskaps Arnolds Lūsis iesvētīja Longailendas latviešu pašcelto

dievnamu. Dievkalpojumu vadīja mācītājs Laris Saliņš, tajā kristīja Lailu Emmu Drulli. Vecāki ir jauni latvieši: Diāna Pelkausa un Jānis Drulle. Abi uzauga tepat Longailendā un

bija atsūtījuši apsveikumus. Dāmu komitejas priekšniece Ilze Beiniķe pasniedza novada priekšniekam čeku par \$2500, ienākumu no nesenās dāmu komitejas rīkotā krāmu tirdziņa.

iepazinās Katskiļu nometnē. Kristībās piedalījās Emmas vecvecmāmiņa Silvija Richtere. Kristības jubilejas dievkalpojumā vijoli spēlēja Una Tone, ērģeles – Irēne Upeniece Jasuta.

Pēc dievkalpojuma lejas zālē jubilejas svinības vadīja Ņujorkas draudzes Salas novada vecākais Jānis Riekstiņš. Ņujorkas draudžu valdes locekļi un novada pārstāvji

Vilmārs Beiniķis, Raimonds Kerno un Jānis Riekstiņš Salas baznīcas jubilejas svinību apmeklētājiem pasniedza glāzi vīna. Draudzes jaunietes piedāvāja siltus pirādziņus un jānūsieru. Ilze Beiniķe bija izcepusi svētku kliņģeri.

Apmeklētājiem bija iespēja apskatīt Salas novada fotoalbumus, kuņu melnbaltos attēlos atspoguļota Salas novada aktīvā darbība aizritējušo 45 gadu laikā.

Ēriks Niedritis

Draudzes meitenes gatavoja izdalīt pirāgus, priekšā Lilija Bobele (Lily Bobel), aizmugurē no kreisās Klēra Frīza (Claire Freas), Hloja Bobele (Chloe Bobel) un Greisa Frīza (Grace Freas)

Sarīkojums aizvesto piemiņai Grandrapidos

Grandrapidu organizāciju padome, kuņas prezidējoša organizācija šogad ir Grandrapidu latviešu katoļu draudze, 17. jūnijā latviešu biedrības namā rīkoja 1941. gada 14. jūnijā aizvesto piemiņas atceres aktu. To ar lūgšanas vārdiem ievadīja Līga Gonzalesa, pieminot izsūtītos Latvijas iedzīvotājus.

viesi un runas teicēju, Latvijas 50 gadu okupācijas muzeja vēsturnieci Leldi Neimani, Z. Zadvinskis piebilda, ka muzejs atklāj vēsturi patiesības gaismā.

„Esmu Latvijas 50 gadu okupācijas muzeja vēsturniece, audiovizuālā krājuma glabātāja. Muzejā strādāju 14 gadu. Mūsu krātuves uzdevums ir apzināt

mums jāpiemin deportācijās, bēgļu gaitās, okupācijas laikā pārdzīvotais? Kāpēc mums vajadzīgs okupācijas muzejs? Kāpēc tieši jaunajai paaudzei tas svarīgs? Uz to atbild dzejniece, mana ilggadējā kolleģe Anda Līce: *Laikam gan ikvienam būs gadījies plēst no kāda pušuma apseju. Tad ir tā, it kā uguns izskrietu*

tika likvidēta. Jau pirmajās nedēļās un mēnešos apcietināja valsts augstākās amatpersonas. Pazuda cilvēki, kuri uzdrošinājās kritizēt. Sākās intelīģences iznīcināšana, pirmā padomju okupācijas posma represiju kulmināciju sasniedzot 1941. gada 14. jūnijā deportācijās. 1941. gada 14. jūnijā izsūtīja

tik daudz sāpju, cerību un mīlestības, ka pietiek visiem, kas grib šajā brīdī tik neizprotamā pasaulē apzināties savu vietu. Ikvienam ir dota iespēja, liecinot ar savu dzīvi, ietekmēt notikumus nākotnē un kļūt par vārdu teikumā, ko kādreiz lasīs citi.

Lelde Neimane pateicās

Sarīkojumā aizvesto piemiņai runu teica Latvijas 50 gadu okupācijas muzeja vēsturniece Lelde Neimane

Organizāciju padomes priekšnieks Z. Zadvinskis pateicās visiem sarīkojuma dalībniekiem par atblastu, vācot ziedojumus. Viņš uzsvēra, ka nav daudz tautu pasaulē, kuņām ir tik daudz nezināmu kapu kā latviešiem. 1941. gadā un vēlāk izsūtītie uz Gulaga nometnēm piedzīvoja neaprakstāmas ciešanas, daļu izsūtīto notiesāja uz nāvi un nošāva. No 1941. gadā izsūtītajiem vīriešiem lielākā daļa aizgāja bojā pirmo divu gadu laikā no bada, slimībām un nelaimes gadījumiem. Latviešu tauta to nedrīkst aizmirst. Z. Zadvinskis citēja Andreja Eglīša vārdus: „Ja mēs aizmirstam pagātņi, mums nav tiesības uz nākotni. Aizmirst pagātņi ir iznīcināt sevi un savu tautu.”

Iepazīstinot ar šī sarīkojuma

vēl dzīvos okupācijas laika vēstures lieciniekus un pierakstīt viņu atmiņas, jo tās ir vēstures avots. Ar tādu mērķi arī strādājam šeit, ASV. Okupācijas muzeja audiovizuālajā krājumā patlaban ir aptuveni 2100 videoliecību. Tostarp ir gan 1940./41. gadā apcietināto un tiesāto, 1941. gada 14. jūnijā deportēto, leģionāru, kara laikā sarkanarmijā mobilizēto, vācu laikā represēto, bēgļu gaitās devušos, Padomju Savienības pēckara filtrāciju nometņu izcietušu, nacionālo partizānu, atbalstītāju, nevardarbīgās pretošanās dalībnieku, 1949. gada 25. martā deportēto, disidentu, citu okupācijas notikumu liecinieku stāsti,” stāstīja Lelde Neimane.

„Kāpēc mēs to darām? Kāpēc mums jāzina vēsture? Kāpēc

Rīcības komitejas locekles Aizvesto piemiņai sarīkojumam Grandrapidos; no kreisās: Līga Gonzalesa, Česa Cibulka, Lidija Tarbunas, Paulīne Zadvinska, Terēze Vāvere, Marija Visocka

cauri sirdij. Tā es sajūtu dzīvo vēsturisko atmiņu, izskrien cauri kā uguns. Bet ne tikai sāpe. Arī lepnums, kauns un pateicība. Tieši ar šo uguni atmiņas ir svētīgas un nepieciešamas. Tāpat kā bērnbā jāpotējās pret bakām, kas var vēlāk izkēmot cilvēka seju, no mazām dienām ir jātrenē sava vēsturiskā atmiņa, jo tā mūs vēlāk pasargā no kroplās domāšanas. Katra nokavētā diena nozīmē to, ka vēlāk būs jāpieliek divkārtas pūles, iespējams, bez panākumiem. Tas tāpat kā ar dārza ravēšanu – vieglāk to darīt, kamēr nezāles mazas.

1940. gada 17. jūnijā Latvijā iesoļoja Sarkanās Armijas vienības. Latvijas valsts isā laikā

vairāk nekā 15 000 Latvijas iedzīvotāju, 1949. gada martā vairāk nekā 43 000. Otrā pasaules kara laikā bēgļu gaitās devās apmēram 200 000 iedzīvotāju. Kamēr vēsture ir tikai raksts un cipari, tie mums daudz neko neizsaka. Pagātne ar videoliecību – dzīvo atmiņu stāstu mūs uzrunā personīgi, ļauj kļūt iejūtīgākiem un apzināties vēstures mācības. Izpratne izaug no zināšanas.”

Runu beidzot, Lelde Neimane vēlreiz citēja Andas Līces vārdus: *Dzīvās vēstures atmiņu mēs apgūstam gan emocionāli, gan ar prātu. Kaut arī daudz kas ir gājis zudumā, Okupācijas muzejā kā upes deltā ir sanests*

visiem par muzeja atbalstīšanu, jo tas darbojas galvenokārt ar saziēdotiem līdzekļiem.

Lidija Tarbunas un Olga Jansone nolāsija Aleksandra Peļēča dzejoļus „Baigais gads” un „Dēlu saucēja”. Pianists Dāvids Heinze atskaņoja L. Bēthovena „Patētiskās sonātas” otro daļu – *Adagio cantabile*.

Sarīkojuma beigās visu organizāciju dāmas Paulīnes Zadvinskas vadībā piedāvāja bagātīgu mielastu, kuņā bija liela ēdienu izvēle. Maltīte un ziedojumu akcija Latvijas 50 gadu okupācijas muzejam sagādāja 4600 dolāru.

Z. Zadvinskis

LIELA JUBILEJA KLĪVLANDĒ

Ziedi, ziedi un vēl vairāk ziedu.

Ik mēnesi Klīvlandes latviešu pensionāru apvienības rīkotās sanāksmēs ar ziedu apsveic grupai piederīgos dzimšanas dienās, kas iekritušas attiecīgajā mēnesī. Bet 16. maijā katrs, kas ienāca Klīvlandes apvienotās draudzes sarīkojumā zālē, līdzīnēna vismaz pa ziedam. Un

Vairāki organizāciju pārstāvji priekšniekam Resnim bija pie-teikušies uzrunāt jubilāri no pults un izteikt daudzbalssīgu paldies. Tā Klīvlandes apvienotās draudzes un dāmu komitejas vārdā Ieva Daukša pateicās Kalniņa kundzei par tiem ilgajiem gadiem, kad viņa, būdama draudzes ērģelniece, bagātināja dievkalpojumus ar brīnišķīgu ērģeļu spēli. Maija

Grendze, pārstāvot Klīvlandes latviešu biedrību, atcerējās sadarbību ar jubilāri un viņas un atbalstu Klīvlandes latviešu biedrības pasākumiem. *Anda Cook*, Klīvlandes latviešu koncertapvienības pārstāve, atgādināja viesiem, ka Kalniņa kundze bija viena no KLK iedvesmotājām, kas uzsāka šo pirmo, visilgāk ASV darbojošos latviešu apvienību. Klīvlandes latviešu apvienotās draudzes skolas pārzine Nora Renerte izteica pateicību par sadarbību ar skoliņu. Komponiste un Latviešu kultūras

mūzikas skaņas, jo mūzikas skaistums visu mūžu bijis Kalniņa kundzes būtības daļa. Pianists Jānis Zemzars atskaņoja vairākas Brāmsa kompozīcijas.

Kā jau parasts pie pensionāriem, ziedus saņēma arī citi šā mēneša jubilāri, un saiets noslēdzās ar gardu mielastu. Kalniņa kundzes ģimene bija gādājusi par tortēm, neizpalika arī viņš.

Kalniņa kundze un viņas ģimene izsaka pateicību Norai Balodei, Livijai un Indrim Eidemaniņiem, Veltai un Dr. Guntim Kalniņam, Ritai Kaugurai, Klīvlandes latviešu kredītbiedrībai, un Drs. Ilzei un *Rich Švarciem* par dāsnajiem ziedojumiem Gaŗezera, Klīvlandes latviešu biedrībai, un Klīvlandes latviešu koncertapvienībai jubilejas sakarā.

Latīņu vārdi *logos* un *gnosis* abi apzīmē zināšanu, bet zināt var ar prātu – *logos* – vai ar sirdi – *gnosis*. Elza Kalniņa savas dzīves 100 gadu pūrā līdztekus ir krājusī sirds un prāta gudrības, vadot pilnīgu dzīvi un aplaimojot līdzcilvēkus. Savas meitas Ilzes Lāces un mazbērnu Indras un Markus mīlestības apstarotai un apgādātai, Kalniņa kundzei vēl joprojām ir tieksme gremdēties mūzikas brīnumā un apstarot arī citus.

Par to viņai pateicamies un vēlām turpināt gaitu pa skaistuma takām.

Anda Sūna Cook

Elza Kalniņa ar mazmeitu Indru Lāci

ikviens devās ziedus pasniegt Elzai Kalniņai, kas svinēja savu 100. dzimšanas dienu.

Puķes kārtojās vāzēs, kas jau iepriekš bija novietotas uz skatuves, galdiem, pat uz grīdas. Apvienības priekšsēdis Jānis Resnis izteicās, ka Kalniņa kundzes meita un mazbērni gādājuši par ziediem savas mātes/vecmāmiņas gadu gaitā.

Un pati jubilāre viesu vidū bija smaidīga, runīga, un laipna. Un skaista.

Par skaistumu angļu filozofs un rakstnieks *Roger Scruton* nesen izteicies, ka skaistums ir pilnīga dzīve, as pilnīgi dzīvota, lai padarītu bagātīgāku dzīvi saviem līdzcilvēkiem. Un tāds secinājums pilnīgi attiecas arī uz Elzu Kalniņu, par to liecināja kuplais laimes vēlēšanu pulks, katrs gribēja jubilāri apmīļot un skandēt tai kādu veselības vēlējumu.

biedrības TILTS pārstāve Dace Aperāne apsveikuma vēstulē sumināja jubilāri visu ASV koncertapvienību vārdā.

Viscaur suminājumiem vijās

Klīvlandes latviešu koncertapvienības pārstāvji, *Anda Sūna Cook*, *Astrīda Ridere*, *Daina Lasheima*, *Brigita Millere*, *Elza Kalniņa*, *Iļona Kise (Kisis)*, *Maija Grendze*, *Rita Kaugura*, *Viktors Millers*

Jāni pilsētā

Jau ceturto gadu svinējām „Jāņu pilsētā” – Mineapoles-St. Paulas latviešu draudzes nama lejas telpās. Sanāca ligotāji –

daži, lai iedziedātu Jāņu dziesmas nedēļas nogales svinēšanai, bet citi ieradās, jo netika uz ligošanu laukos. Telpas izpušķoja Ivars

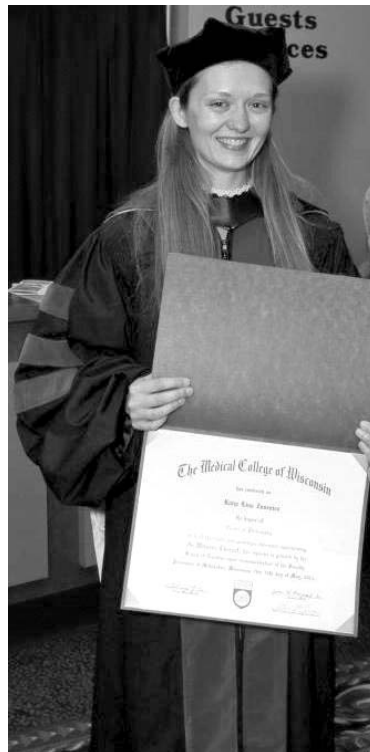
Zemmels ar meijām un lapotiem koku zariem. No līdzpaņemtiem ozolkariem un pilniem spaiņiem lauku puķēm pirmie ligotāji pina sev un citiem vainagus. Daži atnāca ar jau nopītiem vainagiem un saviem alus kausiem. Ligošanu vadīja Elga Pone ar palīdzību, Ilze Kļaviņa iepazīstināja ar Jāņu ticējumiem un paražām, Zinta Pone dažām dziesmām spēlēja pavadījumu ar akordeonu. Gājām arī rotaļās, vīri un sievas sadalījās divās grupās un viena otru apdziedāja. Dzeŗot Jāņa Pauļa Skujiņa pašdarināto alu, mielojoties ar jāņusieru un ligotāju atnestajiem gardumiem, pavadījām jauku, jautru, tradicionālu ligovakaru, lai gan ugunskura vietā bija jāiztiek ar sveču gaismu.

M.Z.

Trīs Jāņi – Jānis Grāvītis, Jānis Zeltniņš, Jānis Skujiņš

Kajai Zušēvicai piešķirts doktores grāds

Kajai Zušēvicai 2012. gada 18. maijā *Medical College of Wisconsin* piešķīra doktores grādu (PhD) *Public and Community Health* nozarē. Viņai turpat piedāvāja darbu programmā *Post-doctoral Fellowship, Genomics and Ethics*.

Kaija Zušēvica deŗo Milvoku deŗu kopā „Metieniņš”, ir Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības draudzes padomes locekle un darbojas vanadžu apvienībā. Kaija strādājusi Gaŗezera un Milvoku Plkv. Oskara Kalpaka skolā. Viņa ir biedre organizācijas *American Public Health Association*, *American Society for Bioethics and Humanities*, *American Society of Human Genetics*, *National Coalition for Health Professional Education in Genetics*, *American School Health Association* un *Wisconsin Public Health Association*.

Aizvesto baltiešu piemiņas dievkalpojums Klīvlandē

Tāpat kā iepriekšējos gados tradicionālo baltiešu piemiņas dievkalpojumu aizvestajiem rīkoja Klīvlandes baltiešu komiteja. Ariana Daukša bija gādājusi, ka dievkalpojumā godināja Rūtiņu U. un Sibīrijas bērnus, kuri tika izsūtīti mazi.

pie lietuviešu katoļu baznīcas. Baznīcā bija apmēram 120 dievlūdēju. Gandrīz 100 no viņiem piedalījās sadraudzības brīdī draudzes nama lielajā zālē, kur īsu informātīvu programmu vadīja Baiba Caunīte. Visi sarīkojuma dalībnieki atveidoja Bal-

Priekšā no kreisās: mācītāji Džozefs Beisvaiss, Sarma Eglīte, Pauls Barbīns, aizmugurē: Gunārs Raņķis, Vilmārs Kukainis, Hans Rūss, Karina Rūsa, Milita Nasvīte, Viktors Nasvītis, Beatrise Pautiene, Kārlis Dinbergs

Dievkalpojumu vadīja Klīvlandes apvienotās latviešu ev. lut. draudzes mācītāja Dr. Sarma Eglīte, Klīvlandes latviešu baptistu draudzes mācītājs Dr. Pauls Barbīns un Klīvlandes Svētā Kazimira katoļu draudzes priesteris Džozefs Beisvaiss (*Joseph A. Bacevice*). Divas dziesmas nodziedāja soliste, soprāns Agnese Dzērve, Līgai Zemesarājai spēlējot pavadījumu. Karogu godasardzi vadīja Vilmārs Kukainis, Kārlis Dinbergs nesa Latvijas, Gunārs Raņķis – ASV karogu; Igaunijas karogu nesa Hans Rūss (*Ruus*), Lietuvas – Viktors Nasvītis (*Nasvytis*). Baltiešu vienotības zilsarkandzeltenās krāsas karogu šoreiz izkāra pie draudzes nama ieejas, līdzās ASV karogam, kā tas jau vairākkārt darīts

tijas ceļu, kurā savulaik Latvijā piedalījās Helena Caune un viņas mazmeita Laura Tomko. Baibai Caunītei sarīkojumu organizēt palīdzēja komitejas locekļi mācītājs Pauls Barbīns, kaseris Vilmārs Kukainis un Irēna Delviga. Sarīkojumā piedalījās arī komitejas locekļi, kuri nav latvieši – sekretāre Beatrise Pautiene, Karina Rūsa (*Ruus*) un Milita Nasvīte (*Mylita Nasvytis*), kā arī emeritējies priekšsēdis Andreas Traks. Liels paldies visām dāmām par sagādāto bagātīgo cienastu. Izdevumus palīdzēja segt Latviešu Klīvlandes kredītsabiedrības, Klīvlandes latviešu biedrības un lietuviešu kredītsabiedrības „Taupa” dāsnie ziedojumi.

Vilmārs Kukainis

Dārza svētki Detroitas sv. Pāvila latviešu draudzes īpašumā

Tradīcijas Detroitas latviešu sabiedrībā tiek uzturētas spēkā. Gadiem aizsteidzoties, izveidojies īpašs ikgadējo sarīkojumu izkārtojums, kurš Detroitas latviešiem nemainīgi atgādina par latviešu organizācijas, tā arī šogad, 3. jūnija svētdienas saulainajā rīta pusē Farmingtonhilas sv. Pāvila latviešu draudzes īpašumā pēc rīta dievkalpojuma, ko vadīja draudzes mācītāja Aija Graham

Dārza svētkos hamburgeru cepšanas mācā savu meistarību apliecināja (no labās) Uldis Vītiņš, viņam palīdz Vilnis Tropš

Svinību laikā Detroitas latviešu sabiedrībā savu 92. dzimšanas dienu svinēja latviešu draudzes ilggadējā locekle un sabiedriskā darbiniece Anna Žukova. Viņu sveic draudzes pārstāve Valija Rēvalde

rūpēm savas latviskās identitātes un draudzes diakons Fricis Sīpols uzturēšanā kopējos saietos un BP, uz Dārza svētku svinēšanu svinībās. Par to rūpējas Detroitas pulcējās ne vien dievkalpojuma

apmeklētāji, bet arī visi pārējie ļaudis, kuriem dievkalpojums gāja secen, lai tajā pašā laikā varētu parūpēties par Dārza svētku mielasta izdošanu. Tā kā debesīs drūzmējās mākoņi, vairākums Dārza svētku dalībnieku tomēr izvēlējās iekšējai, lai gan ne mazāk interesanti, sēžot pie galdiem sabiedriskās ēkas ārpusē, bija pavērot hamburgeru un desu sagatavošanu, līdz tie, no karstogļu restēm sasniedza viesu šķīvjus ar iepriekš sagatavotām bagātīgām piedevām. Par tām bija parūpējās latviešu sabiedrisko organizāciju dalībnieces sv. Pāvila latviešu draudzes dāmu komitejas vadītāju Intas Stakles un Dainas Blites vadībā. Smaržu viļņi ar dūmu piedevām no hamburgeru sagatavošanas, kas notika pieredzējušā grilēšanas meistara, sv. Pāvila latviešu draudzes locekļa Ulža Vītiņa vadībā, piepalīdzot Vilnim Tropam no Detroitas Daugavas Vanagu organizācijas, klātesošajiem rosināja ēstgribu un vēlmi pakavēties pie bagātīgi klāta Vasaras svētku cienasta galda.

Ar sevišķu apsveikumu tika godāta sv. Pāvila latviešu draudzes ilggadējā locekle Anna Žukova. Viņa šajā dienā sasniedza 92 gadus, un, priecājoties par gaviļnieces možuma paraugu klātesošajiem nodziedāja "Daudz baltu dieniņu ...". Apsveicama bija bērnu ierašanās svētkos, kas kopā ar saviem vecākiem bija ieradušies prāvā skaitā. Jaunākās paaudzes čalas un līksme bija labs viesību papildinājums svētku noskaņai. Jāpiebilst, ka bērni un viņu vecāki katru svētdienu nopietni strādā pie repertuāra sagatavošanās Tautas deju lieluzvedumam 13. latviešu Dziesmu svētkos ASV, kas jūlija pirmajā nedēļā notiks Milvoskos.

Sirsniņu pateicību sv. Pāvila latviešu draudzes dāmu komiteja izsaka visiem čaklajiem palīgiem, kuri palīdzēja sagatavot ikgadējo Vasaras svētku sarīkojumu. Uz redzēšanos latviešu rudens sarīkojumos Detroitā!

Teksts un foto: Dzidra Tropa, Detroitā

Meklēju draudzīgus latviešus Losandželosā, kas **izīrētu istabiņu** rīdzinieci labākajos gados uz dažām nedēļām oktobra mēnesī.

Lūdzu rakstīt uz e pastu – benitta2@inbox.lv

**Lasiet
tīmeklī!**
www.laiks.us

**NAUDAS PĀRSŪTĪJUMI
UZ LATVIJU**

**Kārtojam nodokļu un citus
maksājumus Latvijā!**

Baltic Financial Services
19 N. Mountain Ave.,
Montclair, NJ 07042-1810

**Latvijas
mežu darbinieku
vīru kora**

“SILVICOLA”

**Koncerts: Ar Milvoku
Dziesmu Svētku
repertuāra atskaņām**

Priedainē

Ceturtdien, 12. jūlijā

Plkst' 7 PM

Ieeja \$ 25

APDROŠINĀJUMI

JUMS

UN

JŪSU

ĢIMENEI

KOPŠ

1952. GADA

215.635.4137
info@LRFA.org
www.LRFA.org

XIII Latviešu Dziesmu svētkos ALA rīko un aicina:

No 4. līdz 7. jūlijam Hyatt Regency viesnīcā Atrium aicinām jūs apciemot Amerikas Latviešu apvienības (ALA) stendu, informācijas un grāmatu galdu.

Ceturtdien, 5. jūlijā, no 9:00 līdz 11:00 ALAs Izglītības nozare aicina latviešu skolu skolotājus un pārzines uz kafiju un neformālām pārrunām. Būs grāmatu galds, informācija par latviešu skolām ASV. Vieta: Hyatt Regency, Lakeshore A&B telpās.

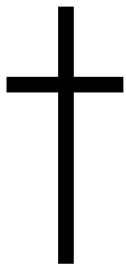
Sestdien, 7. jūlijā, no 9:00 līdz 11:00 ALA rīko satikšanos: "ALA, kafija un pīrāgi".

Aicinām gan individuālus, gan organizāciju pārstāvjus atnākt uz vieglām brokastīm, iepazīties ar valdes locekļiem un ar ALAs darbu. Vieta: Hyatt Regency, Atrium.

- Līdztekus plkst. 9:00 – pārrunas par temu „Amerikas latviešu sabiedrības vēsture: Kā to saglabāt un nodot tālāk?”, jeb atskats uz šī gada aprīlī Mineapolē notikušo Trimdas latviešu archīvu un materiālās kultūras konferences gaitu un rezultātiem.
- Plkst. 10:00 – tikšanās ar Amerikas latviešu organizāciju pārstāvjiem par latviešu centru vajadzībām un nākotnes plāniem.

Papildus informācija ALAs mājas lapā: www.alausa.org

Dieva mierā aizgājusi mūsu mīlā mamma un omīte

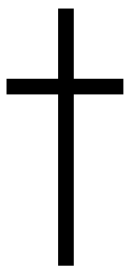
HELGA DAGMARA HARTMAN (Celmiņš), dzim. ELISKALNS

Dzimusi 1918. gada 12. maijā Mazsalacā, Latvijā,
mirusi 2012. gada 4. jūnijā Albany, New York

*Tev zeme bija svēta, kur piedzimi
Tev valoda mīla, ko runāji.
Tev tālos ceļos pagura kājas
Un svešā malā apstājās sirds.
Lai tavš gars atrod ceļu
Uz mīlo dzimteni...*

Mīlestība nekad nebeidzas...
NEAIZMIRSTAMĀ PIEMIŅĀ VIENMĒR PATURĒS
MEITAS LAIMA CELMIŅŠ UN MĀRA PUŠPURS
MAZDĒLS ERIK KUSKO
MAZMAZMEITAS REBECCA UN NICOLE KUSKO

Dieva miera aizgājusi mūsu mīlā

MAIJA V. PRIEDE, dzim. NARUNS

Dzimusi 1929. gada 19. janvārī, Jaunaucē, Latvijā,
mirusi 2012. gada 29. martā, Burbank, Illinois

Mīlā piemiņā paturēs
VĪRS JĀNIS, DĒLI PĒTERIS UN ANDREJS
MEITA ANNA
MAZBĒRNI KRISTEN, PETER, LAUREN, LARISSA, MATTHEW UN DAISY
MAZMAZBĒRNI AIDEN UN LEXI

*Trūkst Tavas mīlās balss,
Trūkst Tavas labās sirds,
Tik ārkartīgi trūkst Tevis pašas*

Dieva mierā aizgājis mūsu mīlais

DZINTARS ĀBELĪTE

Dzimis 1928. gada 11. jūlijā Jelgavā,
miris 2012. gada 30. maijā Island Heights, N.J.

Viņu mīlā piemiņā paturēs
MĀSA BRIGITA LĀTVIJĀ
BĒRNI ASTRĪDA, INGRĪDA AR ALEX,
EDGARS AR KIM, PAULS AR LOREEN,
MAZBĒRNI ĀDAMS AR AMANDU,
LARISSA AR RYAN, MIEKA, MICHAEL,
TATIANA, ISABELLA, ALEXANDRS,
MAZ-MAZBĒRNI AUTUMN, AVERY, MAIJA

*Gan mīlestībā klusi
Par Tevi as'ras birst,
Ko sirds ir zaudējusi,
To tā vairs neaizmirst.*

Dieva mierā aizgājis
mūsu biedrs

PĒTERIS OLŠTEINS

Dzimis 1922. gada 12. jūlijā Rīgā,
miris 2012. gada 17. maijā St. Paulā, MN

*Kā putni aiziet dusēt
Gar vakara debess malu,
Tā aiziet mūsu draugi
Uz kluso mūžības salu.
Kārlis Skalbe*

Viņu mīlā piemiņā un pateicībā pieminēs
MINESOTAS AKADĒMISKĀS KOPAS BIEDRI

Anatols Lapiņš mūžībā

Aprīļa beigās mūžībā tika aizsaukts pasaules mēroga automobiļu dizainers ar latvisku izcelsmi Anatols Lapiņš. Auto pasaulē gan šī Latvijas emigrantu dēla uzvārds vairāk pazīstams kā *Lapine*, turklāt ar uzsvaru uz burta „i”. Gandrīz divdesmit gadus (no 1969. līdz 1988. gadam) Anatols Lapiņš bija sporta automašīnas *Porsche* dizaina studijas vadītājs Vācijā.

Pieminot šo izcilo personību, nedaudz atskatisimies viņa dzīves gājumā.

Anatols Lapiņš dzimis Rīgā, 1930. gada 23. maijā. Tēvs bijis vācu izcelsmes latvietis, māte – krieviete. Tādēļ ģimenē runājuši kā vācu, tā arī latviešu un krievu valodā. Kad sācies Otrais pasaules karš, ģimene izlēmusi bēgt uz Rietumiem. Tēvs bija laikus sapratis, ka pie komunistiem klāsies sliktāk kā pie fašistiem, un no diviem ļaunumiem izvēlējies mazāko. Sākumā ģimene nonāca okupētajā Polijā, bet pēc tam – Vācijā. Kaņam beidzoties, Lapiņu ģimeni bēgļu gaitas bija aizvedušas līdz Hamburgai. Tur Anatols pabeidza skolu un sāka strādāt *Daimler-Benz* automobiļu rūpnīcā, kas tolaik atradās angļu jurisdikcijā. Taču Lapiņu ģimene, tāpat kā daudzi viņu laikabiedri, sapņoja par emigrāciju kaut kur tālāk no sagrūtās Eiropas. Cilvēki meklēja iespējas izbraukt uz ASV, Kanadu, Austrāliju, pat Dienvidāfriku un citiem pasaules reģioniem. Lapiņi par mītnes zemi izvēlējās ASV. Kamēr ģimene gaidīja imigrācijas atļauju uz Amerikas Savienotajām Valstīm, Anatols vēl paguva nostrādāt Hamburgas rūpnīcā trīs gadus par praktikantu mehāniķi, bet pēc tam iestājās unikālajā rūpnīcas Virsbūves skolā (*Wagenbauschule*), kur tika gatavoti aviācijas, kuģniecības un automobiļu dizaineri un virsbūvju speciālisti.

Ģimene emigrēja uz ASV 1951. gadā. Tā kā Anatols jeb Tonijs, kā viņu Amerikā visbiežāk mēdza saukt, tik ļoti mīlēja automobiļus, dzīves ceļi viņu aizveda uz Detroitu – Amerikas automobiļu galvaspilsētu. 1952. gada janvārī jauneklīs dabūja darbu *General Motors* koncerna virsbūvju izstrādes nodaļā. Viņu pieņēma darbā par inženiera palīgu. Toreiz vajadzēja strādāt pie trīs klašu virsbūvēm, kurām *General Motors* bija piešķīris burtus A, B un C. Ar burtu A apzīmēja *Chevrolet* un *Pontiac*, ar B – *Oldsmobile* un *Buick*, bet ar C – *Cadillac*. Taču vēl pastāvēja kāda īpaša nodaļa, kas nodarbojās ar „neformālo” izstrādi – *Chevrolet Corvette* sporta automobiļa projektu –, kuru toreiz neviens no *GM* vadības neuzskatīja par īpaši svarīgu. *Corvette Studio* galvenais dizainers bija japāņu izcelsmes amerikānis Larijs Šinoda. Lapiņš kļuva par viņa galveno inženieri. Abi kopā nostrādāja 11 gadus. Kad pagājušā gadsimta sešdesmitajos gados autosports ASV piedzīvoja asus kritiķu uzbrukumus un Vašingtonā sāka uzskatīt, ka neko vairāk kā traumas un nāvi tas neenes, abi inženieri tomēr turpināja savu darbu pagrīdē. Tajā laikā *General Motors* direktoru padomē ne par vienu sporta automobiļa projektu vairs nevēlējās pat dzirdēt. Bet Bils Mitčels, kurš drīz nomainīja

Hārliju Ērlu *GM Styling Department* viceprezidenta amatā, par savu naudu noīrēja pagrabā telpas un uzturēja personisko „Studiju X”, kurā Anatols kopā ar Lariju un kādu italiešu modelģaldnieku uz savu galvu būvēja sporta Korvetes, mēģinot ar balstiekārtas piestrādi atrisināt vadāmības problēmas un glābt no bojāejas *Chevrolet Corvair*. Mitčela privātā „Studija X” kļuva par vietu, kur tika radīti paši interesantākie tā laika *General Motors* projekti, piemēram, divi unikāli pilnpiedziņas sacīkšu bolidi *CERV (Chevrolet Experimental Racing Vehicle)* un eksperimentālais 1959. gada *Corvette Stingray*, kura stilu Šinoda attīstīja otrās paaudzes sērijveida Korvetē. Tāpēc interesants šķiet fakts, ka visi šie automobiļi tika izstrādāti pretēji *GM* vadības gribai. 1965. gadā tomēr „Studijas X” vadītājs Mitčels, nevēloties sabojāt savā pakļautībā strādājošo inženieru karjeru, veiksmīgajai kopdarbībai pielika punktu un aizsūtīja Lapiņu strādāt uz *GM* Eiropas nodaļu Vācijā, bet Šinoda sāka vadīt kādu Detroitas dizainstudiju.

Pateicoties viņa rosībai, tika izlaists slavenais 1969.–1977. gadu *Diplomat V8*. Kad darba laiks *Opel* tuvojās noslēgumam, Lapiņš ar sievu nolēma Amerikā vairs neatgriezties. Viņi, gluži vienkārši, nevēlējās sūtīt bērnus amerikāņu skolā. Nācās meklēt labi apmaksātu darbu turpat Vācijā. Draugi ieteica saistīties ar auto kompāniju *Porsche* un iepazīstināja viņu ar tās galveno izpilddirektoru Feriju Porši.

Lapiņa dzīvē sākās jauns posms – *Porsche* posms. Tas arī atnesa viņam vislielāko slavu. Sākumā Ferijs Porše palūdza Lapiņu noorganizēt viņam ekskursiju uz *Opel* poligonu Dūdenhofenē, jo arī *Porsche* kompānija gatavojās līdzīga centra izbūvei Veiszkā. Vēl pēc vairākām šādām tikšanās reizēm ar vadību Lapiņam *Porsche* kompānijā jau tika piedāvāts galvenā dizainera amats. Viņš šo augsto amatu pieņēma un 1969. gadā ar ģimeni pārbrauca dzīvot uz Štutgarti.

Lapiņa vadībā tika modernizēts *Porsche G* sērijas 911. modelis, paplašināts modeļu diapazons un izstrādāti tādi modeļi kā 924., 928. un 944. Pastāv uzskats, ka vēl šodien no viņa veikuma varētu mācīties daudzi dizaineri.

Mūža novakari Lapiņš pavadīja Vācijā, dzīvojot vienā no Bādenbādenes pilsētas zaļajiem rajoniem. Viņš dzīvoja visai pieticīgā divstābu dzīvoklī kādas savrupmājas 3. stāvā. Būdam jau pensijā, Lapiņš vēl paretam lasīja lekcijas automobiļu augstskolu studentiem.

Kad maija sākumā pasauli pāršalca sēru vēsts, ka izcilais dizainers aizgājis mūžībā, nāves cēlonis netika atklāts, bet ir zināms, ka viņš nomiris 2012. gada 30. aprīlī 81 gada vecumā savās mājās Bādenbādenē.

Anatols Lapiņš bija pārsteidzoša likteņa cilvēks un spilgta personība, kas ar savu dzīvi un darbību spējis dot ievērojamu ieguldījumu auto dizaina nozares attīstībā. Ne velti krievu žurnālists Leonīds Golovanovs izdevuma „Auto Review” 2001. gada 16. numurā ir izteicies, ka par Lapiņu esot jārakstā nevis raksts, bet gan grāmata.

Materiālu sagatavoja
Marta Jance

Mīlā māte

**RASMA KALNIŅŠ,
dzim. SVOTS**Dzimusi 1918. gada 23. jūnijā Alūksnē, Latvijā,
mirusi 2012. gada 20. maijā Green Cove Springs, FL

Saldu dusu

DĒLS JĀNIS LAPSĪTIS, MEITAS LIJA LAPSĪTIS APPLEBERRY,
EDITE KALNINS MOULTON AR ĢIMENI

Mūžībā aizgājis mūsu mīlais

BONARS EGLĪTISDzimis 1923. gada 17. martā Koknesē,
miris 2012. gada 5. jūnijā Toronto

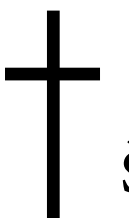
PAR VIŅU SĒRO SIEVA MIRDZA UN MĀSA BALVA BERĶE AR ĢIMENI LATVIJĀ

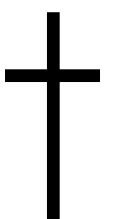
Mūžībā aizgājusi mūsu mīlā draudzene

**GUNDA ŠMITS,
dzim. IKERTS**Dzimusi 1921. gada 27. decembrī Bauskā, Latvijā,
mirusi 2012. gada 3. jūnijā Bedfordā, MA*Pie rokas ņem un vadi,
Kungs, mani pats...*

Mīlā piemiņā paturēs

ULDIS UN EDĪTE DELVIKS
FRANCIS UN LUDMĪLA KUPRISS
UN PĀRĒJIE DRAUGI BOSTONĀ

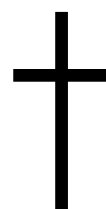
Mana mīlā bērnības draudzene

**Dr. ĒRIKA
ŠMITS-ŠMILLERS-BURROUGHS**Dzimusi 16. februārī 1919. gadā Harbinā,
mirusi 22. jūnijā 2012. gadā Floridā, aizgājusi mūžībā*Mīlestība nekad nebeidzas*Viņu piemin
VĪRS TOMS,
MAIGA, ABE

Mūsu sirsnīgais draugs

fil! JURIS STRAUTIŅŠDzimis 1933. gada 16. jūlijā Rīgā,
miris 2012. gada 18. maijā Durham, PASērās pieminot
GERSICANIA'S KONVENTS

Dieva mierā aizgājis

GUNĀRS CIMBULISDzimis 1925.g. 7. septembrī, Ogrē, Latvijā,
miris 2012.g. 24. maijā, Ņujorkā, ASVMīlestībā atcerēsies
KRUSTMEITA VIJA, ALVIS, DACE, GUNTIS UN LĪGA
AR ĢIMENĒM ASV, KANADĀ UN LATVIJĀ
*Ir tuvām sirdīm grūti
Šai brīdī šķirsšanās,
Bet mīlestība gūta,
Tā nekad neatstās.
(Nikolajs Kalniņš)*

Dieva mierā aizgājusi mūsu mīlā

**AUSMA ĒRGLIS,
dzim. MEŽUS**dzimusi 1925. gada 17. janvārī, Bauskā
mirusi 2012. gada 16. jūnijā, Monroe, N.Y.Mīlā piemiņā paturēs:
VĪRS JĀNIS, DĒLS JĀNIS,
VEDEKLA AIJA AR MAZMEITĀM ANDRU UN INTU,
MĀSA ĀRIJA AR DĒLU ILMĀRU,
RADI UN DRAUGI ASV UN LATVIJĀ*Mēs klusējot paliekam šai krastā,
Vēji šalkos un mierinās mūs,
Bet tava vieta, kas bija šai dzīvē,
Vienmēr mūsu atmiņās būs.*

filistrs

**VILIS
VĀRSBERGS**

dz.1929.g. 1 jūnijā – miris 2012.g. 22 aprīlī

STUDENTU KORPORĀCIJA VENTONIA

„Sit tibi terra levis.“

*Īsa, īsa Jāņu nakts
Par visām naksniņām.
Te satumsa, te uzausa
Te saulīte gabalā.
(Latv. t. dz.)*Ar lielām skumjām paziņojam,
ka Saulgriežos – Līgo naktī aizgāja aizsaulē**ANNA AUZERE,
dzim. PĒTERSONE**1921. gada 5. maijā Rīgā,
2012. gada 24. jūnijā Sananselmo, KalifornijāPateicībā Dievam par viņas skaisto, garo mūžu un viņas
devumu visiem cilvēkiem,
kuriem bija tā laime ar viņu šai dzīvē būt kopā.SĒRO: MEITA – ILZE JURKĀNE UN ZNOTS JĀNIS JURKĀNS
DĒLS – PĒTERIS JŪLIJS AUZERS UN VEDEKLA DŽOANNA BOUZA-AUZERE
MAZDĒLS – ALEKSANDRS VALENTĪNS AUZERS*Saulīt' tecēj tecēdama,
Es paliku pavēnī.
Nava savas māmuliņas,
Kas iecēla saulītē.
(Latv. t. dz.)*

SPORTS

Toronto aizvadītas 15. ALA un 59. ASV latviešu meistarsacīkstes

Maija pēdējā nedēļas nogale Ziemeļamerikas latviešiem jau ilgus gadus saistās ar sporta sacensībām. Šoreiz ikgadējās, ASV jau 1954. gadā aizsāktās, meistarsacīkstes notika 26. un 27. maijā Toronto, uzņemot basketbola, volejbola un hokeja spēlētājus no dažādām Ziemeļamerikas malām, tālākam sportistam, šķiet, ierodoties no Teksasas.

Tomēr ar skumjām jāatzīmē, ka vienību skaits ir strauji sarucis. Jāceļ, ka tas ir bijis tikai dažādu apstākļu sagādāšanās dēļ un nākamgad atkal varēsim sekot līdzīsi vismaz desmit volejbola vienību cīņām, bet šoreiz piedalījās tikai četras vīriešu un divas sieviešu volejbola vienības, un trīs basketbola vienības. Toties ļoti sasparojušies bija hokeja spēlētāji. Lai arī šis sporta veids meistarsacīkstēs ieviests pavisam nesen, tomēr Toronto bija ieradušās četras vienības – divas no Toronto, viena no ASV (ko papildināja Toronto spēlētāji) un viena vienība no Kvebekas, kas piesaistīja uzmanību gan ar savu krašņo ietēru, gan skaļajiem faniem.

Sportistiem sastājoties atklāšanas parādē, 15. ALA un 59. ASV latviešu meistarsacīkstes atklāja Latvijas goda konsuls Ontario Īmants Purvs, vēlot lai tā draudzības sēkla, kas tiek šodien iestāta, zeļ un plaukst arī turpmāk.

ALA Sporta nozari nesen pārņēmušais Toms Trautmanis izmantoja izdevību, lai pateiktos ilggadējam nozares vadītājam Visvarim Ģigam par to, ko viņš ir darījis un ko darīs vēl arī turpmāk, lai sporta gars latviešos nepazustu.

ASV Rietumkrasta valsts sporta pārvaldes priekšnieks Valdis Ķeris solīja, ka nākamgad noteikti būs komandas arī no ASV rietumkrasta un pēc kādiem gadiem viņi uzņems sportistus meistarsacīkstēs Sanfrancisko vai Losandželosā.

Mājas tēvs un Latviešu Sporta apvienības Kanadā valdes priekšsēdis Modris Lorbergs pateicās visiem, kas ir piedalījušies šo spēļu rīkošanā, īpaši izceļot Latviešu Nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā jauniešus, kā arī lielākos ziedotājus – Daugavas Vanagu Kanadā valdi un Toronto nodaļu un LNAK Izglītības un kultūras fondu. Tāpat pateicība pienākas arī visiem sportistiem, kas ieradušies un uztur šo tradīciju.

Basketbolā kausu iegūst Kanasas vienība

Meistarsacīkstēs pirmie cīņas parasti sāk basketbolisti, vēl pirms atklāšanas parādes. Šogad piedalījās trīs vienības – Kanadas LSAK, Ņujorkas "Rakte" un Kalamazū LSK. Pirmajā dienā izspēlējot visām vienībām savā starpā, Ņujorkas komanda palika neuzvarēta. Dienas rezultāti bija šādi: Kanada-Kalamazū (54:52), Ņujorka-Kalamazū (44:32), Ņujorka-Kanada (42:40), līdz ar to Kalamazū vienībai izkrītot no tālākas sacensības, neskatoties uz to, ka viņu spēlētājs Janka Keizers bija

rezultatīvākais pirmajā dienā, abās spēlēs kopā iegūstot 33 punktus.

Svētdien, 27. maijā, atkal rīta agrumā, Kanadas un Ņujorkas basketbolisti jau bija laukumā, lai cīnītos par kausu. Kanadas spēlētāji strauji sāka spēli, acīmredzot nopietni nolēmuši aizstāvēt pagājušā gadā izcīnīto kausu, un jau pirmo puslaiku beidza ar ievērojamu pārsvaru – 42:29. Gan spēles temps, gan Kanadas pārsvars saglabājās arī otrā puslaikā, un spēle beidzās ar rezultātu 74:58, un Valža Pālena sakomplektētā vienība jau otro gadu pēc kārtas izcīnīja zelta medaļas. Savukārt Ņujorkas "Raktei" jau piekto gadu pēc kārtas finālspēlē neizdodas izcīnīt uzvaru, saņemot sudraba medaļas.

Uzvarētāji basketbola turnīrā ar izcīnīto kausu

Rezultatīvākais spēlētājs meistarsacīkstēs bija Ādams Galuppo no Ņujorkas, kopā izcīnot 62 punktus. Viņš arī saņēma Imanta Štāla piemiņas balvu par izcilu darbību uz un ārpus sporta laukuma. Savukārt par labāko basketbolistu meistarsacīkstēs tika atzīts Kanadas spēlētājs Justins Ķimens, saņemot L.K.A! balvu. Rezultatīvākie spēlētāji Kanadas komandā bija Justins Ķimens un Toms Lokmanis, iegūstot 45 punktus.

Par sportiskāko vienību meistarsacīkstēs tika atzīta Kalamazū LSK, kas saņēma Mārtiņa Stulpiņa piemiņas balvu.

Vīriešu volejbolā sīva cīņa par pirmo vietu

Parasti Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkšu galvenais sporta veids ir vīriešu volejbols, kur piedalās visvairāk vienību, tomēr šogad vienību skaits bija sarucis līdz četrām, turklāt mājiniem – torontiešiem sastādot divas vienības. Abas dienas ritēja spraigās cīņās, sestdien, 26. maijā vienībām spēlējot savā starpā katrai ar

Volejbola sacensību uzvarētāji

katru. Pēc pirmās dienas Toronto pirmā vienība – Toronto I AS palika neuzvarēta, visus pretiniekus pārspējot ar 3:0. Kalamazū LSK pret Čikāgu nospēlēja 2:1, Kalamazū LSAK pret Toronto TKO – 2:1, un Čikāga pret Toronto TKO – 2:1.

Līdz ar to svētdienas rītā pusfinālā tikās abas Toronto vienības, ar rezultātu 3:0 uzvarot pirmajai komandai. Savukārt otrā pusfinālā spēlēja Kalamazū LSK uzvarēja Čikāgu ar 3:1.

Cīņā par trešo vietu Toronto TKO komanda, neskatoties uz līdzinējiem zaudējumiem un sportistu savainojumiem, kapteiņa Konrāda Ozola vadībā saņēma visus spēkus un uzvarēja Čikāgas spēlētājus divos setos (25:15, 25:19). Jāpiezīmē, ka uz Toronto TKO spēlētāju kreklu piedurknēm bija redzami nelieli iniciāļi OBK – mūžībā aizgājušā lielā volejbola entuziasta un ilggadējā LSAK priekšsēža Olgēta Kurciga piemiņai.

Protams, vispragākā izvērtās cīņa par pirmo vietu, jau trešo gadu pēc kārtas tiekoties divām spēcīgām vienībām – iepriekšējā gada uzvarētājiem Toronto I AS (kapteinis Aldis Strīpnieks) un Kalamazū

LSK. Pirmo setu ar 25:22 uzvarēja Toronto, tomēr nākamos divos spēcīgāki bija Kalamazū volejbolisti (25:21, 25:20). Tā kā ceturto setu atkal uzvarēja Toronto (25:18), tad izšķirīgais palika piektais sets, kas tika aizvadīts sīvā cīņā, lai arī varēja sajūst sportistu nogurumu. Neskatoties uz Markusa Trences spēcīgajām gremdēm, ar rezultātu 15:12 uzvarēja Kalamazū LSK, izcīnot meistarsacīkšu čempionu titulu.

Markus Trence (Toronto I AS) saņēma labākā gremdētāja balvu, savukārt Pauls Ejups (Kalamazū LSK) – labākā volejbolista balvu.

Kur pazudušas volejbolistes?

Sieviešu volejbolā meistarsacīkstēs vienmēr ir bijis neliels komandu skaits, tomēr bija skumji skatīties, ka šogad par čempionu titulu cīnījās tikai divas vienības – Kalamazū LSK un Kanadas LSAK, līdz ar to viņām bija tikai divas spēles, ko abas ar 3:0 pārliecinoši uzvarēja Kalamazū spēlētājas. Marga Galēna izcīnīja meistarsacīkšu labākās volejbolistes titulu un Larisai Grīnberga – labākās gremdētājas titulu.

Dāmu volejbols

Hokejs lēnām izcīna meistarsacīkstēs ievērojamu vietu

Lai arī hokejs meistarsacīkšu programmā ir iekļauts tikai dažus gadus, šoreiz tas gandrīz pārspēja citus sporta veidus, sarīkojot aizraujošu turnīru ar četrām komandu piedalīšanos. Miķelim Vasarājam ir izdevies Toronto latviešu hokejistus piesaistīt tik kuplā skaitā, ka viņi ne tikai varēja izveidot divas vienības, bet aizdot savus spēlētājus pat ASV komandai. Vislielākais prieks bija par Kvebekas vienības ierašanos, kas ienesa meistarsacīkstēs sportiski jautru noskaņojumu ne tikai ar saviem tērpiem un komandas garu, bet arī ar skaļiem līdzjutējiem.

Pirmajās spēlēs Toronto I hokejisti tikās ar ASV vienību, to uzvarot ar 9:1, bet Toronto II komanda uzvarēja Kvebekas spēlētājus ar 8:4. Līdz ar to pirmā pusfinālā sacentās uzvarētāji – abas Toronto vienības, pirmajai komandai uzvarot ar 8:3, un Kvebeka ar ASV, kvebekiešiem amerikāņus izslēdzot no turpmākas cīņas, uzvarot spēli pagarinājumā ar 4:3.

Otrā pusfinālā Kvebekas hokejisti atzina Toronto II ievērojamu pārkumu (10:5), līdz ar to paliekot trešajā vietā.

Finālā, gandrīz 100 skaļu un aizrautīgu skatītāju klātbūtnē, tikās abas Toronto vienības, pirmajai komandai izcīnot uzvaru ar 8:5. Nav jau arī brīnums, jo šajā vienībā spēlēja meistarsacīkšu labākais hokejists Dāvis Kuksis, kas kopumā guva 12 vārtus.

Hokeja sacensību uzvarētāji

Toronto II labākais spēlētājs bija pagājušā gada MVP Mārtiņš Mežulis, Kvebekas vienībai visvairāk vārtus guva Vilis (Charbonneau) Ābele, bet ASV vienībā – Ēriks Robežnieks. Jaunākais spēlētājs Markus Klaiše bija tikai 11 gadus vecs, bet nebaidījās meties cīņā ar daudz pieredzējušākiem spēlētājiem. Tāpat arī meitenes no Kvebekas – Marika un Inta Hūnas un Lia Pasternaka spēles karstumā nemaz nedomāja piekāpties spēcīgajiem vīriem.

Pēc šī gada meistarsacīkšu hokeja spēļu popularitātes ir radusies doma pat rīkot atsevišķu Ziemeļamerikas latviešu hokeja turnīru. Lai izdodas!

Spēles aizvadītas, balvas sadalītas...

Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstēs nav tikai sporta spēles vien, tā ir sanākšana kopā, saišu uzturēšana starp latviešiem šajā kontinentā. Tāpēc svarīgas ir arī ārpuslaukuma tikšanās, un spēļu nobeiguma ballē var aizmirst vi-

sas cīņas un izbaudīt draudzību.

Nobeiguma ballē tiek pasniegtas arī balvas. Tās šogad izcīnījuši:

Minesotas "Starts" ceļojošā balva labākai volejbolistei – Margai Galēnai no Kalamazū LSK, Dr. Irenes Norgello ceļojošā balva labākai gremdētājai – Larisai Grīnvaldei no Kalamazū LSK.

Daugavas Vanagu balva par izcilu darbību uz un ārpus sporta laukuma volejbolā – Jurim Bļodniekam no Ņudžersijas "Kursas", Valža Treimaņa balva labākajam volejbolistam – Markusam Trencem no Toronto I, Leo Veisa piemiņas balva sportiskākai vienībai – Čikāgai.

Imanta Štāla piemiņas balva par izcilu darbību uz un ārpus sporta laukuma basketbolā – Adamam Galuppo no Ņujorkas "Raktes", LKA balva labākam basketbolistam – Justinam Ķimenam no Kanadas LSAK, Mārtiņa Stulpiņa piemiņas balva sportiskākai vienībai – Kalamazū LSK. ALA Sporta nozares balva labākajam hokejistam – Dāvim Kuksim no Toronto I.

Spēļu rīkotāji var būt apmierināti ar rezultātiem, jo, lai arī vienību skaits nebija tik liels kā iecerēts, tomēr tas nemazināja sportisko garu un cīņas sparu, kā arī kopējo noskaņojumu par prieku atkal tikties.

Liels palīgs Latviešu Sporta Apvienībai Kanadā un tās priekšsēdim Modrim Lorbergam bija Latviešu Nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā jaunieši, ar viņu priekšnieci Lieni Kiršu priekšgalā. Kopīgiem spēkiem un pateicoties

organizāciju finansiālam atbalstam, meistarsacīkstes izdevušās godam.

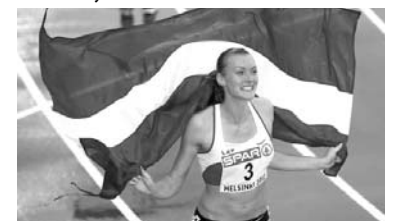
Visus 15. ALA un 59. ASV latviešu meistarsacīkšu rezultātus un arī Jāņa Taņņa uzņemtas fotogrāfijas var apskatīt LSAK mājaslapā www.lsak.org.

Vita Gaiķe
FOTO: Jānis Tāniss

Latvijai – viena bronzas medaļa

Eiropas meistarsacīkstēs vieglatlētikā Helsinkos piedalījās 23 sportisti no Latvijas. Tā bija lielākā mūsu sportistu delegācija kopš Latvijas neatkarības atgūšanas. 1994. gadā Helsinkos startēja 13, 1998. gadā Budapeštā un 2008. gadā Mīnchenē – 17, 2006. gadā Gēteborgā – 16, 2010. gadā Barselonā – 21 vieglatlētis.

Vislielākos panākumus guva mūsu daudzciņnieces. Laura Ikauniece izcīnīja bronzas medaļu, Aiga Grabuste ierindojās ceturtajā vietā. P. Karlsons

Laura Ikauniece